

*Bibl. Hungar. Jan Kowich.
S. ord. 10.*

494.

1704

108 p

*A C₁ level tiven a
B₁ ele furve.*

A Kereszt nehéz terhe
alatt el-bágyatt sziveket
élesztő jó illatú
XII. LILIAM.

Mellyeket,
a' keseredett szivek vigasz-
talására, ARND Fánosnak, a' Lu-
neburgumi Fejedelemségben való
Püspöknek, az igaz kereszténységtől
Német nyelven ki-adott köny-
véből válogatott-ki, és XII. Ré-
szekben foglalván azokhoz való
Imádságokkal együtt, Magyar
nyelvre fordított, az édes Férjé-
ért való Szebeni méltatlan rabsá-
gában: és immár Isten kegyelmé-
ből meg-fabadulván, annak hálá-
datos örök emlékezetire, és a' ke-
rest viselő szenteknek lelki háznokra,
maga költségével ki nyomtattatott
Gróf PETRÖCZI KATA SZIDONIA.

KOLOSVARATT,
TELEGDI PAP SAMUEL által, 1705 ézt.

Burgumi J. Márki.

Bibl. Hungar. Jankovich.
L. ord. 10.

494.

1704

108 p

A 6. levél tiszta a
B₁ elejére.

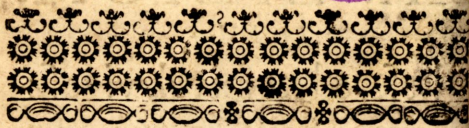
A Kereszt nehéz terhe
alatt el-bágyatt sziveket
élesztő jó illatú
XII. LILIOM.

Mellyeket,

a' keseredett szivek vigasz-
talására, *ARND Jánosnak*, a' Lu-
neburgumi Fejedelemségben való
Püspöknek, az igaz kereszténységtől
Német nyelven ki-adott köny-
véből válogatott-ki, és XII. Ré-
szekben foglalván azokhoz való
Imádságokkal együtt, Magyar
nyelvre fordított, az édes Férjé-
ért való Szebeni méltatlan rabsá-
gában: és immár Isten kegyelmé-
ből meg-fabadulván, annak hálá-
tatos örök emlékezetire, és a' ke-
rész viselő szenteknek lelki háznokra,
maga költségével ki nyomtattatott
Gróf PETRÖCZI KATA SZIDONIA.

KOLOSVARAIT,
TELEGI PÁP SAMUEL által, 1705 évt.

Buzsáki J. Márki.

Isten az én szabadításomra jövel. •
URam az én segítségemre fiels.

Szegyenüljenek, és pirúljanak-meg a kik keresik az én lelkemet; hátra térüljenek, és gyaláztassanak-meg, ki gyönyörködnek az én nyomorúságomon. 70. Solt. 1, 2. 5-ben.

MASODLAKI MŰELÉSI KÖNYVTÁR
A M. N. MUZEUM SZÉCH. URS. KÖNYVTÁRÁBÓL
KATH. GYORGY KÖNYVTÁRA

ELŐLJÁRO BESZÉD.

NOha sok rendbéli és sok féle nevetek találunk a' Lent Irásban, melyek az istenfelő emberek szonogatását jelentik; de a' többi között legnevezetesebb 'semlekezetesebb a' KERESZT neve: mellyel noha sem a' Próféta az O, sem az Evangelisták az Uj Testámentomokban né éltenek; de az Ur J. Christus az ő tanításiban sokszor említi 's hozza elő. *A' ki akar én utámmam jöni, tagadgya-meg magát, és vegye-fel az ő keresztét, és kövessen engemet: Sz. Máth. 16. Réf. 24. vers. Valaki engemet akar követni, tagadgya-meg magát, vegye fel az ő keresztét, és úgy kövessen engemet. Sz. Mark. 8. Réf. A 2 34. vers.*

34. vers. *Ha valaki akar engemet követni tagadja-meg magát, és minden napon vegye-fel az ő keresztét, és kövessen engemet:* Sz: Luk. 9. Rész.

23. vers. *Fere kövess engemet fel-vévén a' keresztet:* Sz: Márk. 10. Rész.

21. vers. *És valaki nem hordozza az ő keresztét, és nem követ engemet, nem lehet én tanítványom:* Sz: Luk.

14. Rész. 27. vers.

Olvasuk az Új Testamentomban, hogy mikor a' mi Megváltónkat fok tsufoltatási, keserves szenvedési 's ostorozási után, a' Sidók a' feszítésnek helyére vitték volna, találták elől a' Cirenébéli Simont, és kényszerítették hogy vinné a' keresztét, Sz: Máth. 27. Rész. 32. vers. És az el-bágyadott Ur Jésusnak segítsen, ki már nem bírta a' keresztét, a' fok kín, ártatlan Sz: vére hullása, és sz. testén lévő szántalan fok

fok feb miatt, rezkettenek szentséges térdei, és minden ereje elszakadott volt, (Oh édes Jézus mit nem szenvedtél azokért, kik ottan ottá boldúsággal illetünk téged!) Illyen Simonokká kell mind azoknak lenniük, a' kik az ő tanítványinak akarnak hivattni, és az ő ábrázattyához hasonlókká lenni: Rom. 8. Rész. 29. vers. Valamit e' világon szenvedünk a' Christusért (: mivel az ötet követő úton annak meg-kell lenni :) ö abban segít, velünk együtt emeli a' keresztet, sőt a' nehezebb részt ö viszi, mi hátul követtyük ötet, Sz: Máth. 10. Rész. 38. vers. mi a' vékonyabb és könnyebb felit viszük; de kereszt nélkül semmiképpen ne követhettyük ezt a' mi édes szabadítónkat; mert ő maga mondotta, *A ki én utámmal akar jöni vegye-fel*

kereftét. Ne vélje azt fenki, hogy ezt tsak a' Sz: Apostoloknak mondotta volna, és nekünk inkább kedvezne, avagy annál valamit kedvezebbet ígért volna. Mert mondotta azt-is: *A' mellyeket pedig néktek mondok, mindeneknek mondom:* Sz: Máth. 13. Réf. 37 vers. Az Isten félök mint valami élő kövek lelki háznak építetnek, *1 Pét. 2. Réf. 5. vers.* valamiképpen a' köveket, a' mellyekből a' Salamon Király Templomot épített elébb meg-faragták, és egészen mind meg-fimittották, úgy annyira hogy sem fejfének, sem verőnek, sem valami egyéb vas szerzámnak pengése nem hallatott a' háznak fel-építésében, *1 Király. 6. Réf. 7. vers.* Ugy kell ebben az életben a' híveknek meg-faragtattakká és meg-fimültakká lenni a' kereft által, hogy

az

az utolsó ítéletnek napján alkalmatosoknak találtsanak arra, hogy belölök építesék-fel a' Lelki Templom. Gondold-meg kérlek, melly fok jó tselekedetekkel, és tsuda tételekkel ékeftette-meg a' kereftet a' mi Megváltónk. Mikor ezt a' világot mint valami világos égő fővetnek meg-akarta világosítani fent főületésével, a' Betlehemi iftállóban a' kereft volt a' böltsője: mikor mi érettünk főüntelen munkálódott, fáradott, nem lévén annyija, a' hova fejét hajthatta volna, a' kereft volt az ő főállása: mikor magát érettünk az ő fő: Attyának akarta fel-áldozni, a' kereft volt az ő őltára: mikor a' mi életünkért, idveségünkért, meg-akart halni, a' kereft volt az ő ágya: mikor az egész világ bűneit, és a' maga elég-tételet, érdemét akarta az Isten igaz

ítelő léki eleiben állítani, a' kereft volt az ő mérő serpenyöje : mikor mint Királyoknak Királya, vötte mind mennyen mind földön az hatalmat, a' kereft volt az ő Királyi léke és Tronusa : mikor az Anyafentegyházat eljegyzette magának, a' kereft volt jegy-gyűrűje: mikor a' mi rettenetes kegyetlen ellenséginké győzedelmet vett, a' kereft volt az ő fegyvere ; és mint hatalmas Király kereft által szabadított-meg az ördögtől, és az halál hatalmából bennünket.

Az Historicusok írják, hogy mikor a' hatvan harmadik Római Császár Heraclius, a' meg-győzött Persáktól a' kereftfát (mellyen a' mi üdvezitökön halált szenvedett :) vízfő nyerte, és azt maga akarta nagy pompával Jérusálembe, maga vállain, Királyi köntösében lévén fel-öltözve, vinni,

a' ki-nyilt kapu magától záródott-bé; öztán a' Jérusálemi Patriarchától Zakariástól, avagy a' mint némellyek vélekednek Angyal által íntetvén-meg, a' királyi ékecséget és köntöst le-tötte, és mezitelen lábbal, (előtte a' kapu magától ísmét meg-nyilván) vitte-bé a' kereftfát. Ekképen mind azok, a' kik a' reájok mért kereftet vállokra akarják venni, a' világi gyönyörűségnek pompás drága köntösit vessek-le, fel-öltözvén a' helyett a' fiúi engedelmeségnek 's békeféges türesek ruháját, és azt visszéljék e' világon éltekben, békeféges türesek várván a' Christus drága érdemével nyert 's megékesített királyi köntöst, melly készített nekünk a' rothadatlan koronával együtt.

Nagy nyomoruságnak és fo-

rongatásnak kereftét hordozta JOHANNES FRIDERICUS a' Saxoniai Elector, ki meg-vetvén a' ki-adatott *pro Interim* tamitást, az igaz hithez álhatatos volt, és azért őt eztendeig viselt keserves fómorú rabságot, de azt a' kereftet nagy békeséges türéssel 's aláza-tofsággal fenvedte, gyakran jutván ezében, hogy Éületésekor arany finü kereft látzot a' hátán, mellyről még akkor jövendölt egy öreg Pap, mondván: Ez a' kis Gyermekek mind az egész világ fe-me láttára kereftet fog hordozni, ez hátán lévő kereft azt jegyzi; melly bé-is tölt.

Constantinus Magnus-is nagy kereft viselés, háborúság, és fenvedés alá vettetett ember volt, mikor az ő leg-közelebb való rokonitól is üldöztetett. üldözte őtet *Maxi-*

mi-

mianus az ő Ipa; üldözte *Licinius* az ő Sógora; hadakozott ellene *Diocletianus*, és *Galerius*, vérferint való Attyafiai; hadakozott ellene *Maxentius* az ő Sógora avagy Feleségének bátyya: óh minden kereftnek felett való kereft volt ez, hogy nem tsak idegenek háborgaták, hanem még a' maga vérferént való Attyafiai-is és Rokoni reá támadtanak, a' melly forongatásában az istenfelő Császár nē tudta mit tselekedgyék. De a' kegyelmes Isten tsudálatos jel által megjelentette nékie a' gyözedelmet, és hogy tetzett Istennek az ő fenvedése: mert éppen délben mikor az Ég tizta vólna, sok udvara népével 's véle valókkal együtt, látott az égen egy szép fényes kereftnek hasonlatofságát, körülötte lévő betükkel, e' ferint: *Ebben léf*

győzedelmes Ezzel jelentette-meg nékie az Isten, hogy az ő fok fenvedése 's békeséges türese által fog győzedelmeskedni; mellynek emlékezetire az után való hadakozásiban 's harczaiban mindenkor a' kereftnek hasonlatofságát hordozta záflóján. Nem nagy győzedelem volt-é ez? mikor ez a' Császár minden ő ellenségein győzedelmet vött, midön hat Tyrannust (kik a' kerefttyénségnek rettenetes ellenségi vóltanak) megvert, 's meg-győzött; melly győzedelmével a' kerefttyénségben nem csak a' világi renden, de az Ecclesiának-is nagy nyugodalmat szerzett.

Ha azért mind ezeket a' példákat akarja valaki követni, akarván igaz kerefttyén lenni, azokat pedig a' mellyek az igaz kerefttyénhez

hez illendök, nem tudgya és nem érti, vegye eleiben elsöben-is a' kereft terhe alatt el-bágyatt Liliomokat éleftö tizenkét Liliomok közül az elsöt, melly 1 Tim. 4. Réf. 8 verséből kakaftatott, azzal törlögesse-meg az ő elméjének homályos femeit, és mindgyárt lát ott egynéhány hasznos regulákat, mellyekből meg-tanúlhattya, miképpen éljen kerefttyénül és Istenesen ez árnyék világban.

Ha nehéz kereft alatt nyög, mellynek terhe alatt ugyan tántorog; ne féljen, legyen bátor, és nyúljon a' másik Liliomhoz, melly a' Sidok 3. Réf. 10 vers. termett, nézze azt fozgalmatoson, és meg-láttya a' rajta való ékeségben, hogy a' békeséges türese által mindennemű kereftet meg-győzhetni, és a' meg-igért bődögséget el érhetni. A 7 Ha

Ha kételkedik abban, hogy az ő békeségestürése a' kereftt viselésben valamit használhafson, ne hadgya szívét el-foglalni a' kételkedésnek, hanem hamar vegye elé az harmadik Liliomot, mely a' fent Jak. 3 Réf. 5. versiből fakasztatott, 's megtalálja benne, mely fok hafznai legyenek a' kerefttnek, és mely fok okok, mellyek a' békeséges türésre indithatnak bñünket.

Ha az ő természetinek gyarlósága, vagy elméjének jóra való rompasága miatt ezt meg-nem foghatná; ne üljön fokáige' tudatlanságban, hogy annál-is nagyobb nyavalyája ne következék abból, hanem siessen a' negyedik Liliomhoz, mely az Apost. tsel. 14. Réf. 22. versében taláztatik, azzal illelse az ő nehéz elméjét, és meg-es-méri az abban lévő fok lép példait,

it, bizonyságit a' békeséges türésnek, 's azokból származott vigasztalást.

Ha pedig a' kereftt a' testnek igen nehéznek 's el-viselhetetlennek látzik, 's a' negyedik Liliomban lévő példaktól akarná el-vonni, és a' világi gyönyörüséget javallaná; ne engedgyen a' testnek gyözedelmet venni a' lelken, hanem az ötödik Liliomra vesse szemét, mely a' Sz. Jak. 1 Réf. 12. verséből fakasztatott: és meglátja abban, hogy az Isteni vigasztalás ferez szívében békeséges türest, azért tufakodgyék a' testnek kényefsége és e' világi gyönyörüségre való vágyódási ellen.

Ha a' kételkedésnek mérge mégis forr szívében, ne engedgye ott meg-gyökerezni; hanem az ő reftkető kezével illelse a' hatodik Liliom-

liomot Sz: Máth. 10. Rész 38. versében: és könnyen ki-tanúlhattya a' kereftnek titkait, és miképpen vonattatunk az által Istenhez, és el-múlik az ö fivét fojtogató kétkedésnek mérge.

Ha igen szorongattatik, és megutáltatott a' kevély világtól, úgyannyra hogy semmi vigasztalást nem lelhet, ne efsék kétségben; hanem siessen a' Sz: Irás kertiben, Sidok. 12. Rész. 3. versibül szakasza-el a' hetedik Liliomot, és tegye azt az ö szomorú fivére, 's mindgyárt meg-vigasztalódik, látván hogy a' mi édes Megváltó Urunk annál fokkal több és nagyobb gyalázatot 's meg-utálást szenvedett: és hogy ö általa kell minékünk meg-gyöznünk minden mi gyalázatinkat és háborúságinkat, nyilván meg-láttya.

Ret-

Retteni-é az ö meg-félemlét fivé azzal, hogy semmi reménsége a' meg-szabadulásnak sem kereft-vifelésiben való vigasztalásnak nintsen, álljon ellene annak, vegye kezében a' nyólczadik Liliomot, melly a' 2. Cor. 1. Rész. 2. versiben vagyon, 's mutassa-meg az ö fivének, hogy nintsen semmi olyan nagy szorongatás, nyomoruság, mellyben az Isten ne rendelt volna vigasztalást, és hogy mindenkör nagyobb a' mindenható Isten vigasztalása a' mi nyomoruságinknál.

Ha a' türehetlenség még-is kétkedésre nógatty a' kétségben akarja ejteni az Isten vigasztalása és szabadítása felől; üzze-ki a' fivéből a' kilenczedik Liliommal, mellyet talál a' Micheás 7. Rész. 7. versében: és meg láttya, hogy az Isten

Isten igaz ígéreti, fogadási meg-másolhatatlanok, hiba nélkül va-
lok, és meg-nem tsalják, 's ez in-
dítsa ötöt a' békeséges türésre.

Ha mégis fokalja az emberi gyar-
lóság a' űzenvedést, és azt veti űze-
mére, hogy mások felett űzenved,
ne hidgyen annak; hanem nyuljon
a' tizedik Liliomhoz, melly a' Sz:
Luk. 24. Réű. 26. versében virág-
zik, 's annak erejével éleűze gyar-
ló voltát, 's a' űzentek példáiról ves-
se űzemeit a' mi Megváltónknak
maga űzenvedésére, és nézze a'
Christus nagy békeséges türésit,
és a' következendő örök ditsősé-
get, melly által minden kereűt
meg-könnyebbítettik, akarmelly
nehéz légyen-is az.

Ha még ezen sem nyugűzik-meg
az ő űzive 's elméje, hanem többet
akarna még érteni; vegye hitinek

két

két kezében a' tizedik kettős Li-
liomot, melly a' 85. Soltár 6, 11.
verseiben termett, 's azzal illesse
bünei miatt bészároztatott űzivének
ajtáját, 's annak erejével meg-nyí-
lik: a' hova ne késsék az Istent bé-
botsátani, és beűzellgessen véle,
mint hívő lélek, 's meg-esmérí
melly gyönyörüséges a' hitnek az
Isten irgalmaságával való beűede,
's vigasztalást véűzen űzívében.

Ha fokáig tartó fulyos kereűtet
hordoz, a' melly felettéb nyomja,
úgy hogy tsak nem kétségben esik
alatta; ne kereűsen egyéb könnyeb-
séget, hanem siessen a' űzent Írás
drága kertében, és ott a' tizenket-
tődik Liliomot a' 86. Soltár 5. ver-
séből űzakalűza-le, és a' hitnek a-
rany finórával kösse űzomorú űzi-
vére, 's meg-láttya az okokat, mel-
lyekre nézve az ő kiáltásit, sohaj-
tásit,

tásit, 's nyögésit az UR Isten minden kétségnélkül meg-hallgattya, ezt bizonyosan hidgye, és tellyes bizodalommal kiáltson-fel Dávid-dal: *URam te jó vagy, és kegyelmes, és sok irgalmaságú azokhoz kik segítségül hívnek; figyelmezzél URam az én könyörgésemre: és hallgasd-meg az én könyörgésemnek be-fédét: a' 86. Solt. 5, 6. vers.*

Ez illyen kerekt viselésnek példait forgattam elmémben, ki az 1704-éktendőben méltatlan sullyos Éomorú fogságot Éenvedtem Szebenben, tiz egész hónapig és tiz napig, midön az én édes Férjem Gróf P E K R I L Ö R I N C Z Uram a' Balás-falvi pufta kastély örzésére (mint egymézfár-Éékre) kedve ellen, kevés Éámú fegyveretlenekkel küldetett, a' melly helyet ostrommal és tüzzel meg-vévén

vévén a' magok Éabadságának helyre állításáért fegyvert kötött Magyarok meg-fogták, 's fogva vitték Magyar országba, nem akartván fenki azok közül Éabadulását, kik abban fegethették volna, az ö nagy Éegénységében-is (mivel a' vitézektol mindenétöl meg-föfatott) femmi Éükségére valókkal nem engedték nyomorúságában fegetnem; hanem engemet mint Éabadulásában munkálódó éfközt, ok nélkül való gyölölöink erős örizet 's rabság alá vetettek, négy ártatlan gyermekimmel egygyütt: melly noha Éállasomon ment végbe; de tömlötczel vetekegett, az egy házban lévén rekeftve, úgy hogy ablakon femvölt Éabad embert látnom; melly nyomorúságból igen súlyos betegségem Éármazott: de ezzel femélé-

elégedvén meg. fok féleképpen ij-
jeztéssel nyomorgattak és gyöt-
röttek, fenki firalmomra nem haj-
tott. Ez el-hagyatott gyámolta-
lanságomban tsak az egy Isten
vólt gyámolom, 's reménségem.
És mint hogy szabadulásomhoz
nem bizhattam, adtam magamat
könyvek olvasására, és e' kereft-
viseles példaival, el-bágyatt fíve-
met, mint egy éleztő jó Balsá-
mummal orvosoltam, és valóság-
gal tapasztaltam-is, hogy az ilyen
orvofsággal lelki és testi sebeink
meg-gyógyúlhatnak: mellyre néz-
ve vörtem előmben e' kis mun-
kátskát, mellyet, ARND JÁNOS
a' Luneburgumi Fejedelemségben
való Püspök *az igaz kereftyénség-
ről* irt könyvéből válogatván-ki
forsomhoz képeft tizenkét Réze-
ket, azokhoz való Imádságokkal
egy-

együtt, Német nyelvből Magyar
nyelvre fordítottam, azzal vigaf-
talván magamat gyámoltalansá-
gomban. Nem akarván azért e'
vigafталásra való eszközt tsak fél-
re tenni, hanem inkább a' nehéz
kereft terhe alatt nyögő felebará-
timmal közleni, kiknek e' kereft-
nek nehéz terhe alatt el-bágyatt
fíveket éleztő tizenkét jó illatú
Liliommal, mellyek a' Sz: Irásnak
gyönyörüséges kertében neve-
kedtek, akartam kedveskedni.

Tudó lefzenek olyanok, kik gya-
lázni 's oltsárolni fogják e' kis mű-
kámát; mert nintsen Ég alatt fem-
mia' mi egyaránt tetsék mindének,
annál-is inkább, hogy *Azfony* em-
ber munkája: de nem bánom, tud-
ván azt hogy derék bölts tudós
emberek munkájiban is talált gán-
tsot Mómus; söt még a' Sz: Irás-
nak-is vannak vízfza értői 's ma-

gyarázóí, kifsebbitői 's meg-vetői. Kéré azért a' K. Olvasót, ha mi hiba esett a' fordításban, fedezze-el ke-ref'tyéni szeretnek palásttyával, 's ne tulajdonítsa vétkül; mert a' melly fok felöl illettertem keferü-séggel, ha hibáztam-is, nem tsuda; mivel a' bús elme nem lehet tsen-des, midön minden felöl ostromolatik a' bánat feleitől. Reménlem mindazáltal, ha éintén a' éüntelé örömbé élőknek nem fog-is tetfe-ni e' kis munkátskám; de a' kik ke-ref't viselés alatt nyögnek, 's abbá könnyebséget 's vigasztalást ohaj-tanak, nem vetik-meg. Azoknak Istentől lelki testi vigasztalást kívá-nok. Tégedet pedig K. O. kérlek, ne nézd a' munkának tsekély vól-tát; hanem azt, hogy Istennek Sz: igéjéből vagyó, 's olvasd lelkednek épületire 's vigasztalására kívánom

G. PETRÖCZI KATA Szidonia.

E' Je-

Ennek a' jóságos tselekedetnek pe-dig fő oka, az Isten kegyelmes akarat-tya, és tanátsa, melly által a' keref't viselés és éenvedés alá válaftattunk, és rendeltettünk. Mert a' kiket örök-től fogva tudott, azokat el-válaftotta, hogy az ő fiának ábrázattyához lenné-nek hasonlók. *Róm. 8. Réf. 29. vers.* Valamint a' jó Isten az ő éerelmes Fiát keref't viselésre, éenvedésre rendelte, és válaftotta, hogy a' keref't által meg-ditsöitse; úgy rendelte keref't vi-selés alá a' Christusnak minden igaz tagjait: mert különben nem lehetné-nek az ő lelki teste. Azoknak keref'te-ket eléb el-rendelte, meg-éámlálta 's mérsékelte, mennyit kell éenvedniük. Ezt senki el-nem kerülheti, annál-is in-kább türhetetlenség által meg-nem váloztathattya: De az engedelme-séggel és békeséges türéssel könnyebít-hettyük súllyoságát, és a' Christus ál-tal meg-is gyözhettyük.

II.

E' világnak hozzánk közelítő vége; mivelhogy a' bün igen meg-sokasodik,

C

az

az atyafiúi keretet is igen meg-bidege-
dik: Sz: Máth. 24 Réf. 12. vers. melly
miatt fok fenvedés, üldözés, kerekt,
háborúság, és halál vettetik az Isten hi-
veire: 2Tim. 3. Réf. 12. vers. És min-
deneknek, kik a' Jésus Christusban a-
karnak istenessen élni, üldözést kell
fenvedniek. A' mint az Ur Jésus ma-
ga meg-jövendölte: Hogy az övéi az
igáságért nyomogattatnak 's üldöz-
tetnek: Sz: János 15. Réf. 20. vers.
16. Réf. 2. vers. Az egész ént János
mennyei Jelenéséből ki-tetfik, hogy
az Antichristus, a' Christus Anyafent-
egyházát, az UR utolsó el-jöveteléig
fogja üldözni, és akkor lézen vége az
harcznak, és a' sárkány az ő hamis A-
postolival edgyüt a' pokolbéli tüzes
tóba vettetik. Azért senki ne igérjen
magának arany hegyeket, avagy kön-
nyebb állapotot ne remélnjen, hanem
kézítse-el magát a' békeséges türesre.

III.

Erősítessék-meg a' mi fenvedésünk
a' jövendöbéli mindē dolgoknak jobbra
fordulásának, és az örök boldogságnak
remén-

E' Feles Könyvetskének nagy Mun-
kából iminnen amonnan mesterséges ki-
fedezetőjének és Magyar nyelvre elméren
fordítójának, Meltóságos Gróf Affkony-
nak nagy neve tejefítésére.

A Z Hivek élete, kerekt Iskolája:
Mellynek mind Doctora, mind fenvedő
Amaz első fiült az Istennek Fia (tagja
Maga példájával mindent híva arra
A' kerekt olly dolog, melly keferü édes,
A' testnek és vérnek nem lehet ez kedves;
De a' lélek zeme, melly éles és sebes,
Lát túl rajta olly jót, melly gyönyörüséges.
Nem mindennél van hát a' kerektnek íze;
Hanem tsak a' kibén a' Christus zereleme
E' keferü dolgot meg-édesítette,
Kinek halálon túl van a' jobb élete.
Az illyen, károkak vallhat sokkor ugyan;
De világi kára mégyen nagy házonban,
Mennyben gyűjt helyette gazdagságot job-
Mellyet femmi erő nem vehet-el onnan. (bá,
Ki-üzhet ellenség házadból 's helyedből,
Bujdosol zomorán laktad földén kívül;
De Isten városa bujdosókból épül,
Az Isten tselédgye illyenekkel többül.
Utáljon e' világ 's kergefsen füntelen,
Akkor gyökerezel a' Christusban zebben,
B Nem

Nem ragad a' éitok átok reád könnyen,
 Söt a' felsőb helyen ez helyhez tet mennybē.
 Ha kínoznak 's el-fogyattják életedet,
 Azzal-is kéfítik mennye meg-menésedet,
 Hol Isten le-tötte a' te jobb rézedet,
 Es változás nélkül meg-tarttya kíntsedet.
 Méltóságos AÉžony Gróf PETRÖCZI KATA,
 Két ágon nagy Uri Nemnek maradéka,
 Kerefeťt Iskolának nemes tanítványa,
 Söt példáddal a' kerefeťtnek tanítója:
 Eleitől fogva kerefeťt vólt életed,
 Árván hagyattaték hamar gyermekséged,
 Azután vezélyben forogván nemzeted
 Idegen oréágra lön ki-költözésed.
 Onnan Házastársúl, tsuda Isten dolga!
 Méltóságos Férjed maga mellé hoza;
 De ez örömd-is kerefeťtve fordúla,
 Esvén édes Férjed tsak hamar fogságba.
 Abból ugyan ísmét meg-vigaťtalt Isten;
 De ifjú életed nem folyhata könnyen,
 Egy kis jódat kerefeťt kísérgette menten,
 Hogy ne édesednél e' világhoz igen.
 Isten szép fiakkal 's leányokkal álda:
 De ezekben meg annyi kerefeťt találá;
 Hat fiadban, kiket az Isten mutata,
 Szemed előtt egy-is meg-nem maradhata.
 Nem régen magad-is fogságot kóftólál,
 Tíz hónapig rabúl éorófsan tartatál,
 Holott nyavalyákkal ugyan meg-rakodál,
 És így két rabságot egy kersmínd találál.
 De jelen vólt Isten e' kerefeťt közt-is,
 Mint régen az égő tsipke bokorban-is,

Nem

Nem hagyá hogy e' tűz meg-eméfen itt-is,
 Söt meg-vigaťtala más rabok felett-is:
 Mert nagy dicsőséggel éabadságra jutál,
 Gyüölöid ellen Házadba hozatál:
 És hogy rabságban-is a' Christussal valál,
 Arról bizonyító Irást elő adál.
 Tövissek között nőtt szép Liliomidat,
 Rabi házadban írt példás munkáidat,
 Kerefeťtek közt való vigaťtálásidat
 Ki-adád, hogy mi-is éaglanók azokat.
 Él j hát kerefeťteknek látható czimere!
 Él j szép arany, mellyet próbált Isten tüze!
 Él j szép virtusoknak világo's tüköre!
 Él j AÉžonyi rendnek nálunk példás díze!
 Még el-jö Jegyesed az Istennek Fia,
 Minden kerefeťtidet a' ki meg-éámlálta:
 Arany hited után, arany a' korona,
 Mellyet jutalomúl le-tött te éámodra.

*Irta Nagy Enyeden lelki örömből
 ő Nagysága alázatos folgája,
 PAPA I P: FERENCZ.*

K Inek sebesedett kerefeťt alatt éive,
 Az tudgya, melly tsalárd gonoz világ éi-
 Világi próbáknak keferü ő íze; (ne,
 De Christús kerefeťti édesítő méze.
 Rabság, nyomorúság a' kerefeťti Palma,
 Kegyesek élete a' mint mutattya ma;

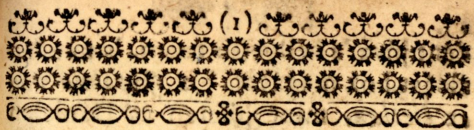
De

De itt a' Korona , itt az arany Alma ;
 Mert az Isten lézen örökös jutalma.
A' kereft viselés Mennyorlágna úttya;
 Mert testnek dagályár 's pompáját el-rontja,
 Isten ént kezéhez embert jól éoktattya ,
 'S buzgón imádkozni ötet meg-tanittya.
Gróf Aékony PETRÖCZI KATA Szidonia
 Sok búnak leánya , *kereft* tanítója ,
 E' könyvben ékelsen öve fedvén írja ,
 Légyen örök díében kegyesség példája.

*Méltóságos jó Aékonyának 's Fö-
 Ispánnéjának devotioját conse-
 crálja N. Eny. Püspöki PETER ,
 Nemes Fejérvármegyének ezelött
 sok éktendökig Fö-Birája.*

I. RESZ.

I. R É SZ.

Egynéhány szép Régulai

a' kereftyéni életnek.

*A' testnek gyakorlásának kevés haf-
 na vagyon; de az Isteni tíftelet
 mindenre hafnos, mellynek igéreti
 vagyon e' világon és a' más vilá-
 gon való meg-ajándékozásáról:
 Sz: Pál i Tim. 4. Réz. 8. v-ben.*

EZ a' kevés Beézéd a' kereft-
 tyéni életnek egész le-rajzolása:
 és tanít bennünket, miben töl-
 tse főképen a' kereftyéni ember az ö
 életét , nevezet éerént kegyességben ,
 melly minden kereftyéni jószágos tse-
 lekedetet bé-foglal magában És e'
 végre tézen-fel az Apostol két helyes
 indító okokat. 1. *Mindenre hafnos :*
 midön minden járása, kelése, zavaí,
 tselekedeti embernek Istenesek, az min-
 dent

B 3

dent jóvá 's helyesé tézen, 's minden áldást hoz magával. 2. *Futalma van ez életben*, mint Jófesen és Danielen meg-látzott; ott pedig annál inkább az örök életben, a' hol meg-üzünés nélkül való aratás lézen.

I. REGULA.

Ha éintén olyan tökéletesen nem élheté-is, a' mint az Isten Igéje hadgya, 's magad-is akarnál; de kívánnod kell azt: mert az olyan éent kívánság tet-élik Istennek: és azt véghez-vitel gyanánt tarttya az Isten; mivel ö a' éi-
vet nézi, 's nem a' tselekedetet: mind-
azáltal mindenkor feéitened kell a' te testedet, és nem kell engedned, hogy rajtad uralkodgyék.

II.

Mindenben a' mit gondolé, avagy tselekezé, arra vigyázz, hogy a' éiv-
nek tisztaságát meg-tartsad, meg-ne
ferteétesd magadat kevély gondolat-
tal, éóval, és tselekedettel, haraggal,
és ezekhez hasonló testnek 's ördögnek
munkáival; mert az által meg-nyittat-
nék a' te éived a' Sátánnak, be-zároltat-
nak pedig Isten előtt.

III.

III.

Igyekezé, hogy a' te lelked éabadságát meg-örizzed, hogy az i-
deig valóknak rendkívül való kíváná-
sával azt a' földi és testi dolgoknak rab-
jává ne tedgyed; mert a' te lelked ne-
mésébb az egéé világnál: hogy adná-
el, 's hogy vetné alája e' nemtelen,
femmire való, tsak ideig tartó dolgok-
nak, a' femmire valókhöz kaptsolván
éivedet?

IV.

Távoztasd e' világi dolgokon való
éomorkodást, mert halált nemz: melly
a' fősvénységéből, irigységéből, a' min-
dennapi életünk táplálása felől való
éorgalmatoskodásból, és a' hihetetlen-
ségéből éármazik. Az Isten éerint való
éomorúság, melly a' bűnnek meg-
ésméréséből, 's a' pokolbéli örökké va-
ló kín felől való elmélkedésből éárma-
zik, haénos, és éerez idvességre való
bánatot, mellyet senki meg-nem bánt:
és éerez örömet, 's békeséget Istenben.
2 Kor. 7. Réé. 10. *é-ben*. Azért senki
ne éomorkodgyék úgy az ideig va-
lókért, mint az ö bűnem.

B4

V.

Ha kereftedet nem veheted-fel örömmel a' mint kívántatnék, leg alább vedd békeséges türemsel, és engedelmes alázatossággal, 's légyen mindenkor a' te vigasztalásod az Isten rendelése, és kegyelmes akarattya, mert az mindenkor jó, és mindenben a' mi jónkra való, 's idvességünket munkálódgya: és ha Isten vigaságban vagy szomorúságban, lelki fegénységben vagy gazdagságban, alacson avagy fel-emelt, betstületes vagy gyalázatos forson akarja létedet, tudgya hogy ez az ő tette, 's néked jódra van. Az ő akarattya legyen a' te akaratod, és vigasztalásod, hogy az Isten veled úgy tselekezik, a' mint ő nékie tette, melly által idvességedet munkálódgya. *Az Urnak tselekedeti igen jók, és minden parantsolattya idejekor vagyon.* Sirach. 39. Rév. 21. v-ben. *Igaz az UR minden útáiban, és kegyelmes minden dolgáiban:* 145. Solt. 17. v-ben. Mindenkor jobb hogy az Isten akarattya bened és rajtad mégyen véghez, melly min-

mindenkor jódra czéloz, mint sem a' te akaratodat te vidd véghez, melly mindenkor gonofságra hajlandó.

VI.

Ha az Isten mennyei vigasztalást, és örömet nyújt, háládó szívvel vedd azt. Ha pedig el-vonnyá az Isten az ő vigasztalását, tudd-meg hogy job tenéked a' testnek meg-öldököltetése az elme vigaságánál; mert a' fájdaló és szomorúság fokkal haznosabb a' bünös embernek, mint sem az öröm, és vigaság: mert a' feletté való vigaságból este nek fokā lelki kevélységben. Az Isten jól tudgya, kiket vigyen a' mennyei tellyes vigasztalás és világosság úttyán, és kiket kedvelen, szomorú, köves, éles uton az örök életbe. Sokkal jobb néked, ha úgy mégy-bé az életbe, a' mint az Isteni Böltsesség rendelte, mint sem a' magad akarattya 's kedve kívánnyá. *Jobb a' szomorúság a' nevetésnél; mert az ortzának szomorúsága által jobbá lesz az ember lelke. A' bölts embernek elméje a' siralmas házban vagyon; a' bolondoknak pedig elméjük a' vigaságnak házá-*

bázában. Salamon Prédikátor 7. Rész.
3, 4. ű-ben.

VII.

Ha a' te Istenednek nem vihetél olyan nagy és fok áldozatot, buzgóságot, könyörgést, háládást, 's a' t. vidd a' mi van, és töled ki-telhető, a' jó akarat és fent igyekezet mellett, kívánván hogy tetsék nékie a' te Isteni szolgálatod; mert az ilyen fent igyekezet vagy igyekezetnek kívánása nem kitsiny adomány, 's áldozat, melly Isten előtt-is igen kedves; mert a' melly nagy mértékben kívánnók mi, hogy a' mi buzgóságunk, fent kívánságunk, könyörgésünk, hálá adásunk légyen Isten előtt, fentén annyi mértékben lézen előtte. Mivel az Isten nem kíván többet te töled, tsak a' mennyit az ő kegyelme munkálódik benned; te sem adhat többet ő nékie annál, a' mit néked adott. De kérjed a' te Uradat, az Ur Jéhus Christust, hogy minden adományodat, áldozatodat, tégye tökéletessé a' maga elég-séges áldozattáival; mert ő benne van a' mi

a' mi elég tételünk, mi bennünk pedig tsak a' fogyatkozás; és mondgyad: Edes Istennem és Atyám az én buzgóságomat, hitemet, könyörgésemet, hálá adásomat, vedd-el a' te Fiadban, 's ne nézd azokat, a' mint ő magokban vadnak, hanem a' Christusban, és kedves leél előtted, mint tökéletes tselekedet: A' mi hijjával én vagyok, helyre hozza az én Uram Jéhus Christusom. Es így a' mi buzgóságunk, könyörgésünk, hálá adásunk (: noha magában gyenge, homályos, hibás :) nyer nagy érdemet, méltóságot és dicsőséget a' Christus érdeméből. Valamint a' maga rútságában lévő nyomorúlt, mezítelen gyermek nem kellemetes; de ha meg-ékesítettik, tisztán felöltöztetik, tetűzik nekünk; Ugy a' te tselekedetid-is magokban semmik, de a' Christus elég tételével fel-ékesítvén, tetűzenek mindé tselekedetid az Istennek. Dicsősékné látjuk, mikor az alma arany tálban vitetik-fel; noha az alma magában nem fokot ér, de annál kedvesebb ha arany edényben lézen.

Éen. Ugy a' mi Imádságunk, áhítatos-
ságunk és háláadásunk-is a' Christus-
ban. *Ő minket szeretett és magának ked-
vesekké tött ama' szerelmesben.* Efés.
1. Réf. 6. vers.

VIII.

A' te fok rendbéli büneiden, és eseti-
den ugyan valójába zomorkodgyál,
de kétségben ne esél. Ha fok, tud-
gyad hogy fokkal több az Isten kegyel-
me és irgalomsága: 130. Solt. 4. vers.
Ha nagyok, gondold-meg, hogy a'
Christus érdeme fokkal nagyobb. *A' te
irgalmasságnak foksága szerént töröld-
el az én büneimet.* 51. Solt. 3. vers. Mi-
kor Isten kegyelméből éánod bánod
büneidet, 's a' Christust nézed hittel,
Isten-is meg-fogja az ő ostorát. *Ezech.*
33. Réf. 11. v. és 18. R. 23. v. Ezé istenes
's hasznos bánatot, követia' bün botsá-
nat; e' pedig meg-lézen, valamikor és
valahányfőor a' bünös foházkodik. A'
mint a' belpoklos azon zempillantás-
ban gyógyítottatott-meg, mikor az Ur-
nak mondotta: *Uram ha akarod, meg-
váltíthaték; mindgyárt felelt az Ur:*
Aka-

Akarom, tisztúlj-meg. Sz. Mát. 8: R. 2, 3. v.
Ugy tisztít-meg tegedet-is az Isten bel-
sőképen, mondván: *Fiam meg botsát-
tattanak néked a' te büneid.* Sz. Mát. 9. R.
2. v. Ez tüköre és példája a' belső meg-
tisztulásnak és bün botsátnak Ezen
irgalomsága Istennek né zolgáltasson
okot több bünöknek tselekedésére;
hanem annál inkább keressük az Istent
éivünk szerint. *Áldgyad én lelkem az
URat:* 103. Solt. 2. v.

IX.

A' külső meg-vettetett állapotot,
meg-urálást, gyalázatot, ledvetlen-
féggel, haraggal avagy bozú-állásnak
kivánságával ne vedd; hanem gon-
dold-meg, hogy ez a' te zivednek pró-
bája, melly által ki akarja az Isten nyi-
latkoztatni, mi fekszik benned: aláza-
tos és engedelmes vagy-é, vagy kevély-
ség és harag vagyon benned: ki mi-
tsoda természetü magában, ha háború-
ság éri, meg-próbálja. Ha alázatos,
engedelmes vagy; minden meg-útál-
lást alázatossággal győz-meg. És, 1.
azt a' Mindenható látogatásának fo-
god

god tartani; mint Dávid mondotta, mikor a' Sémei fidalmazta: *Az UR mondotta nékie, fidalmazzad a' Dávidot: 2Sam. 16. R. 10. ψ.* 2 Ekképen a' meg-útálás egy nagy réte a' Christus gyalázattjának, mellyet a' Christus igaz tagjainak fel kell venni; mint S. Pál mondgya: *Mennyünk ki ö hozzája a' táboron kívül, az ö gyalázattját hordozván: Sid. 13. R. 13. ψ.* Nézzed, melly alázatos fivel hordozta a' Christus az ö gyalázattját: mi-is azért az alázatos fivért hordozzuk a' mi gyalázatunkat alázatossággal. És ne mond azt: Oh hogy fenedném én ezt el ettől! Oh! a' Christus alázatos engedelmes fivéért el-kell fenedned. 3. Az Isten olyan jó 's igaz, hogy egy méltatlan fidalmazásért fokkal nagyobb becsületet, 's az ö kegyelmét adgya: mint Dávid Király bizonyosnak tartotta, hogy az Isten Sémei fidalmazásáért ísmét fel-emeli; a' mint meg is lött; mert azt mondotta: *Nétalám reá tekint az Isten az én nyomorúságomra, és jót ad még ma nékem az ö átkaért: 2Sam.*

16. Réf. 12. vers. Azért azon meg-ne fomorodgyál, a' mit az emberek be-félnek felöled; hanem örülnöd kell azon, hogy a' meg-vettetteken és meg-utáltakon nyugzik az Istennek Lelke, mint Sz: Péter 1. 4. Réf. 14. vers.

X.

Minden te ellenségidet, gyalázóidat igyekezzél jóval, jóteteménnyel meggyőzni, és engeftelni; mert bofú-állásnak kívánásával, haraggal, vízfá fidalmasal, nem hódítod hozzád ellenségedet; oka: *In virtute est victoria, non in vitio.* A' jóságos tselekedetben van a' győzelem, nem a' vétekben. A' harag, vízfá fidalmas, és a' bofú állásnak kívánása, bűn 's vétek: ez által nem győzedelmeskedik senki, hanem a' jóságos tselekedet által. Valamint hogy a' gonof lélek nem üzi-ki egymást; Ugy a' vétek más vétet nem üzhet-el: és semmi fitok, bofú-állás a' téged gyalázót nem győzi-meg, hanem naponként gonofzabbá tézi. Ha valami keléfes, vagy fekélyes embert vernél, vallyon orvosolnád-e azzal? sem-

femmiképpen nem Ugy a' gonosz, mérges ember is tellyes fekélyvel, azért azt tsendességgel kell orvosolnod. Nézd meg maga az Isten mitsoda ezközökkel él, hogy minket meg győzőn. Nem győzi-é-meg az ő kegyelmességével a' mi gonoszságinkat, és a' mi haragunkat űzeretivel? Nem indít-é minket pénitentiára? *Rom. 2. Réf. 4 vers.* Ezt az utat írta előnkben Sz: Pál: *Ne győzettefél meg a' gonosztól, hanem inkább a' gonost jóval győzdemeg:* *Rom. 12. Réf. 21. 5-ben.* Ez a' győzedelem.

XI.

Ha másban Isten ajándékát látod, melly tenéked nem adatott, ne irigykedgyél azért reá, ne fénd tőle, sőt inkább örülj azon, 's adgy hálát Istennek; mert a' hívök és válaftottak egy test. Egy hívö tagnak ékessége, élük az egész testnek tisztességére. Hasonlóképpen ha nyomorúltat láték, tartsad azt saját nyomorúságodnak, éomorkodván azon; mert a' nyomorúság mindennel köz, 's minden test az alá vet-

vettetett; mert valakiben féanakozódás és könyörületesség nintsen, az nem tag a' Christus testében. Nem tartotta-é a' Christus a' mi nyomorúságinkat magájának, mellyre nézve féabeditott-meg minket a' mi nyomorúságinkból? Azért mondgya é. Pál: *Egy-másnak terbét hordozzátok, és úgy töltsetek-bé a' Christus törvényét:* *Gal. 6. 14. 2. vers.*

XII.

A' te felebarátod űzereteti és gyüölése felöl, ezt a' külömséget vedd éfedbe. Hogy a' vétket és bünt ugyan gyüöld az emberben, mint ördög munkáját; de az embert magát nem kell gyüölnöd, hanem féánnod, azért hogy olyan vétkek laknak benne, és könyörögj érette az Istennek, mint a' Christus könyörgött az ötet meg-féfitökért, Sz: *Luk. 23. Réf. 34 vers.* mert tudnod kell azt, hogy fénki nem lehet Isten előtt kedves, valaki gyüöli az ő felebaráttját; mert Istennek akarattya az, hogy minden idvezüljön: *1 Tim. 2. Ré. 4 5.* Ha azért valakinek vézedel-

mét

mét munkálódod; vétef Isten ellen, 's az ő akarattya ellen tselekezel. Azért valaki másnak vézedelmet keres, nem lehet kedvében Istennek. *Mert az embernek Fia nem jött, hogy el-vef-tene az embereknek lelkeket; hanem hogy meg-tartaná:* Sz Luk 9. R. 56. ψ.

XIII.

Noha tudod, hogy minden ember bünös, gyarló; de magadat kell leg-gyarlóbnak, romlottabbnak, 's leg-nagyobb bünösnek tartanod: *Omnes homines fragiles puta; te autem fragilior enim.* Mindent gyarlónak tarts; de magadnál fenkit ne tarts gyarlóbnak. 1. Mert mindnyájan egyaránt estünk kárhozatba Isten előtt; ő előtte nintsen zemély válogatás. *Mert mindnyájan vétkeztenek, és az Isten ditsőségétől el-maradtanak:* Róm 3 R. 23. ψ. 2. Ha fíntén nagy rettenetes bünös-is a' te selebarátod; de ne gondold azt, hogy te Isten előtt annál jobb vagy. *A' ki magának láttatik állani, meg-lássa hogy el-ne efsék:* 1Cor. 10. R. 12. ψ. De ha magadat minden emberek közt femminek

nek és leg-alább valónak tartod, megtart az Isten kegyelme. 3. Tenéked ollyan zűkféged van az Isten irgalmasságára, mint a' leg-nagyobb bünösnek; mert az hol nagy meg-alázódás vagyó, ott nagy irgalmasság-is vagyon. Azért tartotta magát Sz:Pál leg-nagyobb bünösnek; mert azt mondgya: *De azért könyörült én rajtam, hogy én bennem elsöben meg-mutatná a' Jésus Christus minden kegyelmességét.* 1Tim. 1. R.É. 15, 16. vers. Es ílmét: *Nagy örömeft dítsekedem azért az én erőtlenségemmel, inkább hogy lakozzék én bennem a' Christus hatalma.* 2Cor. 12. R.É. 9. vers.

XIV.

Az igaz meg-világosodás magával hozza a' világ meg-útálását; mert valamint hogy a' világ fainak örökségek e' földiekben vagyon, úgymint az ideig tartó bötsület, múlandó gazdagság, földi uraság, mellyet nagy kintsnek tartnak: Ugy az Isten fainak kintsek, e' földi fegénység, meg-útálatás, üldöztetés, gyalázat, kereft, halál, gyöt-relem és kin: mint Móses, *ki nagyobb gazdag-*

gazdagságnak ítélte lenni a' Christusért való gyaláztatot, hogy nem mint az Egyiptombelieknek kintseket: Sid. II. R. 26. ű. Ez az igaz meg-világofodás.

XV.

Az igaz nevek a' kereftyéneknek, melly fel-iratott mennyben, Sz Luk. 10. R. 20 ű. a' Christus Jébus igaz esméreti az hitben, melly által plántáltatunk a' Christusban; söt a' Christusban fel-irattattunk, mint az életnek könyvében: az honnan éarmaznak az élő jó tselekedetek, mellyeket az Isten ama' napon ditsérni fog, Sz. Mát. 25. R. 34. ű. *Kintset keressetek magatoknak: i Tim. 6. R. 19 ű. És minden istenes tselekedet napfényre jö. Sz. Ján. Jel. 2. R. 19. ű és a' 12. R. 11. ű.* Egy éntet sem találunk, a' ki valami kiváltképen való jó tselekedettel ne ditsértetnék; mellynek jó-tselekedete soha el-sem felejtetik. 112 Solt. 6 ű. *Örök emleketben léfen az igaz.* Ez a' fel-jegyzett név, hit, éretet, könyörtületesség, békeféséges térés, 's ezekhez hasonlók.

Ez

Ez gyakorlott jó tselekedetek, jeli az igaz énteknek, és örökké-való nevek mennyben.

Imádság.

OH Irgalmas Isten, a' te parantsolatodra és kegyelmes igéretedre kell nékem az én éámat fel-nyitnom és tátanom, hogy te bé-töltsed azt. (a) Jövök te hozzád, és kérelek, irj a' te ént Igédből Sz: Lelked által olyan életnek Réguláit az én éivembe, mellyek mindenkor a' te hozzád, felebarátomhoz 's magamhoz való köteleféségemre emlekeztéltsenek. Plántáld belém a' tökéletetéségnek ént kívánságát. Adgy tiúta éivet; és e' világtól 's annak háfontalanságitól éabados, 's azokon felyül emeltetett lelket, melly et semmi egyéb meg-ne éomoríthafson, hanem tsak az, a' mi a' te Lelkedet meg-keferíti 's töie idegeníti. (b) Engedd hogy kereftemet aláztatos engedelmefféséggel és örömmel hordozzá: reád hagyván magamat, a' mint néked tetézik engemet meg-vigáétalni, avagy keferetéséggel latogatni: mivelhogy te vagy az örökkévaló jófás, az örökkévaló böltseség, és jól tudod mi légyen hafnos énnékem. Ne útáld-meg az én gyarló és hibás éolgalatomat; söt téfseék az

(a) 81. Solt. 11. ű. (b) Efés. 4. R. 30. ű.

az tenéked a' te Ézerelmesedben, az Ur Jé-
sus Christusban. Tégy engemet Éüntelen
buzgóvá lélekben, hogy Éomjuhozzam és
éhezsem az igazságot. (c) Tízíts-meg
engemet az én bűneimből a' Jésus vére ál-
tal. (d) Segélj mikor el-esem, hogy ha-
mar fel-kelhefsek: És a bennem meg-ne-
vekedett bűnön bővölködgyék a' te ke-
gyelmed (e) A világi emberektől ok nél-
kül való útalást, gyalázatot, engedd hogy jó
kedvel Ézenvedgyem, betsület és gyalázat
által (f) vitézkedgyem; hogy az én Jésu-
somat követvén, mennyek-bé a' Éoros ka-
pun. Botsáfs-meg minden én ellenfégi-
mek-is, 's add nékem azt a' kegyelmedet,
hogy a' tölök való gonóÉt mindenkor jóval
győzzem-meg, (g) hogy mikoron enge-
met átkoznak, áldgyam őket; jót tegyek
azokkal a' kik gyűlölnék, (h) mert tiéd a'
boÉÉú-állás, és meg-fizetÉ (i) kinek kinek
annak idejében a' mint érdemlette. Örizze-
meg engemet az irigységtől 's hihetetlen-
ségtől: ne légyen ezeknek helye az én Éi-
vembe; hanem töltsed abban a' felebará-
tomhoz való tíÉta Éeretetet, hogy ne gyü-
löljem

(c) Róm. 12. R. 11. É. (d) Máth. 5. R. 8. É.
(e) Róm 5: 20. (f) 2Cor. 6: 8. (g) Róm.
12: 21. (h) Máth. 5: 44. (i) Róm. 12: 19.

löljem ötet, (k) söt az ő vétkes tselekede-
tiért Éivem Éerint való Éanakozásfal fizef-
sek; soha el-ne múlásam Érette könyörög-
ni, tekintvén azt hogy az én fogyatkozásim-
is olyan Éanakodás és törekedés nélkül Éü-
kölködnek, ki tsak kegyelemből vagyok a'
mi vagyok. (l) Adgyad a' te kegyelmedet,
hogy Mófessel feljebb betsüljem a Christus-
ért való gyalázatot, az Égyptombéli kínts-
nél. (m) Hogy e' világi ditsóséget, betsü-
letet, 's annak javait Éivem Éerént meg-
utáljam, mint olyan dolgokat, mellyek igen
alá valók, és nem méltók a' jóban engem
meg-akadályoztatásra és annak keresésére,
kinek nevem fel-van írva az egekben, és ki-
nek hervadhatatlan örökség kéÉítettett.
Engedd én Istenem azt ohajtanom, kíván-
nom, keresnem, üznöm, és valósággal el-
érnem, az én Uram Jésus Christuso-
mért, Amen.

(k) 2Móf. 3: 19. (l) 1Kór. 15: 10.

(m) Sid. 11: 26.

II. R É SZ.

A' Békeséges tűrésről,
melly által minden kereftet meg-
gyözünk, és a' meg-igért
ditsőséget el-érjük.

*Mert fűkség néktek a' Békeséges tü-
rés, hogy minekutánna az Isten
akarattját tselekedénditek, el-
vegýétek az ígétet: Sidók. 10.
Réf. 36. vers.*

I. REGULA.

A Z igaz kereftényi Békeséges tűrés,
ollyan jószágos tselekedet, hogy az
által mindennemű keserűségében és
fzenvedésében (: mellyet semmi rend
ferint való külső eszköz által el-nem
kerülhetni :) magát ember az Isten ke-
gyelmes akarattja alá adgya, és enge-
delmefséggel vézi annak rajta való tel-
lyesedését, 's inkább mindeneket el-
tűr, hogy sem Isten ellen zúgolódgyék,
vagy töle el-akadgyon.

Ennek

reménsége által. Mint a' fántó vető
ember várja a' földnek drága gyümöl-
tsét. Sz: *Jak. 5. Réf. 7. vers.* nem né-
zi fáratságát, hanem annak gazdag
hasznát 's jutalmát reménli: úgy a' ke-
reftény ember-is, *békeséges tűrésnek ál-
tala bírja az ő lelkét: Sz. Luk. 21 R.*
19. vers. El-hivén bizonyoson, hogy
az utolsó ítélet napjának nagy aratása
helyre hozza mind, a' mit el-veftett;
(: de nem el-veftett, hanem el-vetett
avagy plántált.) Mert valaminthogy
a' fántó vető ember azzal el-nem veti
az ő gabonáját, hogy a' földbe veti,
hanem veti 's ülteti azt reménséggel;
úgy te-is a' mit itt el-vefté, avagy ül-
teté, testedet, javaidat, betsületedet,
ne gondold hogy el-vefessed; hanem
tsak el-veted 's plántáld a' jövendő
nagy aratásnak reménsége alatt, az
hol megfűnés nélkül való aratás léfzen.
Azért hasonlítatik a' mi nyomorúsá-
gunknak és kereft viselésünknek ideje,
mag vető idöhöz, midön azt mond-
gya: *A' kik vetnek könnyullatásfal, nagy
örömmel aratnak: a' ki az ő kereftet*
mag-

C 2

mag-

magvát vévén sirva mégyen vala, az térjen-meg nagy ének főval hozván az ő kéréjét: 126. Solt. 5, 6. ψ.

IV.

Erősítse a' mi békefégyes tüvésünkét a' mi Urunk Jépus Christufunknak eljövetele, midön minden ézenvedésünknek vége leé, és örömmé változik: Sz. *Ján.* 16: R. 20. ψ. Az hol az Istennek igaz itéleti és sententziája ki-mondatik minden mi ellenségyinknek *És akkor léken mindennek Istenöl ditséreti*: 1 Kór. 4: R. 5. ψ. *Mert az a' nap közelit*: Sz. *Jak.* 5: R. 8. ψ. *A' biró az ajtó előtt van. A' bofékú-állás enyim*: Róm. 12: R. 19. ψ. Mi kevés ideig ézenvedünk; mellyre következik örökké tartó öröm, és nem késhetik ez már fokáig.

V.

Az Isten igéreti, és örökké tartó igazsága is erősítse-meg a' mi békefégyes tüvésünkét: erősítse-meg éziveinkét; mint *É. Jakab* mondgya, 5 R. 8. ψ. hogy ne ingadozzanak. Mert a' mi képen a' gyenge fiatal istáphoz kötözük, hogy a' él el-ne törje; vagy mint

mint a' tengeri vézelemben vas matskát vetnek-ki, a' mellytöl az hajó tartatik; úgy kell minékünk is a' mi ingadozó éziveinkét az Isten *É*: igéjének és igazságának oélopához kötnünk, és a' ézivnek el-merülő hajótskáját a' reménfégynek vas matskájával meg erősítünk, hogy el-ne sülyedgyen: *Sid.* 6: R. 19. ψ. Melly fok igéretink vannak, hogy az Isten akar meg-éabadítani! melly fok példáit látryuk tsudálatos éabadításának! melly fok ezer módgya vagyon abban az Istennek! melly fok-éor segélt nehéz nyavalyánkban, és a' drágaságban! 2 Kór. 6: R. 16. ψ. Nagy háborúságban éabadított: 2 Kór. 20: R. 22. ψ. és 14: R. 12. ψ. Isten az ellenkező feleket mind két rézról egyérségyre hajthattya. Melly fok-éor ézéleztette-el Isten az ellenséget! mellyről elégfégyes példánk vagyon avagy tsak az édes gyermek Jépusban. *Meg-hóltanak a' kik a' Gyermeknek életét keresik vala*: *É. Máth.* 2: R. 20. ψ. Az Isten a' mi ellenségyinket 's gyüölöinket-is meg-térítheti; mint *É. Pált*: *Ap tsel.* 9: R. 3, 4. ψ. Melly

Melly gyakran gátolja meg a' vér szomjúhozó igyekezeteket! Saul Dávidot elakarta nyelni, környül is vötte, hogy el-ne szabadhasson; de az Isten vissza hivatta egy követ által; ki azt vitte nékie, hogy Filistéusok mentenek az országára: 1 Sam 23: R. 27. ψ . A' Papi Fejedelmek meg-parantsolták az ő szolgáiknak, hogy az Ur Jéfusra vetvén kezeket fogva vinnék hozzájok; de a' szolgák hallván az ő tanítását megrettenének, és nem tselekedhettek semmit: ξ Ján. 7: R. 44. ψ . Néha vaksággal veri-meg az ellenséget; a' mint az Eliséus, Lóth, 1 Móf. 19: R. 11. ψ . 2 Kir. 6: R. 18. ψ . és a' szent Athanásius históriájából ki-tetűzik. Vannak az Istennek számlálhatatlan sok Angyali, kik vigyáznak a' kereksztyénekre, kik által gyakran tsudálatoson meg-fabadítottanak; mint ξ Péter: Ap. tsel. 5: R. 19. ψ . és 12: R. 11. ψ . Melly tsudálatoson szabadított-meg ξ Pál Apostol, midőn az ellene való gonosz tanás ki-nyilatkozott: Apost. tsel. 23: R. 16. ψ . Végszetre meg-fabadírta Isten az övéit idő

idő szertint való halál által-is: és úgy minden nyomorúságnak vége vagyon.

VI.

Melly nagy gyönyörűség adatik az hiveknek a' más világon, a' mostani szenvedés helyében: úgy hogy azon szenvedésünket nem adnók a' világnak minden ditsőségéért. *Bóldogok a' kik sírnak, mert ők meg-vigasztaltatnak:* Sz. Mát 5: R. 4. ψ és Róm. 8: R. 18. ψ . Megíratott a' ξ . János Jel. a' 21: R. 4. ψ . és Ésa. 25 R. 8. ψ . hogy, *az Isten el-töröl minden könnyhullatást az ő szemekről* De miképen törli el Isten, ha soha te zive-sen nem sírtál?

VII.

Tekintsük-meg a' régi szentek, az Ábel, Noé, Lóth, Ábrahám, Isák, Jákób, József, Dávid, Jób, és kiváltképen az Isten emberének Mósesnek példáját, ki felől az Irás azt bizonyította, hogy minden emberek felett győtrelemben élő ember vólt: hányszor zúgolódott ellene a' nép? veszekedtek vele, kövezni akarták; de ő szelid ember lévén, vélek mind szépen bezzellett: könyörgött

érettek; mert az Isten el-törölte volna őket a' földről: 4 *Móf.* 12: R. 3. *ψ.* 2 *Móf.* 32: R. 32. *ψ.* Illyés noha felettebb üldöztetett, de még-is esőt kért az egész országra: 1 *Kir.* 18: R. 45. *ψ.* Micheás az hamis Profétától meg tsapdosztatott Acháb és Jósafát Királyok előtt, fogságba tétetett, noha a' Királynak meg-jelentette az ő jövődöbéli vézelemét: 2 *Krón.* 18: R. 23. *ψ.* 1 *Kir.* 22: R. 22. *ψ.* Esaiás az ő hü szolgálatyáért két darabbá fűrészeltetett Melly nagy nyomorúságba tétetett ember volt Jeremiás! *Jér.* 15: R. 10. *ψ.* Daniel az oroflánok vermébe vetetett: *Dan.* 6: R. 16. *ψ.* Mint járt Kereztelő É. János: *É. Máth.* 14: R. 10. *ψ.* Tekintsük szent Pál Apostolt, miket szenedett: 2 *Kór.* 11: R. 23. *ψ.* Ugy a' több szent Mártíromok, s mind a' É. Apostolok: nézd-meg erről a' *Sid.* 11: R. 37. *ψ.* Ha mind ezektől kérdenéd, mitsoda úton mentenek az Isten országába? azt felelnék: az háborúságnak útyán: *Apos. ts.* 14: R. 22. *ψ.* Ezen az úton ment maga-is a' mi Urunk J. Christus az ő ditsőségébe.

A'

A' Christus szenedett ti éretteket, tinek példát hagyván, hogy az ő nyomdokit követnétek: ki mikor szidalmaztatnék, senkit nem szidalmaz vala: és mikor szenedne, senkit nem fenyeget vala; hanem annak hadgya vala a' bofszú-állást, a' ki igazán ítélt: 1 *Pét.* 2: R. 21. *ψ.* A' te Megváltód alázatossága olyan nagy volt, hogy noha a' Nap-is nem nézhetvén kinnyát bé-setétült, a' föld meg-indult, a' köziklak meg-repedeztenek; még sem zúgolódott a' kereztfán az ő ellenfégi ellen, és semmi türhetetlen magaviseleése sem szava nem volt; söt még könyörgött az ő ellenfégiért, és az ő vére által örömeft elevenítette volna meg azokat kik azt ki-ontották: *É. Luk.* 23: R. 34. *ψ.* Az Isten minden ő fiait a' kiket szeret meg-dorgálja: és a' kit fiának fogad, vagy meg-dorgáltatik, vagy nem lesz fia: *Sid.* 12: R. 6. *ψ.* És azért nem akarta Isten, hogy az ő egy szülőtt Fia ostor nélkül légyen; noha vétek nélkül való volt. Ha azért a' maga egyetlen egy szülőtt Fiát, a' ki vétek nélkül való volt, dorgálta; ne véld

C 5

véld azt, hogy te dorgálatlan maradhass, ki olyan fokot vétkezel, és tsak fogadott fiú vagy. De lám melly hóféjú tőrő az Isten hozzánk bünösökhöz; ne türjük-e hát mi-is békével az ő dorgálását, melly által magához akar téríteni? Egy szóval, örülnünk kell; a' mint *É. Péter* mondgya: *Hogy a' Christus fenvedésének társai vagytok, azon örüljétek: hogy mikor az ő ditsősége megjelenik, akkor-is örvendezvén vigadgyatok:* *1. Péter. 4. R. 13. ψ.*

VIII.

Abból következik tehát ez a' vizsgálás, (: mellynek minket a' békeféges türésben meg-kell marasztani:) hogy a' Christus a' mi fenvedésünket az ő fenvedésivel meg-mentelte 's meg-áldotta: és hogy az nem lézen vezedelmünkre; hanem meg-áldatásunkra, életre 's ditsőségre való. A' mint a' Christus fenvedése ditsőségre való volt; úgy lézen minden keresztényének fenvedése is a' Christusban: *É. Luk. 14. R. 27. ψ.*

IX.

Nézzétek ezen ditsőséges jutalmát azok-

azoknak, kik a' keresztet békeféges türésfel fenvedték, noha sok fént Mártyíromok hallatlan, kegyetlen kinokkal ölettettek-meg; némellyiket kegyetlen vadak eleibe vetették; némellyiket olajbá rántották, némellyiket forró ónbá: De még-is nintsé közöttünk egyis olyan istentelē, gonosz ember, a' ki inkább nem lenne ő helyettek, mint azok helyett a' kik őket meg-ölték. Ki vólna az, a' ki a' fégeny Lázár helyén nem kivánná inkább lenni mostan, mint sem a' Gazdag helyén? *Sz: Luk. 16. R. 25. ψ.* Ezt érti az UR, midőn azt mondgya: *Boldogok léteket, mikor titeket fidalalmaznak, háborgatnak, és mindengonosz hazugságot mondanak ti ellenetek én érettem: örüljétek és örvendezzetek, mert a' ti jutalmatok bőséges mennyégben:* *É. Máth. 5. R. 11. ψ.* *Hogyba ő véle együtt fenvedünk, ő véle együtt ditsöülünk; mert a' mellyeket most fenvedünk, nem hasonlítandók a' ditsőséghez, melly nekünk meg-jelentetett:* *Róm. 8. R. 17, 18. ψ.*

X.

Erősítse a' mi békeséges türésünket, az Isten zive szerint való irgalmassága; hogy, nem felejtkezik-el végképen mi rólunk, valamint az anya nem felejtjel az ö gyermekét: *Ésa. 49: R. 15. v.* Az ö belső tagjai meg-indúlnak, és könyörülvén könyörül rajtunk: *Jér. 31: R. 20. v.* De az Isten igaz, ki nem hágy feljebb kisérteni annál, a' mit el-kenvedhetünk: *1 Kór. 10: R. 14. v.* mert nem dorgál ve-fedelmünkre, hanem idvességünkre. Mert mikor büntettettünk, az URtól taníttatunk, hogy a' világgal el-ne kárhoztassunk: *1 Kór. 11: R. 32. v.* Mert ha a' kereft merő szeret, mit akarhat inkább? Éüntelen örömben élni-é, mint a' Gazdag, és oétán el-kárhozni? vagy kereftet viselni, 's idvezülni? Mind ki-fejezi ezt képen *S. Pál: Nagy alázatossággal a' mi előnkbe adatott czélt ki-fussuk, nézvén az hitnek Urára és el-vegezöjére a' Christusra: ki az előtte való öröm helyében fenvedett kereftet, a' gyalázatot meg-útván, és az Isten kéiknek jobbára ült. Gondold-meg az-ért,*

ért, kitsoda légyen az, a' ki ilyen ellene való fidalalmazókat fenvedett a' bünsökiül, hogy elmétekben el-fogyatkozván meg-ne fáradgyatok; mert még fintén a' verig nem tusakodtatok a' bün ellen tusakodván. El-felejtkeztetek pedig az intésről, melly néktek mint fiaknak szól: *Fiam, ne vesd-meg az Urnak dorgálását, és el-ne fáradgy lelkedben, mikor ö töle dorgáltatol; mert a' kit szeret az UR, meg-dorgálja; valakit fiává fogad, meg-ostorozza: Sid. 12: R. 1. v. 's a' t. Ha a' dorgálást el-kenveditek, az Isten magát néktek ajánlja, mint fiaknak. Mert kitsoda olyan fiú,kit az atya meg-ne dorgáljon? Hogyba dorgálás nélkül valók vagytok, mellyben mindenek réfeések, bizonyára fattyak vadtok és nem fiak. Sid. 12: R. 7, 8. v.* Ha a' mi testi züléink tanítóink vóltanak, azoktól féltünk; ne legyünk-é hát a' mi lelki Atyánkhoz annál-is engedelmesebbek, hogy éljünk? kik kevés ideig oktattanak minket az ö tetzésék szerent: de ö hafnunkra dorgál, hogy az ö meg-fentelését érhesük; minden jelen való dorgálás nem

terfűk nekünk örvendetesnek, hanem
 zomorúságnak lenni. De azután hoz-
 nak igaságnak békeséges gyümöl-
 tsét azoknak, kik abban gyakoroltat-
 nak. *ψ.* 9, 10, 11. >

Imádság.

OH igaz Isten, ki fenkit nem látogaté
 feljebb annál, a' mint el-zenvedheti,
 (a) és minden én napjaimat a' te köny-
 vedben fel-irtad; (b). Adgy nékem igaz
 kerekyéni békeséges türest, hogy az által
 az én Megváltómhoz való hasonlatoságo-
 mon örülhessek: (c) ki a' Zenvedés által
 ment a' ditsőségbe. (d) Taníts-meg e' vi-
 lágot igazán meg-efmérni, mellynek Istene
 a' sötétségnek Fejedelme; (e) Hogy ne
 reméljek abban semmi nyugodalmat, sem
 testi tsendétséget érni, a' Christusban lévén;
 hanem örömeft engedgyek a' gonoz idönek.
 (f) Édes Megváltóm, hízem te váltottál-
 meg engemet, a' jelen való gonoz világtól,
 (g) te-is vék-ki annak idejében abból. A'
 míg pedig a' te rendeléscdből kell itt len-
 nem, erősíts engemet a' te **Zent** igédnek

hatha-

- (a) 1 Kor. 10: R. 13. *ψ.* (b) 139 Solt. 16. *ψ.*
 (c) Róm. 8. R. 29. *ψ.* (d) Sid. 2. R. 9. *ψ.*
 (e) 2 Kor. 4. R. 4. *ψ.* (f) 2 Tim. 3. R. 12. *ψ.* és
 Efés. 5: 16. (g) Gal. 1: 4.

hathatóságával, hogy el-ne vezzék az én
 nyomorúságimban. (b) Engedd jól meg-
 gondolnom, hogy azon Zenvedések, mel-
 lyek engemet zorongatnak, fok atyafiakon-
 is e' világon bé-tellyesednek: (i) kiket te
 nem vetettél-meg; söt a' te válaztott edé-
 nyiddé lenni méltókká tötted őket. (k) De
 mitsoda az én Zenvedésem a' Zent Márti-
 romok Zenvedésekhez képest, kiknek az ő
 életek nem völt drága hogy az ő futásokat
 el-végezhessék, (l) míg vérig nem harczol-
 tam, a' bün ellen tufakodván. (m) Ne en-
 gedd, hogy türetetlenségből zúgolódgyam
 ellened; hanem inkább büneim ellen: (n)
 mellyek hogy én bennem meg-öldököltef-
 senek, zükseges a' züntelen való meg-aláz-
 tatás és dorgálás. Engedd nézmem az hitnek
 Urát, és el-végezőjét; hogy meg-ne fárad-
 gyak. (o) Szenteld-meg ő általa az én Zen-
 vedésemet. És mivel-hogy nem zived Ze-
 rint verék, (p) engedd, hogy a' Zentséges
 fegedelem által, vigahtalást, eröt és békesé-
 ges türest nyerhessek az én Zenvedésembé;
 mert a' te kezidre fel-irtál engemet, (q)
 mint fiadról (: leányodról :) el-nem felejt-
 kezhétel rólam, Amen.

III.

- (h) 119. Solt. 92. (i) 1 Pé. 5: 9. (k) Apoc. 13: 9: 15.
 (l) Apoc. 12: 20: 24. (m) Sid. 1: 2: 4: (n) Jér.
 Sir 3: 39 (o) Sid. 1: 2: 2, 3. (p) Jér. Siral. 3: 3: 2.
 (q) Esa. 49: 15, 16.

III. R É SZ.

Indító okai a' Békeséges
tűrésnek. És haznai a' kereftnek.

*Békeségesek legyetek azért Atyám-
fiai az URnak el-jöveteléig: Imé
a' fántó-vető ember várja a' föld-
nek drága gyümölsét, békeséges-
sen várván azt, míg reggeli és est-
véli eső léken reája: Jak. 5: Réf.*

7. vers.

A' Békeséges tűrés az, mikor az em-
ber az Istentől reá ereftett kereft-
tének végét engedelmesen várja, és az
ö Isteni mindenható böltsességében a-
jánl mindeneket: czélt, időt, fámot,
módot, helyt Istennek nem tézen; ha-
nem egészen az Isten kegyelmes akarat-
tyára hadgya magát. Erre pedig in-
ditsanak minket ez következő okok.

I.

Hogy a' mi kereftünk és nyomorú-
ságunk, az éhség, háborúság, dögha-
lál Istentől vagyon. Mert noha a' mi

nyomo-

nyomorúságink az ördög 's az ö ezkö-
zei által jönnek reánk; mindazáltal nem
lesznek történetből, hanem az Isten
rendeléséből. *Ki a' világosságot for-
máltam, a' sötétséget teremtettem; bé-
keséget ferzek, gonofzt teremtek: én va-
gyok az UR, ki mind ezeket tselekefem:*
Esa 45: r. 7. ψ. *Az UR meg-öl, és meg-
elevenit: 1 Sam. 2: r. 6. ψ.* Mit akaréz
hát te? Isten ellen akaréz-é hadakozni
és hartzolni?

II.

Minthogy a' büntetést és minden
kereftet meg-érdemlettük, és annál
még sokkal nagyobb: mert a' mi bü-
nünk mindenkor nagyobb az Istennek
büntetésénél, és a' büntetés minden-
kor könnyebb a' mi bűneinknél és vét-
keinknél; mint a' bátor živü bölts Ju-
dith mondgya: *Judith 8: r. 23. ψ.* meg-
is kell vallanod, hogy néked a' jó Isten
több kedveséget, mint sem gonofu-
ságot, több jót, mint sem gonofu-
ságot, anyád méhétől fogva; miért ne
akarnád hát néki tartozó engedelme-
féggel (:olyan sok jó-teteményéért)

atyai

atyai dorgálását fel-venni, mellyet mindenkor néked jódra igazgat és fordít?

III.

Minthogy pedig a' büntetést megérdemlettük; Daniellel meg-kell vallanunk, hogy az Isten nem tézen nekünk igazságtalanságot: *Dan. 9: R 7 ψ.* Ne büntessen-é hát meg Isten sem itt, sem ott a' te büneidért? Ez nem volna igazság, magadnak is meg-kell vallanod. Miért nem akarék hát engedelmes lenni, és miért zúgolódol az Isten igazsága és ítéleti ellen? mert jobb, hogy itt e' világon dorgáljon, mint ott öröké; mert mikor büntettettünk, az Ur-tól dorgáltatunk: *1 Kór. 11: R. 32 ψ.* Ha türehetetlen vagy ellene zúgolódván, nem tartod igaznak az Istent, mintha az ő tselekedeti és ítéleti hamisak volnának: *Noha Igaz az UR minden útiban, és kegyelmes minden dolgaiban: 145. Sólt. 17 ψ. Igaz vagy URam, és igaz a te ítéleted: 119. Sólt. 137. ψ.*

IV.

Nem akarék-é hát békével tünni, és az Istentől várni? holott ő tenéked nem

nem annyit tűr, és hordoz nagy hozzű türéssel; mellyre nézve Sz. Pál-is az ő kegyelmességének gazdagságát, békeséges türésnek és szenvedésnek nevezi: *Róm. 2 R. 4. ψ. 9. Rék. 23. ψ. és 11. R. 33. ψ.* hogy az által tégedet pénitencia tartásra indítson.

V.

Tekintsed a' mi Urunk Jésus Christusnak békeséges türését: egy szempillantás alatt nem tehetne volna-é semmivé minden ellenségit és káromlót? De el-szenvedte őket, könyörgött érettek, ártatlan lévén. Minékünk, kik minden büntetést, és a' pokolbéli tüzet meg-érdemlettük, sokkal engedelmesebbeknek kellene lennünk. A' Christus érettünk szeretéből mindent békeséggel türt. Mint Jákób hét éztendeig szolgált Ráchelért: *1 Mos. 29. R. 18. ψ.* Ugy a' Christus érettünk harmincz három éztendeig. Ne szenvednénk-é hát mi-is ő érette egy kevés ideig? Nézd-meg minden szentek engedelmeségét, Jóséfét, Mósesét, ki a' népért könyörgött, és örömeft megholt

hólt volna érette: 1 Mósés 29. R. 18. ψ.
 2 Mósés 32 R. 32. ψ. és Dávidét, ki azt
 mondgya: *Ha én az UR előtt kedves
 lélek, engemet ismét baza hoz. Ha pe-
 dig azt mondgya, nem kellef nekem, im-
 hol vagyok én, tselekedgyék úgy velem
 mint nékie tetfik:* 2 Sam. 15. R. 25, 26. ψ.
 Hasonlóképen a' Jób, az Apostolok, és
 Ént Mártiromok engedelmeségeket.

VI.

Az Istennek jótéteményi, indítsanak
 bennünk békeséges türesre. Mert
elsőben, tudod azt jól, hogy a' Chri-
 stus által meg-békéltél Istennel: azért
 senki, semmi ellenséged nem veheti-el
 tőled az Isten kegyelmét, és Szerelmét ;
 ha Éntén az egész világ ellened dühös-
 ködik és kegyetlenkedik-is. *Mert az
 UR jó volta mind örökkön örökké az ötet
 félkön:* 103. Sólt. 17. ψ. *Semmi nem
 fakaszt-el minket ő töle:* Róm. 8. Réf.
 38. ψ. Tudod azt-is, hogy a' Chri-
 stus téged meg-váltott az örök életre,
 melyet semmi teremtet állat tőled el-
 nem vehet: Minthogy pedig az Isten
 Szerelmét, sem az örökké való jót, sem

mi

mi teremtet állat tőled el-nem veheti ;
 minden világi ellenségedet, kegyetlen-
 ket, üldözőidet, minden ő tseleke-
 detekkel, örömmel, gyönyörüségek-
 kel meg-vetvén, tsúfolhatod: mellyet
 a' Ént Mártiromok örvendezve tsele-
 kedtenek.

VII.

Hasonlóképen *másodszor*, az Isten ö-
 rökké való igazsága, és az ő igaz igé-
 reti tartson-meg minket a' bekeféges
 türesben. *Annak okáért vár titeket az
 Isten, hogy könyörüljön ti rajtatok: és
 annakokáért magasztalja fel magát, hogy
 meg-kegyelmezzzen néktek; mert itélet-
 nek Istene az Isten:* Efa. 30. R. 18. ψ. *Mert
 mindenek kik tégedet várnak, meg nem
 fégyenülnek:* 25. Sólt. 3. ψ. Sirách. 2: R.
 12. ψ. Jér. Sir. 3: R. 25. ψ. *Boldog ember
 a' ki kísértetet fenved; mert minek-
 utánna meg-próbáltatik, el-véfi az élet-
 nek koronáját:* Jak. 1: R. 12. ψ.

VIII.

Az Isten ditsőségéjért. Mint az há-
 rom Ifjak az égő kemenczében ; Jóséf
 a' fogságban ; Dávid a' számkivetés-
 ben,

ben, terjesztették az igaz Isteni esméretet.

IX.

A' magunk sajtát hasznáért. Mert *el-söben*, a' mi szívünknek és lelkünknek hasznára vagyon; mivel úgy, a' békeséges türés által, sokat tanul az ember a' kerezt viselésben. *A' békeséges türés pedig ferez meg-késértést*: Róm. 5. r. 4. *ψ.* 2. A' kerezt könnyebbé lézen a' békeséges türés által. Lelki nyugodalmat ferez: *Máth. 11. Réf. 28. ψ.* ellenben a' békételenség nagy nyughatatlanságot nemz. Nem-is vihetni ezzel semmit véghez; söt sebet nagyobbittya, és gyakran békételenségből esik ember mind idő ferezint 's mind az örökké való halálba. Mint az Izrael fiai, midön zúgolódtanak az Isten ellen, a' tüzes kigyóktól meg-öletettek: *4. Mófes 21. r. 6. ψ.*

X.

A' békeséges türés gazdagon megjutalmaztatik: mert Jóbnak hét annyi adatott, mint a' mit el-veztett vala. *Bóldogok az alázatosok, mert ök örökség ferezint birják a' földet.* Sz: *Máth. 5. r. 5. ψ.*

5. ψ. Bóldogtalanok tehát a' türheterlenek; mert el-veztik az örökséget.

XI.

Melly nagy hasznót ferez pedig ezen kívül a' békeséges türés, minden rendben és állapotban, azt ki-nem mondhatni. Az egyházi rendben nagy jóságos tselekedet, mikor az üldözést békével fenvedi ember. A' külső állapotban is, a' ki az ötet gyalázóknak és fidalmazóinak türi bozzúság teteleket. Mert olvassuk a' Históriaikban, hogy a' türheterlenség 's bozzú-állás miatt egész birodalmak fakadoztak és pusztúltanak-el. Melly hasznos legyen a' tselédes házi rendben-is, tudhattyák az házasságban élök; *mert jobb a' bozzú türo az erősnél*: Példa bezzéd 16. r. 32. *ψ.*

XII.

Igy a' Christus minden mi nyomorúságinkat nekünk nem-árthatókká tette, hogy a' mi üdvességünkben kárt nem tehetnek; mert ő minden mi bűneinkért az ő keferves fenvedésével és halálával eleget tött, és a' bűnnek büntetését magára vötte, és annak erejét el-ron-

el-rontotta: mellyre nézve minden mi nyomorúságinknak idveféségünk háznára kell szolgálniok; mivel a' Christus az ő szenvedése által megfentelte a' mi szenvedésinket, 's változtatta azt leg-jobb és háznosabb orvosággá. Azért mondgya Sz: Pál: *Azoknak, kik Istent szeretik, mindenek javokra vannak:* Róm. 8. Rész. 28. vers.

XIII.

Végezetre, gondold-meg, mitsoda a' mostani szenvedés, az örök ditsőséghez képest. Nem hasonlítandók a' ditsőséghez: Róm. 8: R 18 ψ. Azért nagy kegyelmessége Istennek, hogy itt fujtol; melly, igen kevés ideig tartó, az örökké-valóságához képest. Ellenben azt az örömet adgya nekünk, a' melly örökké való: méltó volna azt kívánni 's azon könyörögni az embernek, hogy az Isten itt ne kémélje, hogy ott örökké kémélje. Azért mondgya S Péter: *Kik most egy kevesé fomorúsággal illetettek, örvendeztek ostan ki-mondhatatlan és ditsőséges örömmel:* 1Pét. 1: R. 6,8. ψ.

A' f.

A' f. kereft-viselés háznai.

Mert az ilyen édes kereft:

A' szoros és keskeny út, melly vízen az életre.

Az Isten dorgáló veffzeje, melly bennünket serkent a' bűnnek álmából.

Atyai dorgálás.

Hajnal-tsillag, melly a' vigasztalásnak fényes napja előtt jár.

Kegyelemnek jele, mint a' fivárvány. Téhen a' Christushoz hasonlökká.

A' fetétségnek fegyveréből leverkezett A' világozágnak fegyverébe öltöztet.

Balsamom gyümöltse.

Rothadatlan mirha:

Háznos fü.

Gyógyító ital.

Orvosló pohár.

Hitnek próbája.

Felebarátink épületi.

Szeretet fűlöje.

Társa a' reménségnek.

A' kegyelemnek kalauzza.

A' léleknek orvosága.

A' bűn ellen előre meg-óltalmazó hatatos eszköz.

D

El-

El-törölje a' test zerint való életnek.
 Fel-költöje a' lélek zerént való életnek.
 A' földieken járó elmének meg-változ.
 A' világ el-hagyatója. (tatója.)
 Az Isten jóvóltának el-jegyzője.
 A' menyeyi ajándékoknak Éaporítója.
 Kevelységnek meg zabolázója.
 Az alázatosságnak Éoptató dajkája.
 Békeséges türesnek tanítója.
 A' léleknek meg-újítója.
 A' jóságos tselekedeteknek meg-tartója
 A' testnek tanító mestere.
 Az elmének táplálója.
 A' böltességnek annya.
 A' Éelédtségnek Írásája.
 Az Imádságnak meg indítója.
 A' békeséges türesnek igazgatója.
 Tisztaságnak örízője.
 Lelki esmérer tisztasága.
 A' belső örömmek gazdagsága.
 Carbunculus, melly a' Éentek koroná-
 ján tündöklík.
 A' hívöknek drága köve.
 Jó illatú rosája a' paraditsomnak.
 A' Mártíromok koronája.
 A' válaÉtottak ékes öltözete.

IV. R.

Bizonysági, Példái a' béke-
féges türesnek: és vigasztalás.
Sok háborúságok által kell nekünk az
Isten országába mennünk: Apost.
 tsel. 14: R. 22. vers.

M Inthogy a' kereÉtyének élete e'
 világon semmi nem egyéb, ha-
 nem kereÉt, nyomorúság, melly által
 kell nekünk az Isten országába mennünk;
 azért Éükféges nekünk, hogy kéÉítsük
 magunkat a' békeféges türeshez, 's azt
 Istentől kérjük. Ne kéÉülj jó napok-
 hoz; hanem a' sok Éenvedéshez, és a'
 békeféges türeshez. Mellyről im ez
 három következendő Punctumokat te-
 kintsük-meg: Az 1. *Bizonnyítások a'*
fent Írásból. 2. *Példák.* 3. *Vigasztalás.*

I.

Bizonnyítások a' É Írásból.

A' békeféges türes olyan jóságos
 tselekedet, a' melly Éelíd, tsendes, alá-
 zatos, engedelmes Éível adgya alája ma-
 gát a' kereÉtnek; és mindenféle Éo-
 rongatást, nyomorúságot, üldözést,

D 2

akar

akar testi 's akar lelki légyen, azt, mint a' Christus kereftét és igáját, magára véti, 's a' Christust követi, Isten ellen nem zúgolódik; hanem hitből esmér, hogy a' Christusban kegyelmes Istenünk vagy, melly a' meg-fabadításnak reménlége által könnyebbíti a' kereftét, és felid maga viselés azokhoz, a' kik minket meg-bántot tak, és üldöznek: Istenre bizza a' bozzú állást. Es ez nem fármazik a' magunk okoskodásából, avagy a' testtől 's vértől; hanem a' Szent Léleknek kiváltképen való ajándéka, és az igaz hitnek gyümölte.

Ennek a' le-rajzolásnak czikkelyei ezek: 1. Az engedelmeség. 2. A követés. 3. Nem hástortokodni. 4. A' könyörülő Istenre a' Christusban való nézés. 5. A' gonost reménléggel való tsendesítés. 6. Az üldözőkhöz való felidég. 7. Bozzú állásnak nem gyakorlása. Ez bé-foglalja az hitet, éreteret, reménléget, alázatofságot, felidéget, és engedelmeséget.

Ezen jószágos tselekedeteket meg-kell mindazáltal tanulniok, a' kik a' Christus-

stushoz tartozók, kik mennyországba és az örök életre váltattak-meg; mert azok ellen hadakozik az ördög, a' nagy sárkány, a' régi kigyó, és a' világ. *Es elméne, hogy hadakoznék egyebekkel az ő magvából valókkal, az Isten parantsolatának meg-örizőivel, és a' kikkél vala a' J. Christusnak tanúbizonysága: É Ján. Jel.*

12:R. 17. Innen vigyáznunk kell imez következő igékre: *A' ki akar én utánam jöni, tagadgya-meg magát, és vegye-fel az ő kereftét, és kövessen engemet. Mert valaki akarja az ő életét megtartani, el-vefti azt: és valaki el-vefti az ő életét én érettem, meg-találja azt: É. Máth. 16:R. 24, 25. ψ.* Az-az: Valaki a' Christusért nem akarja hordozni a' kereftét, és futni akar az előtt, el-vefti az ő lelkét a' miatt. *Es mindenek előtt gyűlölségesek léftek az én nevemért. Sz: Máth. 13:R. 13. ψ.* Ez valóban nehéz kereft, mindentül gyűlöltetni; de ellenben, mivelhogy a' Christusért lézen, nagy vigasztalás. A' lelki üldözések felől jövendőt mondott az UR: *Titeket kergetnek, adván gyülekezetek eleibe, és*

tömlöczökbe, Királyok eleibe, és Tisztartók eleibe vivén az én nevemért. Azért a' ti békeséges türeteknek általa birjátok a' ti lelkeiteket. É. Luk. 21. R. 12, 19. *ψ* Ha e' világ titeket gyűlöl, tudgyátok, hogy engemet elébb gyűlölt ti nálatoknál. Ha a' világból valók voltatok volna, a' világ a' mi az övé feretné azt; de mivelhogy nem e' világból valók vagytok, hanem én válastottalak e' világ közzül, annakáért gyűlöl titeket e' világ: É. Ján. 15: R. 18, 19 *ψ*. az-az, minthogy engemet üldöztenek, titeket-is üldözni fognak.

A gyülekezetből ki-vetnek titeket; sőt el-jö az idő, mikor valaki titeket meg-ölel, alitty, hogy Isteni tiszteletet tselekedett: É. Ján. 16: R. 2. *ψ*. Mikoron É. Pál Lisztrában meg-köveztetett, 's a' tanítványok fel-éleztették volna, inté őket É. Pál, hogy állhatatoson meg-ma-radnának az hitben, és hogy sok háborúságok által kellene nekünk az Isten országába mennünk: Apost. tsel. 14: R. 22. *ψ*. Mikor mindenütt nyomorgattatunk, de nem forittatunk-meg; kételkedünk, de mindenestől nem esünk kétségbe; hábo-rúsá-

rúságot szenvedünk, de abban el-nem hagyatunk; meg-aláztatunk, de el-nem veszünk, mindenkor az Ur Jézus öldökoltetését a' mi testünkben velünk hordozván, hogy a' Jézusnak amaz élete-is a' mi testünkben meg-esmértesék; mert mi, kik élünk, mindenkor a' Jézusért halálra adatunk, hogy a' Jézusnak élete-is meg-esmértesék a' mi halandó testünkben: 2Kór. 4: R. 8, 9 *ψ*.

A' munkának terbét hordozzad, mint a' J. Christusnak jó vitéze. Hogyha tuskodik-is valaki, nem koronáztatik-meg, hanem ha igazán tuskodik. Ha türünk övéle, orfáglunk-is: 2Tim 2: R. 3, 5, 12. *ψ*. mindenek a' kik sentül akarnak élni, a' Christus Jézusban, háborúságot szenvednek: 2Tim 3: R. 12. *ψ*. Mert fűkség nektek a' békeséges türés; hogy minek utánna az Istennek akarattját tselekedénditek, el-vegyétek az igéretet: Sid. 1: R. 36 *ψ* Nagy alázatossággal az elönkbe adatott czélt ki-fussuk, nézven a' hitnek Urára és el-vegezöjére a' Jézusra, ki az ő előtte való öröm helyében szenvedett kereftet, a' gyalázatot meg-utálván, és az Isten

fékinek jobbára ült. Gondoljátok meg, kitsoda legyen az, a' ki ilyen ellene való fidalmazásokat szenvedett a' bünösöktől: Sid. 12: R. 1, 2, 3. ♪.

Kik fomorúsággal egy-kevesé most külömbkülömb kísértetekben illettettek; hogy a' ti hiteteknek próbálása, melly sokkal drágább az aranynál, melly el-vész, mindazáltal meg-próbáltatik a' tűz által: 1Pét. 1: R. 6. ♪.

Mivelhogy meg-tartottad az én békeségre intő befédemet, azért én-is meg-fabadítalak tégedet a' kísértetnek idejéből, melly mind ez egész világra következő: É. Ján. Jel. 7: R. 10. ♪. Légy hív mind halálig, és néked adom az életnek koronáját: É. Ján. Jel. 2: R. 10. ♪.

II.

A' Példák.

Abrahámnak fokot kellett szenvedni a' Káldéusoktól, Kananéusoktól, és Egyiptusoktól. Ki-mene a' Káldéusok földéből, és lakozék Karránban: Apostl ts. 7: R. 4. ♪. és nem ada Isten néki abban örökséget egy talpallatnyit-is; és monda: A' te magod idegen léfén idegen földön, és fogálnak

gálnak az idegen földön valóknak, és őket nyomorgatták. 1. Mós. 15: R. 17. vers. Hitnek általa engede Ábrahám Istennek, és ki-méne az helyre, nem tudván hová menne: Hitnek általa lakék az igéretnek földén mint idegen földön, sátorban lakván; mert várvala olyan várost, mellynek mestere és teremője az Isten: Sidók.

11 R. 8, 9, 10. vers. És ha az igaz Lótot meg-fabadította, mellynek igaz lelkét gyötrötték az ő gonof tselekedetekkel a' gonof emberek: 2.Pét. 2: 7, 9. Tudgya az Ur mostan-is az hiveket a' forongatásból ki-fabadítani, a' bamissakat pedig az ítélet napjára a' büntetésre meg-tartani.

Isák kéz volt magát meg-áldoztatni. 1. Mós. 22: R. 9. ♪.

Jákóbnak fokot kellett tünie, Ésau előtt el kellett bújdosni, és femmie nem volt; tsak egy bottya, mellyel a' Jordán vizén ment által: Mós. 1. 32: R. 10. ♪ Jákób az ő forongatásiban küzködött az Isténel, És küzdék az Angyallal és meg-yőzé: sira és könyörge nékie: Hof. 12. 4.

Farahó Királynak monda: Az én bujdosásimnak estendeinek fáma, s. a. t.

1. Mós 47: R. 9. *ψ.* Az Jákóbnak az ő türesét hallottátok, és minémü végét adta az UR az ő nyomorúságának. Jak: 5: R. 11. *ψ.*

Móses felid ember vala: minden emberek felett, kik e' föld finén valának, Mós. 4. 12. R. 3. *ψ* válaftá magának, hogy az Isten népével együtt nyomorúságokkal illetetnek. s a t. Sid. 11. R. 25. *ψ.* Dávid a' Christus példázattya és képe miket fēvedett: *En URam Istenem benned vetem reménségemet; s a t. 7. Solt. 1. ψ. A' nyomorúltaknak reménségek. 9. Sól. 19. ψ.*

Az URnak félelme a' böltiségnek tudományja, és a' tíftetségnek előtte jár az alázatoság: Példa-bez: 15: R. 33. *ψ.* A' jövendöbéli ditsőfégről érted: *Fiam ha az URnak akarék folgálni, kéfítsd megadat a' kísértetbez: Sir. 2: R. 1. ψ.*

Mitsoda békeféges türest követtenek-el az három ifjak az égö kemenczében: *Dan 3. R. 21. ψ.* úgy minden fent Apostolok és Mártiromok.

De minden Szenteknek türeseket fellyül haladgya, a' Christus Urunk példája. 1. Leg-engedelmesebb volt a' kerestben. 2. Nem zúgolódott az Isten ellen

ellen, mint Jób, Jérémiás 's Móses zúgolódtanak. 3. Leg erősebb hiti volt (:értsed az ő Istenben való bizodalmaról 's álhatatóságáról:) mert noha Istentől el-hagyatott, de még-is az Istent Istenének mondgya: *Sz. Mát. 27: R. 46. ψ.* Szive fzerint könyörgött az ő ellenfégiért: bozfúr nem állott, noha meg-tselekedhette volna.

III.

Vigasztalás.

Böldogok a' kik firnak, mert ök meg-vigasztaltatnak: *Sz. Mát 5: R. 4. ψ.* Föjjetek én hozzám mindnyájan kik meg-fáradtatok, és én meg nyugotlak titeket: vegyétek-fel az én igámat reátok, és tanuljatok én tölem, hogy én felid és alázatos fivü vagyok, és találtok nyugodalmat a' ti lelkeiteknek, mert az én igám gyönyörüséges, és az én terhem könnyü: *Sz. Mát. 11: R. 28. ψ.* Ebben öt-féle vigasztalás vagyon. 1. A' Christushoz menni. 2. Meg-nyugodni. 3. Az ő igája. 4. Lelki nyugodalom. 5. Az iga könnyü. Mint hogy a' Christusért hordozzuk, meg-nyugotó. Azért mondgya fent Pál:

Ditsekedünk az háborúságokban, tudván, hogy az háborúság békeséges türeést nemz. A' békeséges türeés pedig meg-kisértést: a' meg-kisértés reménséget; a' reménség pedig meg-nem fégyenít: mert az Istennek ferelme ki-ontatott a' mi fivveinkbe a' Sz. Lélek által: Rom. 5: R. 3, 4, 5. *ψ.*

Bóldog ember a' ki kísértetet fenved: mert minekutánna meg-próbáltatik, el-véfi az életnek koronáját, mellyet ígért az UR az ötöt feretöknek: Jak. 1: R. 12. *ψ.*

E' világon nyomorúságotok léfē; de biz-zatok, én meg-győztem a' világot: Jan. 16. R. 33. *ψ.* Kítsoda fakaszt-el minket a' Christus ferelmétől? nyomorúság-é, fo-rongató keserűség-é, üldözés-é, meztelenség-é, veszedelem-é, fegyver-é? Tudgyuk pedig, hogy azoknak kik az Istent feretik, mindenek javokra vannak: Rom. 8: R. 25-28. *ψ.* Ama' nemes harczot meg-harczol-tam, futásomat el-végeztem, az hitet meg-tartottam: 2 Tim. 4: R. 7. *ψ.*

Imádság.

OH irgalmas, kegyelmes, az haragra kés-fedelmes, nagy irgalmasságú és igazság-gú UR Isten, (a) ferelmes Ient Atyánk!

(a) 2. Móf. 34: 6.

Oh

Oh Ur Jésus Christus te Istennek engedel-mes Baránnya! Oh Szent Lélek Ur Isten, békeiségnak és vigasztalásnak Istene! meg-vallom te előtted az én Iivemnek véle Iü-letett türhetetlenségét és engedetlenlenségét, ki fokkor a te akaratod ellen békételenked-tem, és zugolódtam. Oh bocsáld-meg né-kem az én engedetlenlenségemet, és nagy bü-nyömet ne tulajdonítsad vétkül nékem! for-dítsad-el azt az ofort rólam, mellyel fe-nyegeted azokat, kik a' te igádat hordozni nem akarják; mert azok soha lelkek nyugodalmát nem találják (b). De add nékem a' te kegyelmedet, hogy az én kerezt vífelé-semben legyek mindenkor hozzád enge-delmes, és ne békételenkedgyem avagy zú-golódgyá ellened. Hanem esmérjem-meg, hogy az én nyomorúságom a' te isteni taná-tsodból vettetett reám (c). Minthogy aka-ratod ellen egy hajam Iála sem eshetik-le fejemről (d): hogy vehessém Ielid, aláza-tos, hálá-adó Iivel mindennemü Ienvedé-femet és kereztemet, a' te Atyai kezred ren-deléséből, ezeknél nagyobb büntetésre-is érdemesnek lenni valljam magamat, mivel az én kereztem és Ienvedésem fokkal kön-nyebb az én büneimnél. Es az én kerezt vi-
D 7 felé.

(b) Maté. 11: 21. (c) Jer. sir. 3: 39.
10: *ψ.* 30.

felésemben ne tsak meg ne restüljek (e), hanem még többet kívánnyak ézenvedni, mind abban az mi a' te akaratod, és a' mite-néked ditsőséges 's nékem haénomra éol-gál. Oh engedd meg-eimernem, hogy az én kereétemet nagy ézeretéből küldötted hozzám, hogy engemet meg-alázz, az én testemet meg-fehítsed, és hogy az én hite-met ézeretemet, reménségemet meg-vif-gáld (f), és hogy az én imádságomat, bé-keféges türefemet, állhatatóságomat meg-próbáld. Hogy engemet taníts, vigaéztalj, és az Isten országába való menéshez kéféts (g), a' kereét által mennyországban nagy-gyá tégy, és az örök boldogságba bé-vigy (h). Azért adgy olyan éivet, hogy az én kereétemet ézerethess, 's azért tenéked hálaakat adgyak (i), örülhessék azon, hogy az által az Ur Jépus Christushoz tétetem ha-fonlóvá (k). Oh Ur Jépus, adgy olyan el-mét és éivet, hogy minden ézenvedésem-ben mindenkor a' te példádat nézhessém (l), melly nagy békeféges türeféssel vitted a' te kereétedet; mint veretett-meg a' te éz-fejed, tövis koronával mint koronáztatott, éaggattatott; éent orczád pókdösterett és

tsú-

(e) *Éféf.* 3: 13. (f) *1Pét.* 1: 7. (g) *Tsel.* 14: 22.(h) *Fakab.* 1: 2. (i) *119.Sólt.* 30. (k) *Róm.* 8: 29.(l) *Sidók.* 1: 2.

tsúfoltatott; a' te ézent tested meg-ostoroz-tatott, febelsítetett, végre meg-öletett. Oh melly nagy alázatósággal áldoztad-fel a' te akaratodat a' te menyei Atyádnak! óh en-gedd, hogy én-is az én akaratomat egézen tenéked áldozzam, azt meg-tagadván (m), néked adgyam magamat, örüljek azon hogy a' te akaratod, a' ki mindenkor jó 's minde-neket jól tselekéik, rajtam tellyefedgyék. Űzz-ki minden türetetlenféget, és ézom-rúságot, bánatot és félelmet 's kételkedést az én éivemből, hogy én a' békeféges tü-rés által benned meg-eröfsödgyem, minde-neknek meg-gyözéfére; És hogy az ilyen fájdalmokat, bánatokat, a' te akaratod ézerint, te éretted, és a' te akaratod által, benned, veled, általad, békeféges türeféssel hordoz-zam és ézenvedgyem, a' meddig tenéked tetéik, és tartsam azokat az én Uram Chris-tusom fájdalminak, ötet azokért ézeretvén ditsöitsem most és mind örökké. Adgy U-ram Jépus békeféges türest mindennek el-ézenvedéfére, a' mit te akaré. Add nékem a' te éelidségedet, hogy ellened ne zugo-lódgyam; a' te alázatóságodat, hogy min-den büntetésedre érdemesnek elmérjem lenni magamat; a' te kegyelmedet, min-dent el-türni, minden én gondomat az igaz hit

(m) *Luk.* 9 : 23.

hit által reád vetni (*n*), a te igaz ígérete-
det hinni; olyan bizodalmat, hogy te en-
gemet a' kereztnek közepette-is éretek;
olyan reménféget, hogy kereztemet hor-
dozni segítek, s azt könnyebbited (*o*). Vi-
gaztalj a' te Sz.Lelkeddal, az örök életnek
édes ízivel, szemlélésével, hogy inkább néz-
hessek a' belsőkre s menyeeikre, mint
sem a' külső vigasztalásra. Adgyad hogy ne
féljek azoktól, kik tsak a' testet ölhetik-meg,
de a' lelket nem (*p*). Adgy-meg azzal,
hogy a' ézomorúságnak és háborúságnak kö-
zepette-is tsendes meg-nyugott szívem le-
hessem, ellenségemhez való féltéséggel; bo-
fé-álló ne legyek, sem féóval, sem tseleke-
dettel, sem igyekezettel, vagy magam vífé-
lésével (*q*). Az hitben adgy igaz állhatatos-
ságot, hogy meg-maradhassak mind végig-
len, és idvezüljek (*r*). Mint hogy pedig
egy kereztynének-is élete ideje s hivatalja
kerezt nélkül nem lehet s nem léfzen; té
pedig óh én menyeei Atyám tudod gyarló
vóltomat (*s*), erek anyit reám, a' kit el-
birhassak, s ne nehezítsed, avagy ne ho-
zabbítsad-meg feletté az rajtam (*t*). Eng-
gedd, hogy a' te kegyelmedet kerezttemmel,

és ter-

(n) 1Pét 5:7 (o) 78.Sólt.20. (p) Mát.10:28.

(q) Róm 1:29. (r) Mát.24:13. (s) 103. Sólt.

14. (t) 1Kór.10:14.

és terhemmel együtt emeljem és hordozzám.
Adgy kegyelmet, hogy a' nyomorúságot
mind addig türhessem (*u*), a' míg tenéked
tetzik engemet meg-ébadítani, hogy jól
meg-próbált s meg-tisztított, és fejérett
lehessek (*v*). Az én Uram Jépus Christusó
az ő féltéséggel, alázatofságával, békeféges
türesével, bennem éljen; hogy nem én ha-
nem ő éljen én bennem (*x*), a' ki az én éle-
tem. Adgy minden meg-bántóimhoz való
féltéd elmét, féanakodó éretetet; hogy ve-
led mondhasam, Atyám bocsásd-meg ő né-
kiek (*y*). Adgy tsendes, féltéd féajat, fégitó
s adakozó kezet; hogy te veled és a' te fé-
relmeddel öfve köttetve, egyesülve marad-
hassak örökké, Ámen.

V. R É SZ.

Az Istennek vigasztalása

a' nyomorúságban munkálódik a'
mi févünkben békeféges türest.

*Bóldog ember a' ki kísértetet fényved;
mert minekutánna meg-próbálta-
tik, el-véfi az életnek koronáját,
mellyet ígért az UR az ötöt fére-
töknek: Jakob 1:R. 12-vers.*

Vala-

(u) Fak 1:12. (v) Dan.11:35. (x) Gal. 2:20.

(y) Luk. 23:34.

V Alamint-hogy a' testnek orvofságit teremtette Isten a' természetben; úgy a' lélek orvofságit-is az igében: mivel senki nem lehet e' nyomorúságnak és fíralomnak völgyében, kereszt, nyomorúság és háborúság nélkül. Böltsen tselekezzük, ha egynéhány *punctum*it az igaz állandó vigasztalásnak meg-tudgyuk, és azokat élvünkben vévén a' mi kísértetünknek ellenébe vettyük, hogy azokkal könnyebbítsük nyomorúságinkat.

I.

Az első vigasztalás ez: Hogy minden nyomorúság az Istentől jön reánk. *Az UR meg-öl és meg-elevenít, pokalra alá vét és ísmét fel-hoz: Sam. 1, 2 R. 6. ψ. A' jók és gonofok, élet és halál, szegénység és gazdagság az URtől vannak: Sir. 11: R. 14 ψ. Az UR adta és az UR vette-el: Jób 1: R. 21. ψ. Egy veréb sem esik a' földre, a' ti mennyei Atyátok akarattya ellen: Máté 10: R. 29 ψ. Ki a' világofságot formáltam, és a' sötétséget teremtettem, békefséget kerzek, gonofet teremtek, én vagyok az UR ki mind ezeket*

ket tselekefem: Éfai. 45: R. 7 ψ. Böldog ember az, kit az Isten meg-dorgál: annak-okaért a' mindenható Istennek büntetését meg-ne utáljad; mert ő a' ki betegséggel meg-látogat, és ő a' kibé-kötözget, ő a' ki meg-sebesít, és a' kinek kezei meg-gyógyítanak: Jób 5: R. 17, 18. ψ. és Jer. ír: 3: R. 32. ψ. Azért bolondság egy vagy más ellen zugolódni, mint az emberek zugolódnak. De kiki zugolódgyék a' maga bünei ellen, mert az Istennek pénitentzia tartás kell 's nem zugolódás.

II.

A' második vigasztalás: Hogy az UR Isten nem gyülofségből vagy haragból küldi hozzánk a' keresztet, hanem Atyai szeretetből, hogy idvezítsen. Mert hogy mi a' nagy szerentsében, mindenféle böldogságban és gyönyörűségben könnyen el-veszthettyük az idvefséget, ezt bizonyíttya nem tsak a' Gazdagnak az ő rettentő példája: Sz. Luk. 16: R. 25. ψ. Hanem bizonyíttyák a' mi első élülcink-is a' Paraditsomban: 1. Móf 3: R. 6. ψ. Kik azt a' ditsöséget 's gyönyörűséget el nem birhatták, hanem

nem a' gonoz Sátánnak el-engedték magokat az ő Teremtőjéktől fordítani, mint ma is az emberi életet a' nagy férentse 's a' jó napok el fordítták az Istentől. És noha az UR Isten, az ő igaz itéletiből, az embert örök kárhozatra ítéltette 's vethette volna: de még-is könyörült rajta; utat, módot talált, melly által az embert az idvefégre segitse, azok között van a' fént kereft-is. Azért üzte-ki az UR Isten az embert a' Paraditsomból, az öröme és gyönyörüségre kertéből, nyomorúságra, hogy orzájának verjétékével egye kenyerét 's a' kereft és ézorongatás által hajtasék a' pénitentzia tartásra. Ugy tselekezik most-is mindnyájan velünk: és noha ezer féle képen bántuk-meg ötet, de még-is olyan kegyelmes, hogy minden ézközöket meg-próbál, hogy meg-térítsen bennünket. Azért rendelt kinekkinek az ő egyedül való bölts tanátsából kereftet, hogy az igaz pénitentzia tartásban 's az isteni félelemben meg-tartsa. Ez okból mondgya Sírák: Mert a' kit az UR ézet meg-dor-

dorgálja, hogy e' világgal el nekárhoztassunk: *Sir. 30:R. 1. ψ. Péld. 3:R. 11. ψ. 1Kór. 11:R. 32. ψ. Sid 12:R. 5. ψ.*

III.

Gondold-meg kereft viselésedben büncidet, ha nem érdemletted-é azt meg; azt pedig meg-kell vallanod. Azért az isteni igazság azt kívánja, hogy a' bün meg-büntetessék, ha igaz Isten az Isten. Mint-hogy pedig a' bünnek meg-kell büntetetni, tehát jobb hogy itt büntetessék-meg, mint sem ott. Mert ez a' büntetés csak ideig tartó; amaz pedig örökké való. Itt vigasztalja az Isten a' kereft viselőket; de ott soha nem leé vigasztalás. Itt az Iste könyörül rajtunk; de ott soha semmi könyörületeség nem leé. Jusson ezedbe a Gazdag mint kiáltott: könyörülj rajtam: *Sz. Luk. 16:R. 24. ψ.* Azért ez-is egyik vigasztalás, a' kereft viselés között, hogy az Isten az örökké való ofort el-fordította töled, 's azt egy kitsíny és csak kevés ideig tartó vezkövé változtatta.

IV.

Kereft viselésed alatt azt-is gondold-meg,

meg, a' te édes Idvezítöd az Ur Christus, mit ~~fen~~vedett éretted, nem ~~fen~~vedett-é nagy ~~fé~~génységet miattad, nem lévén annyija, hová fejét hajtotta volna? *Mát 8 R. 20. ψ.* A' leg nagyobb gyalázatot 's meg-utáltatást-is el-~~fen~~vedte te miattad! Ugyhogy ö minden emberek között lött leg utálatosabbá 's leg meg-vettettyebbé: *Ésaí. 53: R. 3. ψ.* *Féreg, embereknek ~~fi~~dalma, a' népeknek utálatossága: 22 Sölt: 7. ψ.* mellyhez hasonlót senki nem ~~fen~~vedett, nem-is fog ~~fen~~vedni. A' leg nagyobb fájdalomokat, gyötrelmet, és ~~lom~~orúságot ö ~~fen~~vedte, mellyet elme meg-nem foghat; Tellyes vólt fájdalommal 's betegséggel. És mivelhogy minden embereknek inségét, betegségét, fájdalmát kellett hordoznia, annyira, hogy a' Nap és Hóld-is meg-homályosodtának, a' föld megindúlt, a' köziklak meg-repedeztek: De még is olyan nagy békeféles türeßsel, nagy alázatossággal, ~~lent~~ ~~fel~~idséggel ~~fen~~vedett, hogy ~~há~~ját sem nyitotta-fel, mint a' bárány: *Ésa. 53. R. 7. ψ.* Mindent ártatlanul ~~fen~~vedett,

vedett, az ö leg-nagyobb ellenségiért, tsak az ö meg-mérfékelhetetlen ~~ze~~relméből, és hozzánk való ~~hü~~ségéből. És noha ötet naponként ~~há~~ma nélkül való fok bünnel bántryuk-meg, hozzánk még-is ~~hü~~'s ~~ké~~z, valahányzor pénitentiát tartunk, minket kegyelmébe vèni. És ha ~~é~~ükséges volna, 's az ö egy~~ze~~ri meg-váltása örökké való meg-váltás nem vólna, olyan nagy az ö ~~ze~~relme, hogy még egy~~ze~~r ~~ké~~z vólna éretrünk meg-halni. Azért tür, és éjjel nappal várja meg-térésünket. Mert az ö ~~ze~~relme olyan erös és langaló, hogy semmi bün és háládatlanág azt el nem ólt-hattya, tsak igaz pénitétziát tartunk. Az ö ~~ze~~relme magafsabb az égnél, mélyebb a' tengernél, 's meg-mérfékelhetlen, egyedül tsak az igaz pénitentiát tartást kívánnya. Azért mindeneket egy hivott: *Férusálem Férusálem, mennyiker akartam egybe-gyűjteni a' te fiaidat, miképen a' tyúk az ö fiait egybe-gyűjti az ö ~~há~~rnyai alá, és ti nem akartok: Sz. Mát. 23: R. 37. ψ. és 11: R. 28. ψ.* *lak*i ~~kom~~júhozik, jössön én hozzám, és igyék:

iggyék: Sz. Ján. 7: R. 37 ψ . Így kiált napoként az ő szent Igéjében. Látod, hogy hagyna-el Istent a' te nyomorúságodban, ki annyit tselekedett éretted? Azért mondgya magát Atyádnak: *Éfés* 3 R. 15 ψ és *Sz. Máté* 6 R. 9 ψ . Az Atya fokkal inkább hallgattya meg a' szót, és hamareb könyörül, mint valami Ur. Azert azt akarja, hogy ötet szeresfed, 's ne féld úgy mint ellentégedet, azért is nevezte magát Atyádnak. A' mit azért a' te édes Atyád küld read, fenvedd azt békével, meg-gondolván, hogy kedves kéztől jött, és tartsad boldogságodnak az Isten irgalmaságát, és hogy a' te Atyád femmi olyyat nem küld, a' mi a' te jódra 's idvétségedre ne szolgálna.

V.

Jussanak efedbe a' te Megváltódnak vigasztaló fogadási: *Bizony bizony mondom néktek, sirtok ti és jajgattok, e' vilápedig örül, ti pedig somorkodtok; de a' ti somorúságtok örömmre fordúl*: Sz. Ján. 16: R. 20. ψ . Valamint-hogy egy magotskából, fok femek nevedkedne úgy az egy nyomorúságból fok örülése

lézen. *A' kik vetnek kenyhullatással, nagy örömmel aratnak; a' ki az ő keresett magvát vétén sírva mégyen vala, az térjen meg nagy ének főval hozván az ő kévéjét*. 126 Solt. 5, 6 ψ . Gondold-meg azt, ha a' mi édes Istennünk jöne te hozzád, és azt igérné, hogy a' te udvarodon lévő köveket arannyá 's gyöngyé változtattya, melly szorgalmatofon fednéd özeve a' követskéket, és szeretnéd azokat! Így kellene szeretned a' te keresztedet, szorongatásodat és nyomorúságodat; mert az Isten azokat merő örömmé és ditsőséggé változtattya. *Annakokáért az ékejségnek orkágát veszik, és lép koronát az URnak kezéből; mert az ő jobb-keze fedezi ezeket, és az ő karjaival ólalmazza őket*: Böltsel 5: R. 17 ψ . *A' mellyeket mostan fenvedünk, nem hasonlitandók a' ditsőséghez, melly nekünk meg-jelenterik*: Róm 8: R. 18 ψ .

VI.

Tekintsed a' Szenteknek példáit is. Hol vagyon tsak egy Szent-is avagy kedves fia Istének keresz nélkül? Kérdgyed mind azoktól a' kik éltenek; de azt

E

fele-

felelik: Nagy nyomorúság által mentünk mennyországba, *Jel. 7:R. 14. vers.* Kérdgyed a *zent* Angyalokat, kirsodák ezek? Azt felelik: Ezek azok, kik jöttek nagy nyomorúságból. Kérdgyed Ábrahámot, Isákot, Jákóbot, Jósefet, Mósest, Áront, Dávidot, Danielt, Ilyést, *zent* Jóbot, mind a' *Profétákat* és *Apostolokat*, mindnyájan a' kerezt pohárából, és az Ur *kéhelyéből* itranak: *116. Solt 13. v.* Ha tsak meg vizsgáljuk a' *zent* Mártiromok nyomorúságát s infégét, meg kell rettenünk; de még sem vonhatták el őket semminémü kín s gyöttelelem által a' *Christustól*. Mitso-da a' mi kereztünk ezekhez képest? tized részét sem teszi a' *zent* Mártiromok nyomorúságának. *Még veríg nem tsakodtunk*: *Sid. 12:R. 4. v.* mi tsak egy gonosz lét avagy gyalázatot el nem szenvedhetünk a' *Christusért*, holott a' *zent* Mártiromoknak olyan gyalázatos halállal kellett meghalniok' kinek feje vétetett, kit meg-sütörtek, kit felfeszítettek, kit vízben öltek, kit levágtak, kit meg-köveztek, kit fel-akasztot-

tak,

tak, kit nyilakkal lövöldöztenek által; némellyeknek mezit lábbal kellett eleven ézenen járniok; kiknek a' *Christusért* inkább tetézt az eleven ézen, és azt mondták, Hogy rósákon járnak.

VII.

Az Isten jelen való létele-is légyen kereztünkben vigasztalásunkra. Nem találjuk azt sohol, hogy az Isten mon-dotta volna: Hogy a' vig kedvüekkel lakozik; hanem a' meg keseredtekkel és a' *zomorúkkal*. *En magasságban és zent helyen lakom, és a' töredelmes alá-zatos fivü emberrel-is, hogy meg-elevenítsem az alázatosoknak lelkeket, és meg-éleffem a' töredelmeseknek fiveket*: *Esa. 57:R. 15. v.* *Ne félj, mert én te veled vagyok; meg ne retteny, mert én vagyok a' te Istened, ki tégedet meg erősítelek. Mikor a' vizen által menéndék te veled lélek, és a' vizek el nem borítanak téged. Mikor a' tüzön járandaék, meg nem égék, és a' láng meg nem persel tégedet*: *Esa. 41:R. 10. v. és 43:R. 2. v.* *Segítségül hívott engemet, meg hallgatom ötet, veled vagyok, háborúságában meg-mentem, és*

E 2

meg-

meg-ditsőitem 91 Sölt. 15 ψ. Közel va-
gyon az UR a töredelmes fűvekhez. És
a' töredelmes lelküeket meg-tarttya:
34 Sölt. 19. ψ. és 143. Sölt 9 ψ. Azért
lörtének a' szent Mártiromok olyan bá-
trakká és víg kedvűekké, midön az Isten
jelen létét 's édes vigasztalását ta-
pasztalták: Ugy hogy a' Tyrannusokat
az ő leg-nagyobb kínok között-is tsú-
folták, mint szent Lörintz és Vincenti²
kinck midön az eleven fénen kellett
járnia, azt mondotta: hogy, jó illatú
róságokon járna. Babilás azt kívánta,
hogy vele temettsék-el a' láncz, mel-
lyel meg-volt kötözve, hogy meg ne
fosztassék az ő ékességéről. Sz. Ignatius
kivánta, hogy lehessen tiszta búza
fém, és a' vadaktól megöröltessék, hogy
légyen tiszta kenyér az Idvezítőnek Ez
nem emberi, hanem Isteni erő és bátor-
ság. Mint a' szent István felől meg-irato-
tote: Hogy az ő vádlásakor olyan volt
az ő orczája, mint az Isten Angyalá-
nak: Tsel 6. r. 15 ψ. Azért ez-is azt té-
szi: Az én bennem való sokgondolkodásom-
ban, a' vigasztalások meg-vidámitották
az én

az én lelkemet: 94 Sölt. 19. ψ. A' te vigas-
talásid elevenítették-meg az én lelkemet.

Imádság.

Irgalmas örökké való Atya UR Isthé, meg-
vallom és panaszlom te előtted, hogy a'
miképen a' fátan tégedet, és a' te dolgaidat
előttünk mindenkor gyalazza, 's vízfa-for-
ditva állíttya előnkbe; úgy az én meg-ve-
szett természetem, jó szándékból való igaz-
gatásodat vízfűzfőn szemléli. Tudom oh
URam, hogy a' te tanácsod nélkül rajtam
semmi nem eshetik; A' pohár a' te kezéd-
ben vagyon, és te töltöd-ki minden népek-
nek (a) mert ez merő szemetet, mellyet még
mikor dorgált- is nekünk jelenté; mert ha
gyönyörködnél halálunkban, avagy el-kár-
hoztatásunkban, tehát közelebb való útad
vólna ahhoz? De midön a' mi ellenféinket,
a' világot, a' gyarló testet, a' korezt által
(: mellyel követtyük a' Christust :) meg-fe-
léited (b), tehát az a' mi jónkra esik, és a'
győzödelem annál könnyebb; mert mitsoda
a' mi szenvedésünk az halál keferü voltá-
hoz, a' pokol örökké való kínnyához, és a'
te szent orczád elől egészen való el-taszítá-
hoz képest, mellyet a' mi bűneinkkel meg-
érdemlettünk? kit a' mi Megváltónk a'

E 3

te fe-

(a) 75. Sölt. 9. (b) Gal. 6: 14.

nem mondhattya, mitsoda ki mondhatatlan jó van el rejtve a' zenvedésben ; mert az Isten tsupán tsak az ő szerelméből 's hozzánk való hüfégeből adgya reánk a' kereztet, hogy az által az ő barátit magához vonnya, 's a' Christus-hoz hasonlökká tégye, *Róm. 8:3. 29. ψ.* hogy az ő idvefségektől meg-ne foztassanak. Tanítsanak-meg tégedet a' te kereztednek igazán való hordozására az Ur Jésus Christusnak öt sebei, azok legyenek a' te tanító és kerezt könyvetskéd. Ugymint az ő szent lábain való sebek, tanítsanak távoztatni és türni, távoztatni minden gyönyörűséget, türni mindent a' mi külső vagy belsőképen jön reád, ezt a' két erőt szíjjad a' Christus szent lábainak sebeiből. Az ő adakozó kezein lévő sebek, tanítsanak hallgatni 's minden ideig valókat megvetni. Az ő szent oldalának sebe, tanítson a' magad meg-tagadására, és a' te szivednek minden gyönyörűségének 's boldogságának a' Christusban való keresésére. Az ő kereztfán meg-mezítelenítetett teste, tanítson a' minden terem-

tett

tett állatok szerelmétől való meg-mezítelenülésre. Mert valamint hogy mezítelen fektetett a' mi Urunk a' kereztfára, úgyhogy semmi ruház attya rajta nem maradt, azon kívül még az ő köntöfére forgot vetettek, a' maga Isteni szemei előtt : *22. Solt. 19. ψ.* Így kell valósággal tudnod ; Ha az igaz tökéletességet el akarod érni, mindentől a' mi nem Isten meg-kell mezítelenülnöd, úgy hogy abban egy szálát se tarts-meg rajtad, szemed látrára kell annak el-vetni és semmivé lenni, és minden embertől tsúfnak, bolondságnak és eretnekégnak kell itéltettnek 's tartatnak lenned. Semmi olyan kitsíny nem eshetik rajtunk, melly elébb Istentől nem rendeltetett volna, hogy úgy és nem másképen légyen ; azért pedig hálákat kell Istennek adnunk : mert a' kik kedvesü, azokra mérte Istena' leg-nagyobb és súlyosabb zenvedést. A' gonosz ellenféleg-is sok titkos 's el-rejtett hálóit veti az ember cloibe, hogy testi bátorságba ejtse, azért akarja az ő válahtortit nagy szerelméből 's könyörületessé-

E 5

géből

géből a' mi Istenünk züntelen fehéteni itt ez életben sok titkos úton módon, mellyet mi sokszor nem tudunk: 's nem engedi, hogy e' világon valami kedvek szerint legyen, hogy az által a' gonosz lelkek hatalmokban ne vegyék, 's megsalván Istenből el-ne vonnyák. Oh ha tudnók miképen vezet minket a' keresztt Istenhez, és mitsoda nagy tisztesség fogja azt követni, 's a' gonosz lelkeket is melly nagy serényfeggel üzi-el tőlünk, sok mért-földnire futvást menének a' keresztt eleibe; mert a' keresztt és szenvedés olyan nemes és hasznos, hogy a' mi édes Istenünk minden ö barátit szenvedés nélkül tellyeséggel nem akarja hagyni.

Ha értenök a' keresztt nemes voltát, méltatlanoknak tartanók arra magunkat; mert az Istennek nagy kegyelmesége, hogy a' Christushoz az által hasonlóká leszünk. A' Christuse' világnak soha nem tetézett, azért is gyalázta ötet a' világ. De ezer keresztyének között alig találhatni egyet, a' ki ezen tökéletességet elérte volna, hogy ne ki-
ván-

vánna tetézni a' világnak. Mert a' ki a' világnak tetézni akar, nem tetézhetik Istennek: és a' kie' világgal teli, az üres az Istenből. Mert a' mennyiben az ember magának és a' világnak meghal 's attól távozik, annyira jön-bé hozzája a' mi URunk Istenünk, ki egyedül az élet. Senki nem tetézik Istennek inkább, mint az, a' kin az Isten az ö akarattal tellyesíti. Ha valamelly Királynak kedvében akarnál lenni, és bizonyoson tudnád, hogy inkább tetézzel nékie fürke köntösbé, mint másban, kétségnélkül a' fürke köntös volna kedvesebb 's ékezebbelötted másnál, ha annál jobb volna is. Azért minthogy tudod, hogy a' te keresztted az Istennek jó tetéze, tehát kedvesebb legyen az nálad a' víg napoknál. Akarod-e igazán tudni a' te szenvedésed Istené-e, vagy tiéd? Tehát arról kell azt ezedbe vened: Ha magadért szenvedé akarmi formán is, fájladod szenvedésedet 's nehezen hordozhatod; De ha csak egyedül Istenért szenvedé, nem fáj szenvedésed, 's nem is nehezé, mert az Isten hordozza a' terhet.

Ha az Isten egy mását tézen reád's magga hordozza, ha házát vagy többet-is tézen-is, tsak úgy bírod mint az egyet: mert ott az Isten a' terhet könyvé, 's az igát édesfé teszi : Sz. Máté 11:R. 30 y. Annakokáért én Istenem tégy én reám a' mit és a' menyit akarék, tsak segíts hordozni, és nem én hordozzam, hanem te! Meg-kell ezt-is tanulnod, hogy mindé igaz Isten ajándékinak fényedés által kell hozzánk jöni; ha pedig a' fényedés előtt jönek, tehát a' fényedés által kell bírunk azokat. Mivel pedig a' fényedés a' léleknek igen hasznos és gyümölszö, azért mért az Isten minden ö kedves Szenteire és barátira, de kiváltképen az ö egy fülött Fiára, itt ez életben olyan nagy fényedést. Azért fényedgyetek hát Istenért 's annak jó gyümölszözéléért. A' kegyes emberek magokat egészen Istenre bizzák, 's ö töle egyaránt veszik-fel az édest a' keserüvel. Tehát az alázatosságban meg-kell maradniok; mert a' pokolbéli komondorok meg-nem ünnek, hanem minden időben próbálják, mi formán há-

kaft-

kaftarnák-el az embert a' kegyes élet-től A' menyei Atya el küldötte az ö egy fülött Fiát févedni az emberi testben, mi pedig minden fényedés előtt futnánk örömeft; de igazsággal mondom, ha a' bátorságosabb úton akarunk járni, 's által menni, nem lehet másképen, hanem az Ur Jésus Christus igaz példáját kell valamennyire a' fényedés által kövötnünk. A' keréktyének minden fényedési ha igen alá valók-is, de Istentől 's az ö ki-mondhatatlan férelméből jönek, 's az ember maga háznára fordulnak. Nem jöhetet soha olyan kitsíny fényedés reád, mellyet az Isten öröktől fogva nem látott volna, kedves-is ö előtte és teszük nekic. Ha minden pokolban lévő gonoz lelkek, 's minden e' világon lévő gonoz emberek öze-esküdtének volna-is, de még sem árthatnának mindnyájá-is egy igazán hívö 's Isten előtt kedves embernek: és mennél inkább igyekeznének ártására, annál feljebb emeltetnék az Istentől: és ha féntén pokolba vonatratnék-is az ollyá ember, de még onnan-is

E 7

az ö

az ő Istenének, az ő mennyországának és boldogságának meg-kellene lenni.

A' vadászok, kik vad kertben éarvast hajtának, ha láttyák hogy a' éarvas el-fáradott, tudván, hogy a' kertben el-nem vehetik, meg-tartóztatttyák a' vadász-kutyákat egy kevéssé, 's meg-engedik, hogy kevéssé sétáljon a' kertben, hogy meg-erősödvén, újjolag az hajtást könnyebben éenvedhesse; Ugy tselekezik az Isten-is az emberrel: ki mikor láttya, hogy az háborgatás meg-nehezedett rajta, 's a' kísértet felettébb van, meg-éünik egy kevéssé, élékti, vigasztalja 's nyugóztatja az embert, 's annak úgy tetkik, hogy az ő nyomorúságát egészen meg-gyözte, holott ez csak újjabb hajtásra való erősítés. Mikor a' éarvas arról nem-is gondolkodik, az ebek rajta vannak 's inkább éoron-gatttyák, mint annak előtte. Ezt pedig tselekezi az Isten az ő nagy hüfégeből és ézeretetiből; mert a' kéfértetek által hajtatik az ember Istenhez, 's az ötlet vidám éivel kívánó éomjúságra, mint ahhoz a' kút-föhöz, a' mellyben minden

ból-

boldogság, öröm és békéség vagyon; úgy hogy az ital, mellyet éomjúságabá talál, annál edesebb, gyönyörülegefebb és kedvesebb legyen itt e' világon, 's az után az örök életben, az hol az édes kút-föhöz fogunk tellyes örömmel in-nya, a' maga forrásából, az az, az ő A-tyai éivéből. Ezt a' világ böltsei meg-nem foghatttyák, kik arról semmit nem-is tudnak, mitsoda tsudákat tselekezik a' Sz.Lélek az ő éenteiben. Az Isten úgy tselekezik, mint a' bölt házi-gazda, a' kinek sok finum jó bora vagyon: el-menvén le fekkik alunni, az alatt az ő gyermeki oda menvén annyit ífnak a' jó borban, hogy megittafodnak; mellyet fel-ferkenvén a' tselédes-gazda éfébe vézen, vékötöt köt, 's a' gyermekeket jól meg-vekközi, melly miatt annyira éomorodnak-meg, a' mennyire vigak vóltanak az előtt, és ad nékiek annyi vizet inniok, hogy az által meg-józanodgyanak. A' éerint tselekezik az Isten-is az ő válastott fiaival, és úgy tézen, mintha el-alutt vólna; az ő édes borát meg-engedi elsöben az ő fiainak tel-

teljes éjjal, gyönyörűséggel, valamint kívánják innya: de midőn látta hogy már lok, és nekik ártalmokra lézen, el-vezi töllök a' jó bort, meg-fomoríttya őket, az elébbeni vigaságok mértéke zerint, hogy ötöt fozmájhoz-zák, 's magához vigye őket; és hogy látsák-meg ok mitsodák, és mit tselekedhetnek magok erejétől, mikoraz Isten el-vonnya az ő kegyelmét töllök, hogy meg-alázódgyanak; kik az előtt azt gondolták, hogy többet is zenvedhernek Istenért, meg-láttyák, hogy semmit nem vihetnek végben, és csak egy kitsiny dolgot sem zenvedhetnek 's hordozhatnak-el Istenért. A Christus mint ment előttünk, láttyuk, tudnillik fegénységben, nyomorúságban, gyalázatban épen halálig; azon úton kell minékünk-is mennünk, ha véle együtt akarunk mennybe menni. Ha láttya Isten, hogy így-is meg-nem alázódunk, meg engedigyakorta, hogy fegyenbe, nyomorúságba esünk (úgy-hogy mind emberek előtt fánakodásra méltó légyen:) mi magunkban aláz-

taf-

tassunk-meg; mert a' kéfértetben tanulja-meg az ember magát meg-alázni, 's elmérni, a' mint van, avagy mitsodás ő. Mert nem egy ember vezet-el e' világon, a' ki semmi hijával nem vólt, hanem kéfértet hijával. Ha jól meg-gondolnád, fived zerint kellene örülnöd, és nem kellene magadat arra, méltatlan-nak itélni, hogy gyaláztatol avagy kéfértésséggel illettetel, hogy ezeket Isten-ért zenveded; mert a' kinek Isten azt a' tüfétséget és bódogságot adgya, hogy a' zenvedésnek köntöfét ő érette itt e' világon viselje, akar belső 's akar külső-képen; de az Isten zeretetinek az bizonyos jele, és vezetí az embert a' maga fundámentomához, hogy semminek ne tartsa annál feljebb magát, mint másoktól tartathatik. A' melly ember a' Jésus Christust akarja követni, annak a' termézetül, és annak vízza-fordúlt gyönyörűségétől bútsút kell venni. Sokakat találunk ollyakat, kik az Istent örömeft követnék zenvedés és munka nélkül; de ezek magokban keresnek vígaftalást, békefétséget és örömet, melly-

ból

ből femmi nem telik. A' Christusnak űzenvedni kellett, és meg-halni: Luk. 24:R. 7. ű. és úgy kellett bé-menni az ő ditsőségebe. Ez mi életünknek vezér Herczegét kell követnünk minden időben, ki a' keserű űzenvedésnek zárlóját olyan igazán, nagy belső és külső békéséges türéffel vitte előttünk. Azért mind azoknak, a' kik a' Christust igazán követik, az ő űzenvedéseknek kereűtit nagy alázatossággal kell fel-venniék, és azt örömmel 's békéséges türéffel kell hordozniok a' Christusért, akár honnan jött légyen is az, akár vétekért, akár ártatlanúl, külső vagy belsőképen, de a' Christussal az ő űzenvedése által mégyen-bé a' ditsőségre. Imé láttyuk, hogy az emberek űzolgálnak e' világnak, azt követik, egy kitsiny ideig tartó betsületért 's ditséretért, a' magok örömet, és mindeneiket a' mijek vagyon félre tévén, idegen földre 's hadba menésre vetik magokat, az el-múlándó betsületért 's jókért; hát az örökké való ditsőséges koronáért nem kellene-é annál-is jobb űzivel hartzolnunk, és hada-

koz-

kozunk? Nagy győzelem vagyon a' kereűtben, a' mint a' te Urad Jésus Christusod példájában látod. Az Isten a' kereűtbe-is vagyon; mert adgya magát az embereknek, űzintén úgy a' kemény és nehéz kísértet, mint az édeség 's kedveség által. Az Isten inkább gyönyörködik a' kereűtben, mint a' víg napokban: mert valaminthogy az hús só nélkül rothadatlan, sokáig nem tartathatik, a' űzerint nem tétűhetik az emberis Istennek űzenvedés és kísértetek nélkül: és mennél beljebb merül az ember a' kereűt által az igaz alázatosságnak mélységében, annál mélyebben merül az Isten állattyanak mélységébe. Mert mikor az ember igaz valósággal meg-alázza magát, tehát az Isten nem tartózkodhatik-meg az ő nagy kegyelmesége miatt, hanem belé kell merülnie, és mintegy beléönteni magát az alázatosemberbe. Azért él az Isten annyi fokféle eűzközszel az ember meg-aláztatásában, és az ő femmire való voltának meg-ésmértetéűben, hogy az ember akarattját femmivé tégye, és hogy ő az Istent

Istent szolgálja, a' maga saját akarattjának követése nélkül, melly kivalképé kedves az Isté előtt. Sok példáiból-is a' fenteknek nyilván vagy on ez, kik midőn kemény kéfertetekkel gyötrettettek, és meg-nem szabadúlhattak, magokat valósággal egészen az Isten akarattjára 's rendelésére hagyták, és magokat egészen meg-tagadván, nékie áldozták: úgy hogy egész ő életeknek rendiben azon kereft hordozására adták magokat, hogyha Istennek úgy tetszik. Es az által hamar meg-fabadítottak, tudnillik, a' magok akarattjának olyan alázatos 's engedelmes feláldozásával. Mert úgy éri-el az Isten az emberben a' mit akar, tudnillik az embernek maga meg-tagadását; kinek akarattja ferezint az embernek a' kereftet kell fzenvednie

Végezetre az ilyen kedves kereft-vifeléből ez a' tanúságod-is vagy on: mert inen meg kell tanulnod, hogy senki tégedet meg-nem bánthat, ha te magad nem bánthat meg magadat türhetlenség és harag által; tévelyge, ha azt

azt gondolod, hogy ettül vagy amattül bántódtál volna-meg; mert az emberek tsúfolása, meg-útálása vagy gyalázása, hogy-hogy bánthat-meg tégedet, ha magad veftegféghen tsendes és alázatos léz? Hidd-el, az egész világ sem bánthat-meg, ha türhetlenség 's harag nélkül léze, hallgass, mint-egy meg-hólt a' sírban, 's meg-lárod mit tehet néked az egész világ-is. Bizonyal semmit nem egyebet, hanem hogy az Istennél való ditséretednek koronáját kézeri. Oh melly szép három grádit sa vagy on a' békeféges türésnek, mellyben áll az igaz gyözödelem. 1 Zúgolódás nélkül fzenvedi. 2 Nem tsak fzenvedni a' nyomorúságot, hanem azt a' Christushoz való fzeretéből kívánni. 3. A' nyomorúságban örvendezni. Ez a' leghatalmasabb és erőfébb gyözödelem

Imádság.

EN Istenem, tudom, hogy sok nyomorúságok által kell nekünk az Isten országába mennünk (a). De te tudod, melly engedetlen a' test és a' vér, az ezen az úton

(a) *Apost. tsel: 14: 22.*

való menésre. Oh hűféges Atyám ne Őünnyél-meg engemet Őeretni, 's velem jól tenni.noha én azt nem értem. Taníts-meg engemet a' Christus kerezte titkainak meg-ésméréfere, és miut fordítatik az által el-tőlem a' világ, tart-s-meg engemet-is az által a' világ ellen, hogy azzal együtt el-ne kár-hoztassam (b); Hanem a' miképen minden te fiaiddal a' te dorgáláfodnak (c), úgy azokkal együtt a' meg-ígért örökségnek-is részefe légyek. Mitsoda az én Őenvedésem azoknak Őenvedéséhez képest, kiknek (:noha a' te Őzolgálatodban :) külsőképen sem-mijek egyéb nem vólt, hanem verés, rab-ság, gyöttelelem, Őorongatás és nyomorúság (d). Meg-köveztettek, vagdalattak, ökl-ellettetek, fegyverrel meg-ölettettek, ketske lörben fok nyomorúsággal, fogyatkozással, (e) nyugodalom nélkül jártanak, még-is te veled tartották, és feljebb betsülték a' te gyalázatot a' világnak minden kjntsénél. Azoknak végeket engedd nekem én Istené néz-nem, és hiteket követ-nem (f) a' Őivnek Őent tsendéségében, zúgolódás nélkül, jó kedvel, enged-lmesen tür-nöm, 's minden Őenvedésemben tégedet ditsőitenem, ki mindenek felett ditsérendő vagy, mind örökké; Ámen.

VII. R.

(b) 1 Kór. 11:32. (c) Sid. 12:8. (d) 2 Kór. 6:4,5.
(e) Sid. 11:36,37,38. (f) Sid. 13:7.

Miképē kell hordoznunk,
és a' Christus által meg-győznünk
a' nyomorúságot, és a' világtól
való meg-útáltatást.

*Gondoljátok-meg azért kitsoda légye
az, a' ki ilyen Őidalmazásokat
Őenvedett a' bűnösöktől, hogy el-
métebben el-fogyatkozván el-ne
Őaradg yatok: Sid. 12:R.3 vers.*

A' 109-dik Soltárban panaszolkodik
a' MeŐiás: *Gyalázatos löttem ö
előttök, mikor engem látnak, tekergetik
fejeket rajtam. Légy segítségül URam
nekem, URam Isten Őabadíts-meg engemet
a' te kegyelmességed Őerint: És tudgyák-
meg hogy te kez-ed, és hogy URam te mi-
veléd ezt. Atkoztanak ök, de te áldgy-
meg; ellenem támadnak azok, de meg-Őé-
gyenülnek, és a' te Őzolgád ör-vendez. Az
én ellenségim környül-vétetnek gyalázat-
tal, és bé fedeztetnek mint-egy paláŐttal
az ö Őégyenekkel. Ditsérem az URat se-
lette*

lette igen, az én fámmal. És sok embernek gyűtekezésiben tisztelem ötet; mivel a' fegénynek jobb-keze felől áll, hogy meg-tartsa annak lelkét, azoktól a' kik kárhoztatták azt: 25. ψ ben.

Ezen panasz a' mi Megváltó Urunknak méltán szívünkbe hathat, és gyakrándíthat az Ur Christus, és minden szentek keresztenek nézésire. És azért hozatik elé tsak nem mindenik Soltárban, hogy tanuljuk-meg mi-is vélek együtt a' fok háborúságok által menni az Isten országába: *Apos. tsel. 14: R. 22. ψ.* És miképen kell az ő meg-útálásának és gyalázattjának a' mi megúttatásunk orvoságának lenni, hogy tanuljuk kívánni az ő meg-úttatott képihez hasonlökká lenni: *Róm. 8: R. 29. ψ. Hogy véle együtt bor dozzuk az ő gyalázattját; Efés 3: R. 13. ψ.* Hogy mi-is az ő meg-ditsőült képéhez, a' ditsőségben lehel-sünk hasonlók.

A' miképen a' 109. Soltára' Christusnak Imádsága az ő szenedésében: Ugy panaszolódik ugyan azon Soltárnak vége felé, három-féle szenedése iránt, mellyekben forgott.

I Pa-

Panaszolkodik az ő szívbeli nagy szorongatása és szomorúsága iránt: *Mert fegény és fűkölködő vagyok, és az én szívem bennem meg sebesítettett.* Nézzed ezt a' nagy és szent személyt, miért panaszolkodik így? Azért, hogy halljuk mit szenedett értünk. Ő azt mondgya: *Szegény vagyok.* Te pedig nem telhetel-meg gazdagsággal. Ő azt mondgya: *És fűkölködő.* Te pedig mindeneknél ditsőséges akarék lenni. Ő így panaszolkodik: *Az én szívem én bennem meg sebesítettett.* Te még-is örvedetes, víg, bú nélkül való életet kívánék. Kérlek gondold-meg, hogy a' te Uradnak a' Christusnak sem volt jól mindenkor dolga; hanem az ő szive az ő szent testében, mint valami botokkal megtörtetett, és meg-rontatott volt. Őh gondold-meg, mi vagy te ehhez a' nagy és szent személyhez képest! Mikor szivednek leg-nagyobb szorongatásában vagy, gondold-meg: Igy volt dolga az én Uramnak a' Christusnak-is, az ő szive fokkal nagyobb szorongatást és

F

szo-

Éomorúságot szenvedett. De az miképen a' mi Urunk Christusunk szenvedés által ment az örömben, gyalázat által a' tiszteletre, halál által az életre, pokol által mennybe; úgy kell a' mi szenvedésünknek és kerestünknek-is idveféségünkre szolgálni, és az örök hazánkba való menésre kalaúzunkká lenni.

I I.

Panaşolkodik az ö erötlenşégiröl: *Mint az árnyék mikor el-hanyatlík, el-kell mennem, és ideştova hanyattatom, mint a' sáska. Az én térdeim tántorgának az étlenség miatt, és az én testem meg-fáradott, mivelhogy nedvesség nintsen bennem.* Ezen űavaival érteti-meg az UR velünk, mik vagyunk mi e' világon. Az árnyék semmi sem, és abban semmi erö vagy élet nintsen. Hasonlítja magát az Ur Christus árnyékhoz, ki maga a' világoság és az élet, (: de ezt az ö meg-alázódásának idején mondotta, s arra értsük; mert különbben életnek nevezte magát :) sokkal inkább árnyéknek és femminek kell nekünk tartanunk magunkat, és az Isten

Fiá-

Fiától az alázatoságot meg-tanulunk. Ö azt mondgya: Hogy idestova hanyattatik, mint a' fáska; mi pedig örökké itt maradandó helyet kívánunk. A' fáskához azért hasonlítja magát az Ur, mert a' fáskanak nintsen háza, űaladó és télénk. Ugy volt az Ur is e' világon, hogy minket az ö példájával más hazának kerelésére tanítson. Az ö térdei melly tántorgók, és az ö teste melly el-fáradott volt, jól tapasztalta az ö kinyyai között, midön minden ereje el-fáradott mint a tserép: 22. Solt. 16. ű. A' mi testi nyavalyáinkban megkellene erröl emlekeznünk. A' mi testi erönk semmit nem tehet, a' mi lelkünk tsak egyedül az Isten édes vigasztalása által erös, és a' mennyei gyönyörűşeggel kövér, a' mint meg-iratott, Ésa. 55: R. 2. ű. És a' Christus által erösítettik, és öriztetik-meg: Éşéf. 6: R. 10. ű.

III.

Panaşolkodik az Ur az ö nagy gyalázattyáról, mellyet e' világon szenvedett. Látod-é, ö nagy gyalázatot szenvedett; te pedig mindenkor betsület-

F 2

ben

ben akarnál lenni? Azt mondgya: *Gyalázatos löttem, mikor engem látnak tekergetik fejeket rajtam.* Miképpen lehetne valakinek ennél rosszabbul dolga e' világon? De ezt a' gyalázatot mi érettünk fenvedte, hogy az örökké való gyalázattól, és fégyé vallástól megmentene. Az ember Isten gyalázóvá lött. Azért kellett a' Christusnak a' mi büneinkért fizetni, az ő leg-nagyobb gyalázattya által. Ennek pedig orvosági, avagy vigasztaló okai, a' világi gyalázat ellen, ezek:

1.

A' Christus képét viseled: *Róm. 8: R. 29. ψ.* És követed a' te fejedet és Mesteredet.

2.

A' világi meg-útálás által tanulod meg az igaz alázatosságot, a' melly kegyelmet nyer Istennél. Mert a' kevélyeknek ellenek áll, az alázatosoknak pedig adgya az ő kegyelmét: *1 Péter. 5: 5.*

3.

Ha a' éntek Éama közzé való vagy, kik átok és mindenkor émettyei, séprei vóltanak e' világnak: *1 Kór. 2: 17.*

4. Di-

4.

Ditséreted leé Istentől mennyben minden ént Angyalok előtt: *Sz. Ján. Fel. 7: R. 15 ψ.*

5.

Mint-hogy a' következő nagy napon nem támadé fel fégyenre, s gyalázatra, *Dan. 12: R. 2. ψ.* mellytől meg-ébadított a' Christus, azért az ide-ig tartó gyalázat ne háborítson meg, és ne éomorítson felettébb tégedet.

6.

Hogy e' világon sem vonnya-meg tőled az Isten az ő kegyelmét, ha éintén emberek előtt nintsen is kedveséged, de vagyon Isten előtt. Azért mondgya a' Soltárban: *Légy segítségül URam Isten, ébadíts-meg engemet a' te kegyelmességed éerint. És tudgyák-meg hogy te kezed, és hogy URam te mi-veled ezt.* Az-az, valamint-hogy az ő Éiát az Isten a' gyalázatból és meg-útalásból ki-vötte, és a' mennyei ditsőségen helyheztette, az ő hatalmas keze által: A' éerint tselekezik veled-is, ki az ő gyalázattját hordozod, hogy minden

F 3

meg-

meg-ésmérje, hogy az Isten munkája ez.

7.

Valamint-hogy az ő édes Fiára az UR Isten gyalázatot vetett, a' mint mondgya: *Te éretted terheltettem gyalázzattal, és a' gyalázat bé fedezte az én orczámat: 69. Sölt. 8. ψ. Es ismét: Te éretted kell szenvednem: 16. Sölt. 2. ψ. Azért a' te meg-próbálásodra tötte reád-is a' te kereztedet.*

8.

Hogy az Isten az olyan méltatlan átkot áldásra fordírtya, 's annak idejében a' mi gyölölöinket meg-égyeníti; azért mondgya itt: *Átkoznak ök, de te áldgy meg: ellenem támadnak, de megfégyenülnek, és a' te fogád ör vendez. A' kit az Isten meg-akar áldani, nem használ az ellen az átok: Péld. 26. 2. A' mint azt a Bálám példája bizonyítja 4. Móf. 23. 8. De azokat meg-áldgya az Istē. a' kik ötet félik. Az istenfelőnek jól lézen dolga mind végiglen, és az ő halálának napján meg-áldattatik ő: Sir. 1. R. 12. ψ. Azt ígérte Isten Ábrahámnak és mindē hivőknek. *Meg-áldom azokat a' kik tégedet**

gedet áldanak; a' kik pedig meg-átkoznak meg-átkozom azokat: 1. Móf. 12. R. 3. ψ. Azért vigasztal bennünket az Isten. Ne féljete az emberek gyalázattjától, és azoknak fédalnokért kétségbe ne essetek: Éfai 51 R. 7. ψ. Böldogok léftek mikoron titeket fédalmaznak, háborgatnak, és minden hazugságot mondanak ti ellenetek én érettem: Sz. Mát 5. R. 11. ψ. Ha fédalommal illetnek titeket a' Christus nevéért, böldogok vagytok; mert mind a' ditsőségnek, mind az Istennek Lelke ti rajtatok meg-nyugofik: 1Pét: 4. R. 14. ψ.

9

Ditsérem az URat az én fámmal sellette igen, és sok emberek gyülekezetiben tíftelem ötet. A' Christus hálakat ad az ő fént Attyának, az ő gyalázattjátért és kereztjéért. Hasonlóképen mind a' kereztjén hiveknek ez a' tulajdonságok, hogy az ő kereztetek és meg-útállatásokat, hálá-adással véfik. A' mi jó Istenünk mindenkor úgy tselekkik, hogy vagyon miért ő nékie hálakat adnunk. A' kereztből nevedik az hálá-adás, mert a' ki a' gyalázatot béke-

F 4

féges

féges türéffel hordozza a' Christus szerelméért, azt vízföntag meg-betsüli az Isten mind ebben 's mind a' más életbē. *Fel-emeli a' fegényt a' porból, és a' fegényeket elő véli a' ganéjából, hogy ültesse azokat az ő népének Fejedelmi közzé:* 113. Solt. 7, 8. ψ. Oh melly nagy jóságos tselekedet, minden gyalázatot békéséges türéffel tsendesen szenvedni, a' Christus szerelméért!

10.

Mivel-hogy a' fegénynek jobb keze felől áll, hogy meg-tartsa annak lelkét azoktól, a' kik kárhoztartják azt. Ez-is a' nagy gyalázatban és a' fidalalmazásban gyönyörűféges vigasztalás; mert nem mondgya azt: Hogy az hatalmasoknak, nagy méltóságban lévőknek, és az ártatlanok üldözőinek áll jobbkezek felől; hanem a' fegény el-hagyattaknak, kiknek nintsen óltalmazójok. Mind ki-kerefi a' véreket, azokról meg-emlekezik, nem felejtkezik-el a' fegénynek kiáltásáról: 9. Solt. 13. ψ. mikor a' világtól kárhoztartunk, az Istentől fel-fabadíttatunk, mint Tertullian^o mondgya:

gya: Az hitetlen zemléli az igazat és keresi ötet halálra, az UR pedig nem hadgya ötet az hitlennel kezében, sem nem kárhoztartya ötet mikor meg-ítéletik: 37. Solt. 32, 33. ψ. Látod, hogy azért még ő nekie hálakat fogz adni, és fok nép között ditsöited az ő nevét, hogy olyan tsudálatoson meg-fabadított. *Én pedig el-hísem, hogy meg-látom az URnak javait az élőknek földében, várjad az URat és légy erős, és megerősíti a' te fivedet, várjad az URat:* 27. Solt. 13, 14. ψ. Idő előtt semmit ne íteljetez, míg nem el-jön az UR, a' ki a' fetétségnek titkait világra hozza, és a' ziveknek tanátsit meg-jelenti, és akkor lézen Istentől mindennek ditséretti: 1. Kór. 4. R. 5. ψ.

Imádság.

OH örökké való Atyám és Istenem, ha az én szenvedésemben tsak az láthatót nézem (a), és arról a' testnek és vérnek engedek ítéletet tenni, tehát úgy tetézék nekem, hogy nagy keményféget mutattál hozzám (b). De midön a' zentségben te-

E 5

kán-

(a) 2. Kór. 4:18. (b) 60. Solt. 5.

kintek, és az ártatlan Jéfust nézem, 's elmélkedem arról, e' világon mitsoda jutalma volt nékie, minden ő Szerelméjért, hűségéért, Szorgalmatofságáért és jótéteményéért, mitsoda Fidalalmazókat és ellenkező Főkat Szenvedett a' nyilván való istentelen bűnösöktől (c). Miképen illetetett fokőz gyalázzattal 's pirúlással az ő fent orczája (d) az ő testét miképen adta a' verőknek, és az ő orczáját a' faggatóknak, az ő orczáját el-nem vonta a' gyalázatoktól, és a' pökdöfés előtt (e): Szégyenlenem kell, hogy olyan fokot alítok magam felől, és hogy háborúság nélkül való új útát akarok tsinálni a' mennyországba való menésre (f). És hogy úgy félek attól, a' mit Szenvednem kell a' Christ⁹ nevéért (g), holott az én Christusó azt ördögi fűgallásnak tartrya, ha az ő életét és betsületét kémellenéérettem (h). Oh én Uram én Istenem, add neké az értelemnek lelkét (i) a' ki erőtlenségemben erőfsítsen, tégyen tökéletessé 's állandóvá, és jól el-ké-Éítsen (k), hogy a' Szorongatás, üldözés és mezítelenség el-ne Szakázzon a' te Szerelmedtől (l); hanem mind ezekben győződelmes légyek, azért a' kiengemet Szeret.

En-

(c) *Sid.* 12:13. (d) *69. Sölt.* 8. (e) *Ésai.* 50:6. (f) *Apost. tsel.* 14:22. (g) *Ján. Fel.* 2:10. *Apost. tsel.* 9:6. (h) *Mát.* 16:22, 23. (i) *Ésai.* 11:2. (k) *Pét.* 5:10. (l) *Róm.* 8:35, 37.

Engedd nekem, hogy mindenekben úgy viselheffem magamat, mint Christusnak Szolgája (: Szolgálója :) fok nyomorúságokban való türesben, Szükfűgekben, Szorongatásokban, verefűgekben, tömlöczökben, háborúságokban, vigyázásokban, böjtölésekben, tiűtaságban, tudományban, Szélidségben, jóságban, Szent Lélekben, tettetés nélkül való Szeretben, igafságnak beűzédében, isteni erőben (m) ötet kövessm tiűtesűség és gyalázat által, jó hír név és kisseűség által, Szabad jó akaratom Szerint véle edgyütt itt az ő nevéért el-Szenvedgyem a' gyalázatot, ki engemet (: ha hív léűzek mind halálíg:) meg-koronáz az életnek koronájával (n) Ámen.

(m) *2Kór.* 6:4, 5. (n) *Sz. Ján. Fel.* 2:10.

VIII. R É SZ.

Nintsen olyan nagy keferűfűg, mellyben az Isten nem rendelt volna vigasztalást; mert az Isten vigasztalása mindenkor nagyobb a' mi nyomorúságinknál. Ez tartsa és erőfsítse-meg a' békefűges türesűt.

F 6

Szent

Szent Pál Apostol mikor elmélkedett volna, az emberekhez való nagy jóvóltáról és kegyelmességéről a' mi mennyei szent Atyánknak, miképen nyitotta légyē ki az ő Atyai éivét nekünk mindnyájan szegény nyomorúlt embereknek, ditsóiti igen a' jó Istent mondván: *Aldott az Isten, és a' mi Urunk Jézus Kristusnak szent Atyja, az Irgalmasságnak Atyja és minden vigasztalásnak Istene, Hogy minket vigasztal minden nyomorúságinkban, hogy mi-is vigasztalassunk minden nyomorúságban esteket, azzal a' vigasztalással, mellyel Isten minket vigasztal; mert miképen bővölködnek bennünk a' Kristus fenvedés, azonképen bővölködik a' mi vigasztalásunk is a' Kristus által; mert tudgyuk, hogy ti miképen társaink vagytok a' fenvedésben, azonképen társaink léftek a' vigasztalásban: 2Kór. I: B. 4, 5, 7, 8.*

Oh melly kedves szókkal ad hálákat az UR Istennek ez a' nagy Apostol, az ő mennyei Isteni vigasztalásáért! mert ez az egyedül való orvosság e' világon a' fokféle nyomorúságban és infégben.

Egy-

Egyfersmind tanítis minket, hogy nintsen olyan nagy kerezt és nyomorúság, mellyben Isten mennyei vigasztalást ne rendelt volna, és hogy az Isten vigasztalása nagyobb minden emberek nyomorúságánál; ezt pedig megbizonyította hét fő okokkal, mellyeket egymás után tézen-fel:

I.

Az első oka: *Hogy az Isten Atyja az Irgalmasságnak.* Ez a' kevés szó, olyan bővféges vigasztalás, hogy azt elégégesen meg-nem foghatni; mert az Istē itt úgy jelenti-ki magát minden megkeferedett éiveknek, miut Atya, ki nem tsak tsupán nével az, hanem igaz valóssággal Atyánk. Mert miben áll az atyaság, hanem ebben, hogy az Atya az ő gyermekit 1. Szereti 2. Azoknak gondgyokat viseli. 3. Táplálja. 4. Oltalmazza. 5. Oktattya. 6. Az ő erőtlenségeken éanakozik. 7. Rajtok könyörül, és nékiek örökféget hágy. Mikor valaki ezt jól meg-gondolja, megkell nékie vallani, hogy az egy szóban, Atya, elég vigasztalás vagyon, elégé-

F 7

ges

ges egyedül minden-féle nyomorúság ellen, és hogy ez a' vigasztalás nagyobb minden nyomorúságnál. Hogy pedig ötet megtanúljuk igazán esmérni, mitsoda Atya légyen; nevezi ötet *szent Pál, Irgalmasság Attyának*. A' kitől vézen eredetet minden Atyai irgalmasság, örök eredetet pedig; mert mind azoknak az irgalmasságoknak, kik ennyi sok ezernyi-ezer Atyai években plántáltattak, az Isten az eredeti, és Attya: mellyből következik, hogy az Isten fiai közzül egynek-is annyi éavedése nem eshetik e' földön, mellynél sokkal több vigasztalás ne volna az Irgalmasság Attyánál.

II.

A' második oka: Hogy az Isten minden vigasztalásnak Istene. Ezen éókban foglaltatott-bé újjolag az örökké való véghetetlen vigasztalás. Az Isten a' véghetetlen leg-felsőbb jóság. Az örökké való jóból pedig mi származhatnék és jöhetne egyéb, hanem a' minden nyomorúság ellen való vigasztalás, a' keresztnél-is pedig nagyobb vigasztalás.

Ez

Ez okon: Hogy a' kereszt ideig való's vége lézen; de az Isteni vigasztalás örökké való's véghetetlen, mellyből ífmet láttyuk, hogy az Isten vigasztalása nagyobb a' mi keresztünkél.

III

Az harmadik oka ez: Hogy magát *szent Pál*, minden *szentekkel* együtt, nekünk például előnkbe állittya, midön azt mondgya: *Az Isten vigasztal minket minden háborúságunkban*. Mikor meg-gondoljuk a' szenteknek sok féle példáját, mit *szentvedtenek* azok, miképen vigasztalta Isten, és a' kereszt viselések között mint tartotta-meg őket, tehát a' mi *szentvedésünk* ahozképest semmi, 's feljül haladgyák a' *szent Mártiromok* példái az ő vigasztalásokkal minden mi keresztinket. Ki *szentvedett* annyit, mint *szent Jób*: *Jób. 1. R. 1. ψ.* Kitsoda volt olyan meg-keferedett, mint *Jeremiás*: *Jerem. 20. R. 7. ψ.* Kitsoda volt olyan nagy kéfértetben, mint *Dávid*: *88 Solt. 1. ψ.* De mitsoda a' mi *szentvedésünk* a' *Christus* éavedéséhez képest? Nem voltanak-e mind a' *szent Mártiromok*

mok űent fia Istennek? Es miert tēzi az Isten űeket űemünk eleibe? Azert, hogy tanuljuk-meg, hogy a' kerezt viűelēs 1. Az igaz kereűtyének űentsēge. 2. Mennyei lelki tiűtēsēg. 3. A' űatān és e' vilāg ellen valō gyōzedelem. 4. Mennyorűāgba valō kēzūlet. 5. Mert kerezt nēlkūl egy kereűtyēn űem-mehet mennyorűāgba. 6. A' Christus-nak űent hasonlatosāga 7. Egy űum-māban, a' jō kerezt viűelēs nagy mēly-sēges titok. Kiben el-van rejtve az Iűtē-nek mēlyiēges bōltēsēge 's tanātsa, mellyet a' test és a' vēr nem érthet, nem-is kōűtōlhattya-meg az Iűten igē-jében el-rejtett mēnyei mannāt kerezt nēlkūl. Azert az Iűten vigāűtalāsa mindenkor nagyobb minden emberek nyomorūsāgnāl.

IV.

A' negyedik okāt ezen űōkkal tēzi-fel űent Pāl. Hogy mi-is vigāűtalhas-sunk minden nyomorūsāgban esteket, azzala' vigāűtalās-sal, mellyel Iűten min-ket vigāűtal. Mivel vigāűtalja hát a' űent Iűten az Apostolokat? Es a' űent Apo-

Apostolok viűontag mivel vigāűtalnak minket? Az Iűtennek űent igē-jével, az ű drāgalātos igēretivel, mint a' Rōma-bēlieknek irt levēlben van fel-tēve: *Mert a' mellyek rēgen meg-irattattanak, a' mi tanūsāgunkra irattanak-meg, hogy a' bēkeűsēges tūrēs által remēsēgünk lē-gyen: Rōm. 15: B. 4. ű.* Ha jol meg-te-kēntyūk az Iűten igē-jēt, melly ked-vesen űōl minēkünk az Iűtē, melly nagy kegyelmēsēgēt, 's mennyei örök nagy jōkat igēr nēkünk benne, tehát bizony meg-kell vallanunk, és ezt mondanunk, hogy az a' vigāűtalās űokkal meg-halad-ta minden emberek nyomorūsāgāt. Bōlts Sirāk űēpen kiābrāzolta 's rajzolta az ember életēt, midōn azt mond-gya. *Nagy nyomorūsāg rendeltetett minden embernek, és nehéz iga vettetett az Ādām űaira, annyok mēhētōl fogva, mind a' napig, mellyen mindeneknek Annyok-hoz űōldbe meg-tērnek: Sirāk. 40: B. 1. ű.* De ellenbe tegyūk a' mellē a' mennyei örök életet az ű fēnyēsēgēvel és ditsō-sēgēvel, 's meg-lāttjuk, hogy az életbēli inűlég űokkal feljebb haladtatik az örök élet-

életnek dirtsőségétől, melly ígértetett nekünk az Isten ígéjében. A' bűn ugyā útálatos, rettenetes gonoz, mellyet minden nap nyakunkon hordozunk, ki miatt annyi sok infég, és éorongatás alá vagyunk vettetve. De ha meg-gondoljuk, hogy a' Christus a' mi igazságunk, tehát a' vigasztalás nagyobb a' bűnnek terhénél; mert a' Christusban több igazság taláztatik, mint bűn mi bennünk. Egy éóval, az Istennek ígéje olyan gazdag vigasztalással, hogy a' mi éiveink elégtelenek, mind azoknak meg-foghatására: mint a' éegény özvegy a' ézönyi állat olajos korsója, ki olyan gazdagon áldatott-meg Isten-től. Éhiséus Proféta által, hogy több olaj jött belöle, mint sem edényi vóltanak annak el-töltéfére: 2. Kir: 4. R. 6. ψ. Sok helyen vagyon a' éent írásban olyan éótska, melly sokkal inkább vigasztalhat, mint sem az ördög, 's az egéé világ éomoríthatna. *Az Istennek folyóvize tellyes vizekkel:* 65. Sölt 10. ψ. Azt ki-nem merítheted. Azért nevezi Isten magát kút-főnek: *Jer. 2: R. 13. V. Mert nálad*

nálad vagyon az életnek kút-feje, és a' te világozságod által látunk világozságot: 36. Sölt. 10. ψ. A' bűn halálnak kút-feje, adhat-é hát több nyomorúságot, mint az élő kút-fő vigasztalást?

V.

Az ötödik vigasztalásnak oka az, hogy éent Pál az hívö kerefétyének kereféttit, nevezi Christus éenvedéfinek; mivel azt mondgya: *Mert miképenbö-völködnek mi bennünk a' Christ° éenvedéfs.* Azért 1. mivel minden hívök a' Christusnak lelki tagjai, valaminthogy a' fő éenved fájdalmat, a' főnek egyéb tagokkal való egyezéséből; Ugy érzi a' mi fejünk a' Christ° az ö tagjainak nyomorúságát és éenvedéft. 2. Mivel a' Christus az ö benne hívökben lakozik és él, és vélek egyesült, azért éenved az ö tagjaiban, azokban üldöztetik 's háborgattatik; a' mint az UR éólott az égből: *Saul Saul miért kergeté engemet.* Apost. tsel: 9: R. 4. ψ. 3. Mivel-hogy mi a' Christusban újjá-éülettetünk, 's ö a' mi örökké való Atyánk. Az Atyai éiv érzi azt, a' mit az ö gyermeke

meke fzenved. Azért minden hívöknek fzenvedése a' Christusnak-is fzenvedése. Hogy hogy lehetne a' te fzenvedésed és kerefted olyan nagy, mint ez a' vigasztalás, hogy a' Christus a' te fejed, te pedig az ö tagja vagy, veled egyesült, benned lakik, és fzenved te benned, s minden te kereftedet magájénak tartya, néked örökké való Atyád, és az ö fzent kereftin érzia' te fzenvedésedet.

VI.

Hatodik okát vézi fzent Pál, a' mi minden vigasztalásunknak fundamentomából s kút-fejéből, ki a' Christus, midön így fól: *Azonképen bővölködik a' mi vigasztalásunk-is a' Christus által.* Minden mi nyomorúságunknak kútfeje a' bün, hasonlóképen mindē mi vigasztalásunknak kútfeje a' Christus Jēsus Istennek Fia. Mint-hogy pedig a' Christus hatalmasabb a' bünnél, úgy az ö vigasztalása is hatalmasabb és nagyobb minden nyomorúságnál, melly a' bün miatt jön reánk; mint fzent Pál mondgya: *Az holott meg-nevekedik a' bün, ott a' kegyelem sokkal inkább bővölködik:*
Róm.

Róm 5. R. 20. ψ. *Meri tetfett az Atyának, hogy minden tellyeség ö benne laknék:* Kolof. 1. R. 19. ψ. *Azért küldötte az Isten, hogy minden fkomorúakat vigasztaljon:* Efai. 6 1. R. 1. ψ. Azért semmi fkomorúság, sem kereft niutsen olyan nagy, hogy a' Christusban annál nagyobb vigasztalás ne légyen.

VII.

Az utolsó ok, mellyet fzent Pál feltött: A' Christus ditsősége. *Mert tudgyuk hogy ti miképen társaink vagytok a' fzenvedésben, azonképen a' vigasztalásban társaink léftek.* Tudgyuk az ö ki mödhatatlan ditsőségének gazdagságát, és hogy ö nem tsak az ö maga fzemélyében ditsőséges, úgy, hogy az ö Anyafzentegyháza abban a' ditsőségben része ne lenne, hanem a' Christus fel emeltetett a' ditsőségre, mint feje az Anyafzentegyháznak, a' végre, hogy minden ö tagjai részeli legyenek az ö ditsőségének. Azért mondgya a' fzent Pál, hogy feje az Anyafzentegyháznak, melly ö teste, és tellyesége annak a' ki mindeneket bé-tölt mindenekkel: Efés 1:

R 22, 23 ψ . Hogy-hogy lehetne hát az életbéli kerezt, nyomorúság és szenvedés olyan nagy, hogy a' jövendőbéli ditsőségéből ne volna annál nagyobb vigasztalásunk. Sz. Pál sem tartja e' világi szenvedésinket hasonlítandóknak az örökké-való ditsőséghez, melly nekünk adatik: 2. Kór. 4: R. 17 ψ Milyen lehesünk azért ezen vigasztalásnak részefi, ahhoz öt dolog kívántatik:

1.

Az igaz pénitentzia tartás, és büneinknek meg-esmérése; mert a' bűnek meg-esmérése nélkül a' szív meg-nem vigasztalódhatik. *Az egészséges emberek nem fűkölködnek orvos nélkül, hanem a' betegek:* Sz. Mát. 9: R. 12 ψ . A' bűn meg-esméréseben látta-meg az ember, hogy maga a' bűn által ejtette magát az infégben és nyomorúságban. Azért a' kerezt viselésben ne zúgolódgyék Isten ellen, hanem a' maga bünei ellen: *Fér. siral. 3. R. 38, 39 ψ .* meg-látta és meg-esméri, hogy Isten nem tézen vele semmi illetlenféget; mert valamint-hogy a' bűn közönséges gonosz, melly-

mellynek mérge minden embert meg-vefett; Ugy a' szorongatás és nyomorúság, a' bűnből fázalmazván, minden emberekre el-hatott. De valaki azt szív érint meg valja Daniellel, 9: R. 7 ψ . annak küld az Isten vigasztalást mennyből, mint valami Angyalt, miképen Daniel Prófétahoz.

2.

Az hit, melly a' Christuson, mint a' gyermek az ő anyja emlőin függ. Mert az hit az, a' ki meg-fogja, és tartózkodik az Isten szívéhez, és a' minden vigasztalásnak Istenéhez, meg fogja a' Christust, és tartja erősen, mint Jákób. *Nem bótátalak-el tégedet, mig meg-nem áldaf engemet:* 1. Móf. 3: 2: 26. a' Christusbá győzödelmeskedik az hit, a' bűnön, halálon, ördögön, világon és minden szerentsétlenfégen. *Mert mindenek lehetségesék az hívőknek:* Sz. Márk. 9: R. 23 ψ . *És a' ki hiszen meg-látta az Istennek ditsőségét:* Sz. Ján. 1: 1: R. 40. ψ .

3.

Az Imádság. Melly az Istennel való becéllgetés, valaminthogy szívünkben

ben vigasztalást, könnyebbéget ér-
zünk, mikor valamely igaz barátunk
előtt meg-panaszoljuk a' mi nyomorú-
ságunkat 's igyünk; Ugy és fokkal
inkább vigasztaltatik meg a' mi szívünk
az Istennel való beéllgetésben; mint
szent Dávid mondgya: *A' mellynap ki-
áltottam, azonnal meg hallgattál enge-
met, meg-faporítottad az én lelkemben
az erőt.* 138 Sólt. 3. ψ. A' Jésus nevében
való Imádság szintén olyan, mintegy
mennyei lajtorja, mellyen Istenhez fel-
megyünk. Egy Imádság sem mégyen
mennyen, hogy azzal Angyal ne jö-
ne-lé: 1 Mós. 28: R. 12. ψ. Ez az isteni
vigasztalás, melly nekünk ki-ábrázol-
tatott a' Christus szenvedésében. Mi-
dön az Ur buzgón könyörgött, Angyal
jelent-meg nékie, ki ötet bátorítaná:
Sz. Luk. 22: R. 43. ψ. Mert az Istennek
szent fogadási (: mellyekben a' minket
meg-hallgatást ígérte:) meg-másolha-
tatlanok.

4.

Hogy az Isten vigasztalásának el-vé-
telére alkalmasok lehetsünk, éükfé-
ges

ges ahoz a' szent isteni ditséret. Min-
den isteni ditséretben lelki öröm va-
gyon A' ki mindennap ditséri az Istent,
Angyali tiétet vízen végben. Mert
tudgyuk azt, hogy a' szent Angyalok
fűntelen ditsőitik az Istent: Es a' mi
mennyei Atyánk orczáját nézik menny-
ben: Sz. Mát. 18: R. 10. ψ. Ez az ő leg-
jobb öröme, az ő angyali kenyerek,
mellyel élnek: azért semmi isteni tiéte-
let nem lehet öröm és vigasztalás nél-
kül, a' mint a' Sóltár vól: *Aldom az
URat minden időben, mindenkoron az ő
ditséreti az én számban vagyok. Az UR-
ban ditselkedik az én lelkem, azt meg hall-
ván a' nyomorúltak örülni fognak.* 34.
Sólt. 12. ψ. Itt szent Dávid az isteni di-
tséretet, az örömmel együvé teszi, 's
tanít minket arra, hogy egyik a' má-
sükből származik.

5.

Utólsó, ez is igaz eszköz a' vigas-
talás el-nyerésére, mikor az Isten igéjét
szorgalmason olvassuk, hallgattjuk,
's arról elmélkedünk, és az Isten hájára
vigyázunk: mert a' végre jelentetett-
meg

G

meg nekünk az Isten igéje, hogy a' békeféliges türes által és az irásoknak vizsgálása által remenségünk légyen: Róm. 15:R. 4. 5.

Es mind ez meg-nevezett okokat, tudnillik az igaz álihatatos vizsgálást mindenféle nyomorúságban, miképen keressük 's magunkhoz kaptsoljuk, az igaz pénitentzia-tartás, igaz Hit, ziv-béli buzgó Imádság és isteni ditséret által, egyedül tsak az Isten igéjéből, mint az igaz vizsgálásnak kút-fejéből kell meritenünk és vennünk.

Imádság.

Ditsértésél óh irgalmasságnak Attya, és minden vizsgálásnak Istene (a), hogy a' nyomorúságban lévőket soha megkeresés és vizsgálás nélkül nem hagyod. És noha dorgáld őket, de nem adod az halálnak (b): sokszor ugyan előttök mintegy el-rejtezett Isten vagy, de ugyan te vagy az ő szabadítójok (c). Ki-visszed a' puštába őket, de zólaéz nékiek zép zóval (d). Ezen vizsgálást óh URam petsételd-bé az én zivemben, és tellyesítsed rajtam. Midön a'

(a) 2Kór. 1:3. (b) 118. Solt. 18. (c) Ésa. 45:15.

(d) Hof. 2:13.

nyomorúság közel vagyon, és fohol segitöt nem látok, légy te segítségül (e), midön a' zetetésben ülök, légy te az én világofságom (f). Engedd, hogy az én büneimnek, 's annak a' mit azokkal érdemlettem, meg-eferése, bennem igaz alázatofságot 's békeféliges türest vigyen végben (g). Eröfítsed hitemet, midön a' nyomorúság jelen vagyon, mint Jákóbnak, hogy veled tufakodgyam, 's el-ne botsállalak míg meg-nem áldaéz (h) hogy a' zenvedés miatt töled ne fuffák, óh én Páztorom (i), hanem legyek ferényebb 's buzgóbb az imádságban és a' téged ditsötésben. Nyilatkoztaf-d-ki elmémet, hogy értsem az Irást (k), abból tanuljam-meg útaidat, és zivemnek tsendefiségében (l) magamat egézen te-ád hadgyam. A' te zent Fiad az Ur zésus Christus által; Amen.

(e) 22. Solt. 12. (f) Mike. 7:8 5. (g) 1. Móf. 22:7. 16. (h) 1. Móf. 32:26 (i) Jer. 17:16. (k) Luk. 24:45. (l) Ésa. 30:15.

IX. R E S Z.

Az Isten hiba nélkül való igazsága és igéreti, melly meg-nem tsalhat, munkálódgyék a' mi zivveinkben békeféliges türest.

Én pedig az URra nézek, várom az én szabadításomnak Istenét, és meghallgat engemet az én Istenem. Ne örüljénnyavalyámon én ellenségem; mert noha el-estem, de fel-kelek. Mikor a' setétségben üléndék-is, az UR léken nékem világosságom. Az URnak baragját hordozom, mert vétkeztem ö ellene, mind addig, míg meg-nem láttya az én peremet, és igaz törvényt léken énnékem: ki világen engemet a' világosságra, hogy meg-lássam az ö igazságát. És meg-látván az én ellenségem ezt, meg-fégyenli magát, ki azt mondotta én felöllem, hol vagyona' te URad Istened? Mikeás 7: 7, 8, 9, 10.

OLvassuk Jérémiás Profétánál 9-dik Réf: 4. v-bé. Hogy a' Babiloniai fogság előtt, minek-előtte Jé:usálem előző-el-rontatott, az ország el-pusztítatott, és a' Sidók a' Babiloniai fogságra vitettenek; a' bálványozásnak bűne

bűne mellett, mellyel a' büntetést érdemlették, igen bé-vött szokás volt a' hűtégtelenség, hazugság, hamiság, vissza-vonás, gyűlölfég, irigység: és minden éreket meg-hült és el-alutt volt. Mert az hol ez történik, azon országból és városból az Isten el-távozott, úgy az emberek szívéből-is, melyet követ a' veszedelem. Mert így szól Jérémiás Proféta: Minden az ö baráttjától magát meg-óltalmazza, és minden atyátokfiának ne bidgyetek; mert minden atyafi meg-tsalván meg-tsal, és minden barátod tsalárdúl jár, és ki ki mind az ö baráttját meg-tsalja, és igazat nem szólanak: Mert az ö nyelveket foktatták hazugságoknak szólására, a' gonofság tselekedetiben el-fáradtanak: Jer. 9: B. 4. 'sa' több v-ben.

Itt láttjuk, mint volt a' dolog Jé:usálem városában az első romlás előtt: tudnillik, olyan egyenetlenség volt abban a' városban, hogy senki nem mert másnak hinni; és mind azon igyekeztenek, miképen hazudhassa-bé és tsalhassa-meg egyik a' másikat. Arra

lesködtenek az ő években, és e' volt az ő romlások és vezedelmek.

Panafolkodik Mikeás Próféta ez iránt: *Fajénnékem, mert úgy maradék, mint a' nyári takarodás után a' tarló, és a' fedés után a' fedett föld, egyenni való gerezd sem maradt, eleim erőgyümölcstöt kíván vala az én lelkem. Elvezett e' földről a' jó-tévő ember, egy igaz is nintsen az emberek között, mindnyájan vér után olálkodnak, kiki mind hálóval vadázza az ő atyafiát. Hogy végbe vigyék a' gonofságot, a' melly kezek között vagyok: Mikeás: 7: r. 1, 2, 3, 4. Azért, az hol ezek mennek véghez, ott munkálódgyák és erőssen átsák a' vezedelemnek vermét, mellyben éántzándékoson akarnak esni. Tekintse-meg minden, hogyha e' mái nap is nem a' érint vagyok-e? Azért láttyuk mi is femeink előtt lenni a' mi romlásunkat; mert ez a' mi romlásunk mi magunktól vagyok. Adná Isten, hogy meg-esmérhetnök, és hagynók-el a' mi gonofságunkat, és változtatnók-el a' gonofvívza-vonó éivet, és ézeretnők az igazságot,*

ságot, és békeiséget! melly ha nem lézen, semmi segítségünk nem lehet.

Mindazáltal, hogy a' jámbor emberek e' éomorú időben is vigasztalás nélkül ne legyenek, meg-kell tekintenünk, mivel vigasztalták magokat a' éomorú évek, kik mi előttünk éitelenek, hasonló esetekben, és ézerentsérlenségben. Itt meg mutattya Mikeás Próféta, és mintegy ujjal mutat az igaz és fő vigasztalásra, és így éól: 7-dik Rézének 7 dik 4-ben:

Én pedig az URra nézek, várom az én fabadításomnak Istenét. Ez az első vigasztalás A második: És meg-hallgat engemet az én Istenem. Az harmadik: Ne örülj az én nyavalyámon én ellenségem, mert noha el-estem, de fel-kelek. A negyedik: Mikor a' setétségben üléndek-is, az UR nékem világosságom. Az ötödik: Az UR baragját hirdozom, mert vezeksztem ö ellene, mind addig, míg nem meg-láttya az én peremet, és igaz törvényt írt énénnékem. Az hatodik: Ki-víveszen engemet a' világosságra, hogy meg-látsam az ő igazságát. Az hetedik: És meg-lát-

látván az én ellenségem ezt, meg-fegyverli magát.

Én az URra nézek, várom az én szabadításomnak Istenét. Itt vagyon az hitről és reménfégről való tanúságunk, miképen nézzenek azok, mint két bátor és vigyázó fém az Istenre, minden féle nyomorúságban, még a' leg nagyobb inségbé is. Es mennél nagyobb lez a' félség, annál erősebb legyen az hit és Istenben való reménség. Mert itt meg kell emlekeznünk a' mi keresztyén hitünkről: Hízek az Atya Istenben, mennynek földnek tereintöjében. Az-az: En hízem, hogy nem lehet olyan nagy nyomorúság, mellyből az Isten mind meg-fabadítani ne akarna, mind pedig meg-nem szabaditharna: 74 Solt. 13 ψ. Azért tanuljuk-meg itt fêmeinket el-fordítani az ideig tartó bánatról, és ne nézzük tsak azokat, hanem az UR Istent, ki mindenben segíthet, valami mennyen és földön történik. A' mint arra szent Dávid tanít: *Te hozzád emelem az én fêmeimet, ki lakozol mennyben: imé mint néznek a' szolgálók*

fe-

femei az ő Uroknak segítségére, mint a' szolgáló-leányok az ő Afkonyoknak segítségére, azonképen a' mi fêmeink a' mi URunkra Istenünkre, míg könyörül mi rajtunk: könyörül rajtunk URam, könyörül rajtunk; mert meg-teljesedtünk gyálázzattal, igen meg-teljesedett a' mi lelünk a' gazdagoknak tsúfolásokkal, és a' kevélyeknek meg-útálásokkal: 123-dik Solt. 1, 2, 3, 4, ψ-ben.

És mint-hogy az Istennek tulajdonsága ez, hogy ő segít az ő idejében, és nem akkor és úgy, a' mint mi akarunk; tehát a' mellett a' mit a' Próféta mond, *Én pedig az URra nézek, annak-is ott kell lenni. Várom az én szabadításomnak Istenét:* Az-az, Az hitnek, reménfégnak és békeféges türésnek együtt kell lenni. A' mint minket szent Dávid tanít, midön ő elsőben az hit által Istenhez bátorodik mondván: *Az UR az én világom és szabadítóm, 's kitől félek? Az UR az én életemnek erősfége, 's kitől rettegjek?* El-végezi ezt vegre reménféggel, és mond: *Én pedig hízem, hogy meg-látom az URnak javait az élők*

nek földében: *Várjad az URat és légy erős, és meg-erősíti a' te fívedet, várjad az URat: 27. Sólt. 1. 13, 14. Várom az URat, várja az én lelkem, és az ő befédeben vagyon reménségem, az én lelkem figyelmetefebben várja az URat, hogy nem mint a' vigyázók a' reggelt: 130. Sólt. 5, 6. Mert a' látás (: az az ígéret.) bizonyos időre halasztott, és végezetre föl, és meg-nem tsal: ha késéndik várjad azt, mert kétség-nélkül meg-lek az, és nem kéfik: Habak. 2. R. 3. Noha némelly meg-ömorodott lélek így szól: Ugy de, nekem későnek látnék. Felelet: Így kell annak lenni, hogy az hit, reménség, és békeféséses türés meg-próbáltafsek. Es inkább tetzik az Istennek az egész világ ditsőfégenél. Es mint hogy az Isten így gyönyörködik benne; Oh miért ne akarnád hát békeféséses türéssel el-fenvedni 's várni: Sir. 2. R. 1. Minden dolognak kezdeti és vége vagyon, és ha végét nem várja ember, semmi nem lez belölle. Nem egy savanyú fél éri a' mező terméfét a' míg meg-érik, de ha véget érnek, annál éde-*

feb-

febbek léznek: *Salam. préd. 3. R. 1. V.* Így van a' kerezt dolga-is, ha békeféséses türéssel várod végét, tehát békefésésés édes gyümölsét hozza az igazságna: *Sid. 12. R. 11. V.* mert fent Pál mondgya: *A' reménség meg-nem fégyenit: Róm. 5. R. 5. V.* Miért? azért, mert az Isten ígéfén fundáltott, mintegy köziklán, azért meg-áll minden ferenstelenfég ellen. *Mert mindenek kik tégedet várnak, meg-nem fégyenyülnek: 25. Sólt. 3. V.* *A' kik ő reá neznnek és bozzá futnak, azoknak orcájok meg-nem pirúl: 34. Sólt. 6. V.* *Te benned biztam URam, kérlek siba meg-ne gyaláztassam: 31. Sól. 1. V.* *Vallyon kitsoda fégyenyült meg a' ki az URban bizott. Avagy kitsoda hagyatott-el, a' ki az ő felelmében meg-maradott? Avagy kitsoda hitt a' ötet ségítsegre, és meg-úáltatott tőle? mert kegyes, és irgalmas az UR, nagy türe, gazdag irgalmasságú, meg-botsátya a' bünöket, és meg tart a' nyomorúságnak idején: Sirák. 2. R. 11, 12, 13. V.* *A' nyomorú taknak reménségek nem mind örökké véf-el: 9. dik Sólt. 19. V. ben.*

G 6

IIA'

II

A' második vizsgálás: *És meg-hallgat engemet az én Istenem.* Ez nagy vizsgálás a' nyomorúságban, hogy tudgyuk és bizonyosok vagyunk abban, hogy a' mi Imádságinkat Isten meg-hallgatta. *Meg-hallgatta az UR az én siralmimnak fájvat, meg-hallgatta az UR az én könyörgésemet, és az UR bővötte az én esedezésémet: 6. Sólt. 9. ψ.* Az én nyomorúságomban hittam segítségül az URkat, és kiáltottam az én Istenemhez, és meg-hallgatta főmat az ő templomából, és az én kiáltásom ő előtte jutott az ő füleiben: 18. Sólt. 7. ψ. Imé a' fegény kiáltott, és az UR meg-hallgatta őtet, és minden háborúságából meg-fabadította őtet. Az URnak femei az igazakra, és az ő fülei azoknak kiáltásokra: 34. Sólt. 3. 16. ψ. *Segítségül hívott engem, meg-hallgatom őtet: 91. Sólt. 15. ψ.* Ott méggyen te hozzád minden test, ki meg-hallgatod a' könyörgést, ez földnek minden végeinek és a' mélyke való tengernek reménsége: 65. Sólt. 3, 6 ψ. Ha mondod: Azok fent emberek vóltanak; de mi vagyok

vagyok én? *Felelet: Mindenek vétkezienek és az Isten dűsöségétől elmaradianak: Róm 3: R. 23. ψ.* De még-is az ő kegyelméből meg-hallgatta őket, mikor pénitentziát tartottak és az Istent félték. *Közel vagyom az UR mindenekhez, kik őtet segítségül híjják, mindenekhez kik őtet tökéletességgel híjják: 145. Sólt 18 ψ.* A' nyomorúltaknak könyörgéseket meg-nem útálta. *Irattafsék-meg ez a' következő nemzetségnek háfnára: 102. Sólt 18, 19. ψ.*

III

Az harmadik vizsgálás: *Ne örülj én nyaralyámon én ellensegem, mert noha el-estem, de fel-kelek.* Noha az álnok, gonoz, tsalárd világ örül, mikor a' jámbornak rozzúl van dolga, és vigad annak fomorúságán; de ugyan az ő ellensege semmivé és fégyenné léken: *Mert mind örökké él nem hágy az UR, bánattal illet, ismét kegyelmes léken, az ő kegyelmességének gazdagsága ferint; mert nem fíve ferint vér, sem bánattal nem illeti az embernek fiát: Jer. fir 3. R. 30, 31, 32. ψ.* De az Isten igaz, kinem

hogy fellgyebb késérteni annál, a' mint el-
 fenvedhetitek, sőt még a' késérettel
 egyetemben a' szabadulásra utat nyit,
 hogy el-fenvedhesétek. 1 Kór. 10. R. 14.
 ű-ben. Az Isten te-het ad réánk, de se-
 gít is. Az Isten minékünk szabadító Iste-
 niünk, és az uralkodó UR szabadít-kí az
 halálból. 68 Solt 21. ű. Fordítottad az
 én siralmitat énnékem örömré, le-vőtted
 az én gyáf ruhámat, és bé-övedzettel
 engemet örömmel: 30 Solt. 12. ű. A' kí-
 fertet után vigasztal: A' mi álnokságink-
 ért meg ostoroz minket, és víkontag kö-
 nyörül rajtunk: Tóbiás 13 R. 5 ű. Az
 UR támogattya az el-esendöket, és fel-
 emeli azokat, a' kik meg-görbedtenek:
 145. Solt 14 ű. Egy kis busulásomban el-
 rejtettem vala az én orczámat te töled,
 egy fempillantásig; de az én örökké va-
 ló irgalmaságomban könyörültem raj-
 tad: Esai. 54 R. 8 ű. Az URnak kegyel-
 mesége, hogy tellyességgel meg-nem
 eméftetünk; mert nem fogyatkoztak-el
 az ő irgalmasági, minden reggel meg-
 újulnak az ő irgalmasági: Jerem. siral.
 3: R. 21, 22. ű.

IV. A'

A' negyedik vigasztalás: Mikor a'
 fetétségben ülendek-is, az UR léfenénné-
 kem világosságom. Mikoron nyomorú-
 ság érkezik, mintha nagy fetétség ven-
 ne környül úgy tetézik, már baráti sem
 esméri az embert, itt minden világi
 vigasztalás el-aluzik, ott ül az ember
 az halálnak árnyékában, ott van meg-
 újítás és gyalázat. Az ilyen fetétség-
 ben mozognak minden fene állatok,
 oroflánok, medvék, a' gonoz lelkék
 és gonoz emberek; de az Isten léfen
 azoknak világosságot, kik ilyen fo-
 morúságnak árnyékában ülnek: mert
 Isten leg-elözör a' maga kegyelmének
 fényével világosít az ilyen fetétségbe,
 és a' fomorúságnak közepette vigasz-
 talja őket, hogy az ember az Isten ke-
 gyelmes jelen létét a' kereft vitelések
 között-is tapasztalja, mint a' 97. Solt.
 11. ű. Éöl: Világosság támadott az iga-
 zaknak, és az igaz fivü embereknek vi-
 gasság. Hasonlóképen: Fénlük a' fe-
 tétben-is az igazak világossága, a' ke-
 gyelmes, irgalmas és igaz Isten által:
 112. Solt. 4 ű.

V. Az

Az ötödik vigasztalás: *Az UR haragját hordozom, mert vétkeztem ö ellene, mindaddig, míg nem meg láttya az én peremet, és igaz törvényt téken énnekem. Mert noha azoknak a' kik kesergetnek nem vétettünk, de az Isten-től meg-érdemlettük: 's ugyan ez az a' kinek rendelése által mindenek esnek rajtunk, azért-is nevezeték Isten haragjának itt. Azért mindent a' mit a' gonosz emberek tselekefnek, gondold, hogy az Isten haragja. Azért boldog a' ki éenvedésében békefséges türo, 's úgy vezi fel azt, mint az Istentől jöt-tet. Boldog ember a' kit te tanítandaf URam, és a' kit a' te törvényedre megtanítaf, hogy nyugodalmat adgy annak a' veszedelem napján, mikor az istentelenek vermet áfnak: 94. Sólt. 13, 14 ♡. Jó várni és isendefségben lenni az UR-nak szabadításáig: téki az ö száját a' porban, ezt mondván, talám vagyon még reménség, fordította orszáját a' verekedőknek, meg-elégfik szidalommal: Jer. síral: 3 ♡. 25, 28, 29 ♡. Ennek szent Dávid*

vid jeles példája, ö ez három dologról meg-emlekezett: *En az UR haragját hordozom, mert vétkeztem ö ellene: mert meg-ésmerte, hogy a' gyalázatot, melyet Símei tött rajta, Isten ereztette reá. Ha én az UR előtt, úgy-mond, kedves léfek, engemet ismét bazarhoz; ha pedig azt mondgya az Isten, nem kellef énnekem, im hol vagyok én: 2 Sam. 15: 25, 26. ♡. Ne bökfonkodgyál az hitetlenekre: 37: Sólt. 1. ♡.*

VI.

Az hatodik vigasztalás: *Ki-vifén engem a' világofságra, hogy meg-lássam az ö igaságát. Egy setérségben ülörül vett hasonlatofság ez, melyet el felejtenek mintegy meg-hóltat, kit minekutánna a' mély tömlöczből világofságra hoznak, a' mint ott az előtt egyebet nem látott a' szomorú setérségnél, úgy most örömmel nézi a' lép eget és napfényt. A' szertint van a' dolog a' szertentsétlenülégbé és kerezt viselésben-is: melly mikor el-múlik, akkor jön-fel az Isten vigasztalásának lép fénye, a' mikor oztán örömmel nézheti az ember*

az Isten kegyelmét és segedelmét. Így volt Józsefnek dolga: Mihelyt az ő nyomorúságának sötétsége elmúlt, olyanná lőtt mintegy nagy világosság: 1. Mós 41: 18. 41. Hasonlóképen Dávid, melly hatalmas Király volt, mikor az ő sötétségének vége lőtt! melly fépen hozta ki Isten a' világosságra! Ugy lef az ítélet napján-is, midőn az Isten minket az halálnak sötétségéből kirántván világosságra visen. Akkoron örömmel fogjuk nézni az ő kegyelmét.

VII.

Az hetedik vigasztalás ez: *Es meglátván az én ellenségem ezt, meg-fégyenli magát.* Illyen jutalmok vagyon minden gonosz embereknek, kik mások férentsétlenségét örülik, meg-fégyenülnek. Végre az illyen embert kárhóztatóknak 's gyalázóknak fégyent kell vallaniok; mert az önnön magok féve bizonyság ellenek, hogy igazságtalanságot tselekefnek. Mint kellett végre meg-fégyenülni Semeinek Dávid és Salamon előtt? 2 Sam. 19: R. 16. 17. Ne tsúföld-meg az embert, kinek lelke keserűség-

rűségben vagyon; mert vagyon a' ki megalázzon és fel magafstaljon Törrel fogattatnak-meg a' kik örülnék az istenséloknek romlásfokon, és meg-eméfti őket balálok előtt a' fájdalom: Sir. 7: R. 10. 11. és 27: R. 32. 17. Nem estenek-é fégyenben a' Filistéusok Sámson miatt? midőn ötet tsúfolnák, az ház meg-ölé őket: Birák. 16: R. 23, 24, 30. 17. Akkoron áll nagy bizodalommal az igaz ember: Bölts 5: R. 1. 17. Mert igaz dolog ez az Istennek elötte, hogy visfontag fizessen azoknak kik titeket nyomorgatnak, nyomorúsággal; tinéktek pediglen kik nyomorgattatok nyugodalommal, mivelünk együtt: 2. Tess 1: R. 6, 7. 17. Hogyha örvendeztem az engem kergetőnek nyomorúságán? És örültem mikoronötet vesze-delem találta elöl? mert én nem engedtem, hogy vétkeznék az én féam ebben, hogy én átkot kértem volna az ő lelkére: Job 3 1: R. 29, 30. 17. Szeressétek ellenségeket, áldgyátok a' kik titeket átkoznak, jól tegyetek azokkal a' kik titeket gyü-lölnék, és imádkozzatok azokért a' kik titeket háborgatnak és kergetnek, hogy legye-

legyetek a' ti mennyei Atyátoknak fiaí, ki az ő napját fel támasztja mind a' gonokokra mind a' jókra, és essőt ad mind az igazaknak mind az hamissaknak: Sz. Mát. 5: R. 44, 45. 5-ben.

Imádság.

Mindenható UR Isten, a' mi Urunk Jésus Christusnak ént Atya, ki a te igédben magadat meg-jelentetted mint Isté, kinél semmi lehetetlen nintsen (a). A' naponként való tapasztalás mutattya-meg nekünk a' te mindenhatóságodat és igazságodat; de még-is az én hihetetlen őivem kezd lankadni, mikor valami éokás felett való hab vetődik-fel (b). Botsájd-meg ezen bűnömöt én Istenem, 's adgyad a' te kegyelmedet, hogy minden időben te reád mindenható igazságra nézzek, 's békésleges türeffel várjam ébadításodat. Ne útal-d-meg az én imádságomat mellyet az én nyomorúságomban te hozzád küldök; hanem midön az egész világ engemet tsúfol 's tapsol rajtam, tekints te az én előtted könyvező émeimre (c). Ne engedd, hogy az én ellenféjim örülhessenek rajtam (d). Nem éabok rendet elődbe óh én Istenem,

miké-

(a) Luk. 1: 37. (b) Mát. 14: 10. (c) Jób. 16: Rék. 20. 5. (d) 25. Solt. 2.

miképen hordozz engemet; sokáig éerettem én a' fetétségnek tselekedetét, s igazán esett rajtam, hogy a' fetétségben hadé ül-nöm, hogy ézembe vegyem melly ha éon-talan minden, a' mit kívülötted éerettem; tsak ne engedd édes Atyám, hogy a' fetétségben el-süllyedgyek, a' te ézemed örízzen engemet. A' te kezéd vegy en környül, a' te erőd vezéreljen, és így a' fetétségben is én világozságom vagy (e). Tsak te elle-ned vétettem én URam, azért éidalmaz engemet Sémei (f), azért éorongat engemet egyik nyomorúság után a' másik. Te pedig éent vagy, ki lakozol az Izraelnek ditséreti között (g): és te tízta léé, mikor itélé (h); én pedig orza-pírúlva lééek (i). De mivel nem mind örökké emlekezel-meg a' mi bűneinkről (k), hanem te el-töröd azokat a' te meg-mérfékelhetetlen könyörületétségéből (l); Engedd hát nékem én Istenem, hogy az én meg-ébadítá-somban láthassam a' te kegyelmedet, és hálá-adó áldozatot vízek elődbe, és a' te nevedet, hogy olyan jó és engedelmes vagy, áldom örökké; Amen.

X. RESZ.

(e) Mike 7: 8. (f) 2. Sam. 16. 6. (g) 22. Solt. 4. (h) 51. Solt. 6. (i) Dan. 9: 7. (k) Esa. 64: 9. (l) Mikéás 7: 19.

X. R É SZ.

Hogy a' kerejt viselés alatt a' Chritus nagy békeféges-türésének példáját és a' következendő nagy jót nézzük, melly által minden kerejt meg-könnyebbitetik, akarmelly nagy légyen-is az.

Avagy nem ezeket kellett-e szenvedni a' Christusnak, és úgy bé-menni a' ditsőségbe: Sz Luk. 24:26.

A Z örökke-való Istennek Fia, az ő zentséges emberré való léte által, minden emberi inféget és gyötrelmet magára vött, nem zűkfégtől vagy kén-telenfégből viseltetvén, hanem szerel-mébol, hogy minket a' maga tulajdon példájával tanítson a' békeféges türés-re, és a' kerejt hordozásának 's a' nyomorúságok meg-győzefének aranynál drágább mesterfégere. Mivelhogy pedig emberré akart lenni, fel kellett azt venni a' mi emberi, tudnilik az emberi nyomorúságot. Es minthogy minden embe-

emberek javára lött emberré, minden emberek nyomorúságát vötte magára. Azért az ő zűletése órájától fogva, az ő kerejtfán való haláláig, nem völt nyomorúság, fájdalom és zorongatás nélkül; minden emberi nyomorúságot el-fenvedett. Nagy zégénységet: *A' rókáknak barlangjok vagyon, az égi madaraknak fészkek, de az embernek fiának nintsen fejét bolott le-hajtsa: Sz Mát. 8: R. 20. ψ.* Nagy üldözést szenvedett, az ő hivataljában minden gyűlölte, vádolta, gyalázta, zidalmazta: Az ő zenedéfekor a leg-nagyobb gyalázattal illetetett, leg-úrátatosabb völt minden emberek között: *Ésai 53 R. 7. ψ.* Miért nem akarunk hát mi-is meg-útá-lást 's gyalázatot zenedetni? az ő leg-nagyobb jótéteményéért leg-nagyobb háladatlanságot, az ő ditsőféges tsudatételéért zidalmat, az ő igaz tanításáért gyalázatot vött.

Igy ment előttünk a' Christus, és meg-mutatta a' mennyországban való útát, kinek nyomdokit kell nekünk-is követnünk: *1. Péter. 2: R. 21. ψ.* Az ő élete

élete a' mi példánk. A' ént békefés-
ges türés által követtyük ötet, és azért
ment előttünk hogy mi ötet kövessük;
de melly távol és meéze maradnak a-
zok hátra, kik ezt a' példát nem nézik
's nem követik! melly nagy fetétségbe
járnak, kik ezt a' világofságot nem nyo-
mozzák! Mert azt mondgya az UR:
*En vagyok a' világofság, a' ki követ en-
gemet, nem jár fetétben, hanem életnek
világa léfen annak: Sz Ján. 8: R. 12. ű.*

A' jövendőbeli ditsóféért, és az örök
életért e' világnak minden gyötrelmét
el-kellene az embernek évenedni; mert
az ideig való nyomorúság el-múlik, de
az örök ditsófé meg-marad. Az mind
kítsíny, és rövid, valami idővel el mú-
lik, és nem éri az öröke-valót: *2 Kór.
4: 17 ű.* mert az öröke-való fokkal
nagyobb tufakodást és harcztot érde-
mel. Ha egy émpillantásig nézhetnéd
a' ditsófének koronáját, és az öröke-
való örömét azoknak, kik ez életben
háborúságot 's nyomorúságot évened-
tenek, és nem voltak az emberek előtt
kedvesek, és érdemesek, hogy e' világon
élje-

éljenek, mindenek-felett meg-aláznád
magadat, 's a' te kerefétedet örömmel
hordoznád, nem kívánnál e' világon
sok örvendetes napokat, és a' nyomo-
rúságot nyeresfének tartanád.

Azért emeld émeidet az égre, és
nézzed a' ént János Évangyélístával
az ö Mennyei-látásában a' nagy foka-
ságot, ki fejér ruhában öltözve követi
az Istennek Bárányát; kiket nem tud-
ván az Évangyélísta kik legyenek, azt
felelték ö nékie: *Ezek azok, a' kik jöttek
a' nagy nyomorúságból, és meg-mosták 's
meg-fejéretették az ö ruhájokat a' Bá-
ránynak véreben: Sz Ján. Jel. 2: R. 14 ű.*
Azért ö nála vannak és követik a' Bá-
rányt valahova mégyen. Erre vigyáz-
tanak az Isten Szentei; a' mint Móses
felöl meg-iratott: *Hűnek általa nem
akart Móses, mikor immár öreg vólna,
Farabó leánya fiának hivattatni; inkább
válastá magának, hogy az Isten népével
együtt nyomorúsággal illettenék, hogy
nem mint a' bűnek ideig való hafnával
élni, ki nagyobb gazdagságoknak itélné
lenni a' Christusért való gyalázatot, hogy*

nem mint az Egyiptombélieknek kintseket; mert néz vala e' jutalomnak fizetésére: Sid. 11 R. 24 P.

Itt halljuk, hogy a' szenteknek kintsek és gazdagságok a' kereszt, és a' Christus gyalázatya volt, és nem számoltatik senki a' szenteknek számok közé mennyben, valaki a' Christus kereszt zárlója alatt nem harczolt. Miképen néznének a' szentek minket mennyben, ha a' kereszt viselés jeleit velünk nem vinnök? nem esmérnének-meg bennünket, és idegenek volnánk ö közöttök. Azt mondgya az UR: *A' ki győzedelmes léken, fejér ruhába öltöztetik, és el-nem törölöm annak nevét az életnek könyvéből:* Sz. Ján Jel. 3: R. 5 P. A' mint szent Pál mondgya: *Anta' nemes harczot meg-harczoltam, futásomat el-vegeztem, az hitet meg-tártottam, végezetre el-tétetett nékem az igazságnak koronája, melyet ad énnékem az Ur az igaz Biró Jésus Christus; nem tsak nékem pedig, hanem mindeneknek-is, kik vár-ándgyák amaz ö ditsőséges el-jövetelét:* 2. Tim. 4: R. 7 P.

Imád-

Imádság.

OH irgalmas, kegyelmes 's haragra kéfedelmes, nagy irgalmaságú igaz Isten (a). elmérem, hogy te ezt a' keresztet szeretetből, és nem gyűlölségből adtad és küldötted reám; mert a' kivetet azokat dorgálad, valakit fiaddá fogad meg-ostorozod (b). Te betegséggel látogat és békötöz, meg-lebesítesz, és a te kezeid meggyógyítanak (c). Te meg-ölsz és meg-elevenítesz, meg-aláz és fel-magasztal, pokolra alá vet és ifmél fel-hoz (d). ki a' te szenteidet tudálatosan hordozod (e). A' kit meg-akar eleveníteni meg-ölsz először, a' kit fel-akar magasztalni, elő meg-alázod, és mikor vigasztalni akar, elő gomorít (f): keményen ostoroz, de meg-nem ölsz (g). Oh édes Atyám, előmbe töttesd a' te szent Fiad békés türelmének tükrét, és parantsold, hogy annak nyomdokát kövessék (h). Oh én szegény szolga, (szolgáló:) hiszem nem vagyok én az én Uramnál jobb (i). Ö szenedés által ment az ö ditsőségében: Engedd, hogy én-is úgy kövessék ötet, és szenedés által mennek

H 2 az Iff.

(a) 2 Mós. 34: 6. (b) Sid. 1 2: 6. (c) Jób. 5: 18. (d) 1 Sam. 2: 6, 7. (e) 4. Solt. 4. (f) 18. Solt. 36. (g) 23. Solt. 18. (h) 1 Pé. 2: 21. (i) Más. 30: 24.

az Isten országában (k). Es hogy meg-tud-gyam gondolni, hogy mind azoknak, kik a' Jésus Christusban akarnak istenesen élni, üldözést kell szenvedniek. Oh adgyad, hogy a' te dorgálásodat el-szenedhessem; mert az által ajánlod magadat nékem mint fiadnak (: leányodnak:) (l), óh édes Atyám, melly nehezé alkalmaztattya magát az én elmém a' te igazgatásodhoz, hogy békecséges türe-lygek az háborúságban, míg a' reménységben (m) ki a' Christus igazját hordozom, ho-lott jó kedvel 's örömmel és nem kéntelen kellene azt hordoznom (n). Minden mostani dorgálás nem látzik nékem örvende-tesnek, hanem szomorúságosnak lenni; mindazáltal végezetre az igazságnak tsendes gyümölsét adgya azoknak, a' kik abban gyakorlották magokat (o). Azért adgy né-kiem békecséges türest, óh szerelmes Atyám! ne engedd élvemből ki-ékaázani a' te éét igédet, hitemet meg-erőtleníteni, 's kö-nyörgésemet meg-gátolni a' szorongatásnak, hogy a' türhételenség és békételenség ne támadgyon-fel az én élvemben. Ohgazdag fedelmű édes Atyám, ne engedd hogy el-lened zúgolódgyam. Ne-is bánnyal erőm felett én velem; jusson ezedbe, hogy por

és ha-

(k) *Apaš Tsel.* 14:22. (l) *Sid.* 12:7. (m) *Róm.* 12:12. (n) *Mát.* 11:29. (o) *Sid.* 12:11.

és hamu vagyok, és hogy az én erőm nem kö, sem az én testem nem aczél (p). Oh Ur Jésus Christus, hűcséges fő Papunk, ki mindenekben meg-kíértettél, a' miben mi meg-kíértettünk, tudom hogy az én erőte-lenlégemen éánakodásra indúlÉ, engedd hogy irgalmasságot és kegyelmet nyerjek az alkalmas időben (q). Erősítsed az én el-lankadt kezeimet és erőtlen térdeimet, erősíts-meg hogy ne tántorogjanak, és mondgyad az én meg-félemlett élvemnek (r): *Uralkodik a' te Istened (s)*. Híé tsak te vagy az erőtleneknek fegecségek, 's a' éüikölködöknek az önyomorúságokban ár-nyék az hévfég ellen, óltalom a' éélvéÉ el-len (t), mivelhogy a' te akaratom, hogy itt egy kevés ideig szenvedgyek, és szomorú-ságban légyek (u). Adgy békecséges türest, és erősíts, hogy mind azokat meg-gyözzé, a' mellyeket a' fátán, a' világ, a' te rende-léfedből követ-el rajtam, hogy a' tsen-decség 's reménfég alatt lehessék erős, hogy meg-fegittetem (v). Hogy hitben el-érjem a' jócsagos-tselekedetet, a' jócsagos-tseleke-detben a' békecséges türest, és a' békecséges türesben az istenes életet (x). Ugy hogy az

H 3

én hi-

(p) *Jób.* 6:12. (q) *Sid.* 4:15,16. (r) *17.Sólt.* (s) *Ešai.* 52:7. (t) *Eša.* 25:4. (u) *1Pét.* 1:6. (v) *Eša.* 30:15. (x) *2Pét.* 1:5.

én hitem meg-próbáltassék, és drágábbnak találattassék az aragnál, melly el-vész, de meg-próbáltatik a' tűz által (y). Oh Szent Lélek Ur Isten! te szerelémel tellyes öröme- nek olaja (z), örvendeztesd-meg az én szívemet, 's engedd hitben fémlelnem a' következendő ditsőséget, mellyhez a' mostani fenedések nem hasonlítandók (a). Te vagy a' ditsőségnek Lelke, ki minden meg-vettetteken 's üldözteken nyugzol. Hiszem, hogy az én bánatomat öröme-re, az én keresztemet tisztességre, az én gyalázatokat ditsőségre fordítod: mellyre segélj engemet, örökké, Ámen.

(y) 1Pét. 1:7. (z) 45.Sólt 8. (a) Róm.8.18.

XI. R É SZ.

**Az hívó léleknek Istennel,
és az hitnek az Isten irgalmas-
ságával való bezzéllgetése.**

*Avagy mind örökké haragzol-é elle-
münk, és a' te haragodat meg-
tartod-é mind örökké? Avagy
nem elevenítefé-meg minket is-
mét? hogy a' nép te benned ör-
vendezzen; mutatd-meg URam
miné-*

*minékünk a' te irgalmas-ságodat.
És a' te szabadításodat adgyad mi-
nékünk. Az irgalmas-ság és az
igasság elöl találják egymást, az
igasság és a' béke-ség egymást tsó-
kolják: 85.Sólt. 6,7,8,11. v.*

EZ az hívő embernek Istennel való bátorságos bezzéllgetése: mert mellyik Királlyal avagy Fejedelemmel volna valakinek annyir bátorsága, hogy véle úgy szólana? Mikor a' Király vagy Fejedelem haragzik, mér-é valaki így szólani hozzája? nem reménlem. De az Isten az hívő lelket úgy szereti, és ez olyan, mintha Istennek Bjáró komornyikja volna, ki ajtón kolompózás nélkül mehet-bé az Istenhez, és mi-helyt bé-mégyen, így szól néki az UR Isten: Mit kíváné, jöjj-bé, ne félj. Ezt példázta Bethsábé, *Ki bé-méne a' Dávid Királykamarájába, meg-bajla, és térdet bajta a' Királynak, és meg-eskü-
vék nékie a' Király: 1Kir.1:17. 15,16,29. 5-ben. Esther, a' ki bé-ment Asvérus Királyhoz, és a' Király ki-nyújtá reá az*
H 4 *arany-*

arany-vefföt: Ester 5. R. 2. ψ. Mikor nagy emberek az ő fegény jobbágyokkal beállnak, kiváltképen való nagy betsületnek, kegyelmességnek, boldogságnak tartatik, 's kiváltképen való dicséretre fordul nékik. A' mint olvassuk Titus felől, minthogy ő Római Császár lévén, olyan emberséges, magát szerettető volt, nem tudták mivel jobban ötet az ő alatta valók megdicsérni, hanem az emberi nemzet szerelmének, 's gyönyörűségének, *amorem & delitias generis humani*, nevezték ötet, minthogy ugyan gyönyörködtek benne az emberek; mennyivel nagyobb dicsőség, gyönyörűség, öröm az, midőn az Isten minden Uraknak Ura, és minden Királyoknak Királya, ki felől a' Soltár mondgya, *Hogy az UR felséges rettenetes nagy Király, mind az egész földön*: 47 Solt 2 ψ. a' fegénnyel beáll: ki nem csak por 's hamu, mint Ábrahám mondotta, *Mostan kívánnék földni az én URamnak, noha por és hamu vagyok*, 1. Mól. 18. R. 27 ψ. hanē hogy a' bűn miatt, töle el-vált bűnőssel, *Ésa.*

59. R. 2. bátorságosan beállget. Mert midőn a' keresztényen lü az isteni Felleget, nagyságot, ellenben a' maga és az egész emberi nemzet alattson voltát, nyomorúlt állapottyát, bűnös méltatlanságát vizsgálja, kétségnélkül fel-kiált Dáviddal: *URam mitsoda az ember, hogy meg-emlekezel ő róla, avagy az embernek fia, hogy meg-látogatod ötet*: 8. Solt. 5. ψ. Mert minden embernek meg-kell valani, hogy érdemetlen az Istennel való beállgetésre, akarmelly nagy és szent ember legyen-is. Mellyről Ábrahám Patriárka jól gondolkodott, mikor a' Sodomabéliekért könyörgött, hogy az Istent meg-ne bántsa, azt mondá: *Ne haragudgyék kérlek az én URam, ha földök csak egyker*: 1. Mól. 18. R. 32 ψ. Es valahányszor élött Ábrahám, annyiszor felelt-meg nékie az UR. E' lép tüköre az Isten beállának az hívő emberrel; mert Ábrahám minden hívőknek Attyok. Azért mindē kételkedésnélkül bizonyos, hogy valahányszor kiált Istenhez az hívő lélek, annyiszor felel-meg nékie az UR Isten igaz vigasztalás által.

Vegyetek példát magatoknak fent Dávidtól, ki így szólíttya az Istent: *Jó akarrattal voltál URam a' te földedhez, a' te népednek álnokságát meg-engedted, elvöttek rólok minden haragodat, térj-meg mi hozzánk, avagy nem eleveníték meg ismét? meg-hallom mit szól az UR Isten: 85. Sólt. 3:4, 5, 7, 9. Mellyre az ő éivébé válafa lött; azért mondgya: Még-is nintsen távol az ő segedelme. Itt mondgya: Meg-hallom mit szól az UR Isten; meg-felel az Isten: Hallgasd én népem és fölök: 50. Sólt. 7. Melly a' meg-keseredett lélek: URam a' te búsulásodban ne fedgy-meg engemet: 6 Sólt. 1. Mellyre vízont meg-felel: Irgalmas és kegyelmes az UR, késedelmes az haragra, és igen kegyelmes: 103. Sólt. 8. Mellyre Hová mennék a' te Lelked előtt, és a' te orczád előtt hová futnék: 139. Sólt. 7. Arra megfelel az UR: Főjjetek én hozzám mindnyájan kik megfáradtatok, és meg-terheltettetek, én megkönnyebbítlek titeket: Sz. Máté. 11: 28, Tudom URam, hogy az embernek úta nintsen az ő tulajdon hatalmában, sem az úton-járónak, hogy az ő lépését igazgassa:*

Jer.

Jer. 10: R. 23. Mellyre erre meg-felel az UR: *Bölsé téflek tégedet, és meg-tanítalak tégedet az útra, mellyen jársz, tanácsot adok tenéked feneimmal: 34. Sólt 8. Mellyre az hívő lélek: Mutasd-meg URam neké a' te útaidat, járok a' te igazságodban: 86 Sólt. 11. Mellyre meg-felel az UR: *En vagyok az út, az igazság, és az élet: Sz. Ján. 14: 6. Az-az: Ha nem akarék tévelygeni! En vagyok az út. Nem akarék é-megtsalatni? En vagyok az igazság. Ha nem akarék örök halállal meghalni! En vagyok az élet. Panažolkodik az hívő lélek: Nintsen épség az én testében a' te haragod miatt, és nintsen békeség az én tsontaimbá az én büneim miatt; meg-rothadtanak és meg-senyvedtenek az én sebeim, az én bolondságom miatt: 38. Sólt. 4, 6. Mellyre erre felel az Isten: *Ö megsebesítettett a' mi álnokságinkért, megrontatott a' mi büneinkért, a' mi békeségünknek veresége vagyon ö rajta, és az ő sebeivel gyógyultunk-meg: Ésa. 53: R. 5. Mellyre szól az hívő lélek: *Gyógyíts-meg URam engem, és meg-gyógyulok, tarts-meg engemet és meg-tartatom: Jer: 17: 14. Erre****

H 6

meg-

meg-felel: *Ki meg-kegyelmez minden te büneidnek, ki meg-gyógyította minden betegségidet: 103. Sólt. 3. Manaffessel panaszkodik az hívő lélek: Mert az én büneim a' tenger sövényinek fámát sokkal felyül baladgyók: Manaf. Imád: 9 v. Mellyre meg-felel az Isten: Én vagyok ki el-törölöm a' te álnokságodat én magamért, és a' te büneidről meg-nem emlekezé: Ésa. 43:25. Oh igē nagy bünös vagyok! mondgya a' lélek. Mellyre meg-felel a' Christus: Nem jöttem hogy az igazakat bínám, hanem a' bünösöket a' pénitentiára: Sz. Mát. 9:13. Szól az hívő lélek: Az én ifjúságomnak büneiről és én vétkeimről meg-ne emlekezzél: 25. Sólt. 7. Az Isten meg-felel: Az hitetlen ha meg-térénd élvén él, meg-nem hal, semmi gonofságiról mellyeket tselekedett emlekezet nem léfen: Ezéki. 18: 21, 22. Moss-meg engemet az én álnokságimból, és az én büneimből tisztíts-ki engemet: 51. Sólt. 4. v. Felelet: Ha a' ti büneitek pirossak léfnek is, mint a' piros festék, olyanok léfnek mint a' fehér gyapjú: Ésa. 1:18. Ne pöröly a' te folgáddal, mert egy igaz-is nem tá-*

lálta-

látatik te előtted az élők közzül: 143. Sólt. 2. Fel: Nem azért bortsátotta Isten az ő Fiát e' világra, hogy kárhoztassa e' világot, hanem hogy meg-tartassék e' világ ő általa, a' ki hiszen ő benne, el nem kárhozik: Sz. Ján. 3: 17, 18. Teremts én bennem tífsta fívet Isten, és az erős lelket újjítsd-meg én bennem: 51. Sólt. 12. Fel: És adok tinéktek új fívet, és új lelket adok ti belétek, hogy az én parátsolatimon járjanak: Ezék. 36:26, 27. Le-borgadtam és igen le-nyomattam, és minden nap komorúan járok. 38. Sólt. 7. Fel: Az UR küldött engemet, hogy a' siralmasfókat megvigasztaljam: Ésa. 61:2, 3. Lásd-meg az én nyomorúságomat és gyötrelmimet: 25. Sólt. 18. Fel: Arra tekintek a' ki kegyény és töredelmes fívvü: Ésa. 66:2. Az én bűdosásimnak fámát jól tudod: 56. Sólt. 9. Fel: Néktek bajatoknak fálai-is mind fámán vannak: Sz. Mát. 10:30. Vallyon mikor mehetek-el, hogy bé-mutassam magamat az UR előtt: 42. Sólt. 3. Fel: Az halott én léjendek, ott léfen az én folgám-is: Sz. Ján. 12:26. Miglen rejted-el a' te orczádat én tölem? miglen tanát skozom az

H 7

én lel-

én lelkemben, keserűségemet naponként
míglén tartom szívemben, míglén magaf-
taltatik-fel ellenségemen rajtam? 31. Sól.
23. Fel: Egy fempillantásig hagyjalak-el
tégedet, de az én nagy irgalmaságomban
öfve-gyűjtelek tégedet: Efa. 54:7. Vis-
gáld-meg itt a' te nyomorúságodat, és
az örökké-való kegyelmet, és ha az igé-
ret tellyesfedése halad-is, várjad azt, bi-
zonyoson el-jön, nem kéfík. Ne távoz-
zál megfe én tölem, mert a' nyomorúság
közel vagyon, és senki nintsen ki énnékem
segítséggel legyen: 22. Sól. 12. Fel: Véle
vagyok az háborúságban, meg-mentem,
és meg-ditsőitem ötet: 91. Sól. 15. Én
URam Istenem világosítsd-meg az én ke-
meimet, ne alugyam-el az halálban: 13.
Sól. 4. Fel: A' koporsónak hatalmától
meg-menthetném őket. Az haláltól meg-
fabadithatnám őket: Hof. 13: 14. Ki-
vánám el-költözni és lenni a' Christus-
sal: Filip 1: 23. Ma velem léfék Para-
ditsomban: Sz. Luk. 23: 47.

Az Isten irgalmaságával való beféll-
getése az hitnek. Az Isten jóvólta ta-
lál elől bennünket, az hitnek belső be-
féll-

féllgerése által. Mert az UR jóvólta
véfken minket környül: 32. Sól. 10 7. És
fól a' Jérémiás Profétánál: Térj-meg,
és nem tartok haragot mindörökké, mert
kegyelmes vagyok én; tsak-hogy esmér-
meg a' te hamisságodat, hogy a' te URa-
dat Istenedet el-hagyad: 3 8. 13 7. Az
hit felel: Könyörülj én rajtam én Istené,
a' te irgalmaságod ferint, a' te irgal-
maságodnak foksága ferint töröld el az
én bűneimet: 51 Sól. 2. Az Isten irgal-
masága talál elől: A' ki én hozzám jön,
el-nem vetem tölem: Sz. Ján. 6: 37. Az
hit felel: Oh URam segély, hogy hozzád
mehefsek! vonny engemet és te utánad
futok: Ének. 1:4. Az Isten irgalmasága
ismét elől talál minket, és fól: Az UR el-
küldött engemet, hogy a' fegényeknek É-
vangéliomot hirdessek, hogy bé-közözném
a' töredelmes szívűeket: Efa 61: 1. és vi-
gasztalni minden meg-fomorodtakat. Az
hit fól: Add-meg nékem a' te idvezíté-
sednek örömét, és az engedelemnek lelké-
vel erősfíts-meg engemet: 51 Sól. 14. Az
Isten irgalmasága fól: El törölttem a'
te álnokságodat, mint a' felleget, és mint
a' fel-

a' felböt a' te büneidet: Ésa. 44: 22. Az hit Éól: Lásd-meg az én nyomorúságotmat és gyötrelmimet, és botsásd-meg minden büneimet: 25. Sölt 18. Az Isten irgalmassága vigasztal beűnteket, és Éól: Miképen könyörül az Atya az ő fiain, azonképen könyörül az UR az őtet félőkön: 103. Sölt 13. Az hit Éól: Mert te mi Atyánk vagy, öröktől fogva vagy a' te neved: Ésa. 63: 16. Az Isten irgalmassága Éól: Főjjetek én hozzám mindnyájan kik meg-fáradtatok és meg-terhelteztetek: Sz. Mát. 11: 28. Az hit Éól: Te hozzád emelem-fel az én lelkemet: 15. Sölt 1. Az irgalmasság Éól: Te én tölem el-pártoltál, tölem el-futottál, sok társáddal paráználkodtál; mindazáltal térj hozzám, azt mondgya az UR: Jér. 3. 1. ű. Az hit felel: Fel-kelvén el-mégyek az én Atyámhoz, és ezt mondom nékie: Atyám vétkeztem az ég ellen és te ellened, és nem vagyok immár méltó arra, hogy te fiadnak hívattassam, tégy engemet ollyanná, mint a' te bérefidnek edgyike: Sz. Luk. 15: 18, 19. ű. Az Isten irgalmassága elöl talál minket, és Éól: Ez az én fiam meg-

bölt

bölt vala, és fel-tamadott; el-vefett vala, és meg találtatott: Sz. Luk. 15: 24. Az hit Éól: Én pedig a' te jóvóltodban bizom, örvendez az én fivem a' te Éabadításodban: 13. Sölt 6. Az irgalmasság talál elöl minket, és Éól: Mindnyájan kik Éomjűhoztok, főjjetek e' vizekre: Ésa. 55: 1. ű. Az hit Éól: Miképen kívánkozik a' Éarvas a' folyó vizekre, akképen kívánkozik te hozzád az én lelkem Isten, Éomjűhozik az én lelkem az élő Istenhez; Vallyon mikor mehetek-el, hogy bé-mutassam magamat az UR előtt: 42. Sölt. 1. Az irgalmasság Éól: Ki meg-kegyelmez minden te büneidnek, ki meg-gyógyítja minden te betegségidet: 103. Sölt. 3. Az hit Éól: Ne perelj a' te Éolgáddal: 143. Sölt 2. ű. Az irgalmasság: Én vagyok az út, az igazság, az élet: Sz. Ján 14: 6. Az hit Éól: A' te útaidat URam mutatd-meg nékem, és a' te ösvényidre taníts-meg engemet, viselj engemet a' te igazságodban, és taníts engemet: 25. Sölt. 4. Az Isten irgalmassága Éól: A' koporsónak hatalmából meg-menthetném őket, az haláltól meg-Éabadíthatnám őket; halál te veszedel-

med

med léfkek én, koporsó romlásod léfkek én
zenéked: Hof. 13:14. Az hit szó: Az
Isten minékünk szabadító Istenünk, és az
uralkodó szabadít-ki az halálból: 68. Sól.
21. §. Az irgalomság szó: *Én vagyok
a' fel-támadás és az élet: a' ki én bennem
bíven, ha meg-hal-is él:* Sz. Ján. 11:25. §.
Az hit szó: *Tudom hogy az én Megváltó-
m él, és hogy az utolsó ember a' földből
fel-támad:* Sz. Jób. 19:25. Az Isten ir-
galomsága elől talál minket, és szó: *Ne
félj, imé az én kezemre fel-irtalak tége-
det:* Ésa 41:10 *És senki ki nem ragad-
gya azokat az én kezemből:* Sz. Ján. 10:
28. Az hit felelvén szó: *A' te kezeid-
be ajánlom lelkemet; meg-váltottál enge-
met URam én igazságomnak Istene:* 31.
Sólt. 6. §-ben.

Végezetre. Az egész szent Irás sem-
mi nem egyéb, hanem csak az hívő lé-
leknek Istennel való becéllgetése: és va-
lahánykor panaszolja az hívő szív az ő
nyomorúságát, avagy sohajt Istenhez,
annyiszor felel-meg Isten belső vigasztal-
ás által, avagy az ő szent Igéjének vi-
gasztalása által.

Imád-

Imádság.

EN Istenem, hűféges szent Atyám, dicsér-
lek tégedet a' te Fiadban az Ur Jézus
Christusban, hogy nekem a' te szent Igéd-
ben-is Atyai szivedet meg-ésmérem enge-
dedted, hogy te veled becéllhetek, és te meg-
felelő nekem; kívánod a' benned hívőktől
azt: Hadd halljam a' te szót; mert a' te
szó gyönyörűséges, és a' te tekinteted ékes
(a). Oh én idvétségem, micsoda kedvése-
get talál a' bűnösnek sohajtásiban? A' fer-
telmeségben mi lehetne szeretetre méltó?
Oh URam, hiszem én nem vagyok méltó
ez ilyen meg-foghatalan kegyelmességre!
De minthogy ilyen alá erezkedel szer-
retből hozzám, serkentsed-fel és kérszted-
el az én szívemet, hogy élekjek minden he-
lyen, minden időben, te veled hívő hittel
becéllni; az én számnak becédi és az én szív-
vemnek gondolati legyenek a' te kedved
szerint valók. URam, ki énnekem erőssé-
gem és szabadító vagyok (b). A' te becé-
dednek kívánsága miatt el-fogyatkoztak az
én szemem, azt mondván: Mikor vigasztal-
tal-meg engemet (c)? Engedd, hogy az
én lelkemben halljam, és érezzem, hogy te
URam szólsz, 's a' te békefégedet ígéréd
nekem. Ne veszteljed az én kiáltásomra,
mert

(a) *Ének. 2:14* (b) *19. Sölt. 15.* (c) *119. Sölt. 82.*

mert nétalám ha vezteglénde, hasonló lélek a' meg-hóltakhoz (d). A' te befédednek ajtaja meg-világosít (e). Engedd, hogy ez a' te kegyelmséged femmivé tégye én bennem, a' fátán. a' világ és az én meg-vefett testem öfökélefit. Ö hozzon hozzád viéza, mikor te előtted futok, mint Ádám (f). És mikor a' zenvedésben türehetetlen vagyok, mint Jónást hozzon helyre (g). Légyen az én lelkemnek gyönyörülége (h). Taplaj engemet URam a' te beféded fzerint, hogy éljek, és ne hadgy meg-fegyennülöm az én reménlégemben: és midön az halál porában fekszem, engedd hallanom a' te fódát (i), és te veled élnem mind örökké; Ámen.

(d) 28. Sölt 1. (e) 119. Sölt 130. (f) 1 Móf. 3: 9. (g) Fou 4: 4. (h) 94. Sölt. 19. (i) Fán. 5: 25.

XII. R É SZ.

Fundamentoma és okai,
hogy a' mi imádságinkat az Isten
bizonyoson 's kegyelmesen
meg-hallgattya.

Mert te URam igen jó vagy és kegyelmes, és sok irgalmaságú azokhoz, kik tégedet segítségül bívnak,
figyel-

figyelmezzél URam az én könyörge semre, és hallgassa meg az én könyörge semnek befédét. Az én nyomorúságomnak idején segítségül bívlak tégedet. Azért hallgass-meg engemet: 86 Sölt 5, 6, 7.

Jeremiás Próféta az ő síralmábā mondgya: *Az URnak kegyelmsége, hogy tellyeséggel meg-nem eméztetünk: mert nem fogyatkoztak-meg az ő irgalmasági. Minden reggel meg-újulnak az ő irgalmasági: nagy a' te igazságod. Én örökségem az UR, azt mondgya az én lelkem, azért várom ötet: 3: R. 21, 22, 23. ψ-ben*

Itten vigasztal minket a' Sz. Lélek a' mi kereftünkben, hogy az Istē jóvólta 's irgalmasága tart-meg minket; mert különben meg-eméztetnénk. A' mint a' világosságnak és fetétségnek egymás után következéset teremtetete az Isten, hogy ezek váltsák egymást a' természet fzerint való életben; úgy a' lelki életben-is vagyon, mind világosság mind fetétség, zomorúság és öröm, mint fzen-tén a'

tén a' természetben. Ugy kell fűntelen fel jöni a' világozásnak a' tetétségben, és az örömmek az emberek éivében. Az Isten irgalmasága az, a' ki minden embert életbē 's áldásával tart; *mert ő általa élünk, mozgunk és vagyunk:* Apost. tsel. 17. 28. Isten a' kút feje és eredeti az életnek és minden jónak. Ezt bizonyíttyák az ő munkái: mert minden valóságos munka az ő maga okára és szerzőjére mutat. Minthogy az Isten teremtette az minden élő állatokat, tehát magának kell lenni az életnek; mivel mindeneket jól teremtett, a' leg főbjónak nékie kell lenni: Minthogy mindeneket kellemetessé teremtett, tehát ő nékie kell magának a' szeretnek lenni. Azért neveztetik élő Istennek. *Te vagy ama' Christus az élő Istennek Fia,* a' mint szent Péter mondgya: Sz. Mát. 16. 16. És nem csak állattyában 's valóságában, azért hogy maga él; hanem tselekédetiben is, hogy mindeneket meg-elevenít 's életben tart. Holott ő ad mindeneknek életet, lehelletet: *Apost. tsel. 17: 25. és a' 140.*

Sólt.

Sólt. 27. 5. A' csináltt Isteneket ditséred, és az Isten a' kinek kezében vagyon a' te lelked, és mindenútid, nem tíftelel: Dan. 5: 18. 23. 5. *El-hagytak engemet élő kútfejet, és magoknak kútakat ástának, kibben viz vintsen:* Jer. 2: 13. 13. 5. *Mert ő a' te életed és életednek ho'ffasága:* 5 Mós. 30: 15. 20. 5. *Az UR az én életemnek erőssége:* 27. Sólt. 1. 5. Mellyből következik, hogy az Isten minden élő állatoknak élete valóságoson. Hogy ő munkálódgya 's meg tarttya mindenben az életet, és az Istentől foly; valamint a' meleg a' Napfényből, melly által nem csak az ember, hanem minden teremtett állatok élnek; miat szent Pál mondgya: *Mert ő általa, ő töle, és ő benne vannak mindenek, néki legyen ditsőség mind örök-ké Amen.* Róm. 11: 36. 5. *Mindenekben minden a' Christus:* Kolof. 3: 11. 5.

Noha minden teremtett állatok Istentől ve'nek életet, de még-is az embernél van az, leg-nagyobb mértékbe: az embernek vagyon leg-nemesebb élete, minden e' földi teremtett állatok között, a' benne lakó okos lélekre nézve.

ve. Az Angyalok élete ugyan ennél is nemesebb 's fellejebb való az embereknél, mert az Isten ditsősége benne világoskodik. Azért neveztetnek az ő hatalmosságának Angyalinak: 2. *Teff.* 1: R. 7. *ψ.* Mert nem vettetek semmi változandóság 's mulandóság alá, mint az ember. De az Ur Christ^o élete mindeneknél leg nemesebb élet, mivel igaz Isten, és ő maga az élet. *Ez az igaz Isten és az örök élet:* 1. Ján 5: R. 20. *ψ.* Nála van az életnek leg-feljebb való grádsza. Isten az Istentől, világosság 's világosságtól, igaz Isten az igaz Istentől.

A' miképen hogy az élet az Istentől vagyon; úgy minden jóság és jók Isténben 's Istentől vannak; mert ő az öröké való jó. És minden a' mi jó, és jónak mondatik, ebből a' kút-föböl származott. Azért minden teremtetett állatknál vagyon az Isten jóvóltának valami tseppetskéje, mellyel bizonyíttyák az ő teremtojöket, éintén mintha beféllnének velünk; és példának okáért a' fölö-tö mondaná nekünk: Látod ember az én édesfégem az én terem-töm-

tömtől adatott nekem, hogy azzala' te éivedet meg-vidámítsam. A' kenyér így éolana hozzánk: Láttjátok, ez tápláló eröm, a' ti és az én Teremtőtől vagyon. A' legfelsőbb jóság, minden teremtetett állatokat, az ő jó-vóltának tsepjeivel meg-hintett; a' végre mondgya szent Ágoston: Hogy az embereknek háznokra legyenek. *Meg-ékesítéd az éftendöt a' te jóvóltoddal, és a' te öf-vényid kövérséggel tsepegnek:* 65. Solt. 12. *ψ.* A' mi a' természetben Isten jóvóltának hivatattik (: a' természetnek jósága :) az a' szent Irás szert, a' szent Irásban Isten kegyelmességének neveztetett; amaz illeti a' testet, ez pedig a' lelket: Mert a' miképen a' természetnek nagy könyvében ezerniképen jelentette-meg az ő jóvóltát, és azokat az embereknek esmérni engedte. Azonképen a' szent Irás könyvében meg-éámlálhatatlan módokon jelentette ki az ő kegyelmét, és szerelmét, melly mind bé-tellyefedett a' Christus Jésuban; mert a' Christusban foglaltatott

egyben minden mennyei 's földi jóság, és szeretet, mellyben áll minden.

A' mi pedig jó, 's mindenekfelett jó, másokkal-is szokta az magát közleni, mert különben nem lehetne jó. Mert mi formán tudnók, hogy jó, ha magát meg-né esmérterné? A' élő-tőnek jóságát hogy-hogy tudhatnók, ha a' élő gerezdeket nem termené? Hasonlóképen senki nem tudhatta volna, melly jó és kegyelmes az Isten, ha az ő jóvóltát 's kegyelmességét ki nem jelentette 's velünk nem közölte volna; ki tudta volna ki légyena' Christus, ha az ő szeretetét rajtunk meg-nem bizonyította volna?

Miért jelentette hát ki magát az Isté, hogy jó, irgalmas és kegyelmes? Azért hogy hidgyünk ő benne, őtet mindenekfelett szeressük, és minden mi szükségünkben őtet hívjuk segítségül. Es ez ki-jelenés által akarta a' könyörgést felgerjeszteni és óltani a' mi szívünkben: Mert hogy-hogy hínók segítségül azt, a' kit nem esmérnénk. Vegyetek példát magatoknak Mósesről, mikor az Isten

orczá-

orczáját kívánta látni, az Isten azt felelte nékie: *Nem láthat engemet egy ember-is élvén;* az-az: az én meg-foghatatlan állapotban; de azt mivelém, hogy egy köziklának hafadékában állítalak, és minden én ditsőségem a' te orczád előtt mégyen-el. Jegyezd meg, nem csak egy tseppét avagy részét az én jóvóltomnak, a' mint minden teremtetett állatokban azt látod, hanem minden én jóvóltomat tapasztalni és látni fogod. *És hátúl meg-lát engemet:* 2 Móf. 33 R. 20. §. Az-az, az én tselekedetimről esmérz-meg engemet. Akkor le-állta az UR felhőben: és mikoron Móses előtt el-ment volna minden ő jóvólta 's ditsősége, kiáltott Móses: *Jébova, Jébova, erős, irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes az haragra, nagy irgalmaságú és igazságú, ki meg-tartya irgalmaságát ezeriglen, a' bűnöst büntetés nélkül nem halgya:* 2 Móf. 34 R. 6, 7, §. Láttátok, mihelyt Móses az Isten jóvóltát tapasztalta, fel-kiáltott, és úgy könyörgött így.

Igy jelentette-ki a' mindenható Isten

az ö jóvóltát, kegyelmét, szerelmét 's igazságát az embernek, 's úgy ment-el előttünk az Isten ditsősége, mint Móses előtt, hogy mi-is úgy kiáltunk és könyörögjünk mint Móses. Ha azt feleled: Hogy lehetne az? hanemha az Isten nekem-is úgy jelennék-meg, mint Mósesnek? *Felelet:* A' Christusban meg-löttez; mert ö benne ment-elláthatóképen előttünk minden ditsősége az Istennek. *És láttuk az ö ditsőségét, úgymint az Atyának egyetlen-egy fiülöt-tének ditsőségét, ki tellyes vala kegyelemmel és igazsággal:* Sz. Ján 1: 14.

Mikor meg-gondoljuk, mit tselekedett legyen a' Christus érettünk, felkiálthatunk: Jehova, Jehova, erős, irgalmas és kegyelmes Istē, kétedelmes az haragra, nagy irgalmasfágú és igazságú.

Itt láttyuk, mint tellyesfedett-bé az Irás, és miképen állott-le az Isten az égből felhőben, 's az ö ditsőségét előttünk küldötte-el, a' Christus emberré való létében. Midön ézent Pál és Barnabás Áthénásban a' pogányok között nagy tsudákat töttenek volna, azt mon-

mondották egymás között az emberek: *Az Istenek jöttek mi hozzánk emberi ábrázatban:* Apost. tsel. 14: R. 11 v. Ez volt az ö itélettyek. Ugy jött e' földre mi hozzánk az Istennek minden jóvólta és kegyelmésege a' Christusban, e' végre, hogy az Isten minket magához hijjon, hitünket 's könyörgésünket fel költse. Mert az Imádság által közli velünk az ö jóvóltát és kegyelmét az Isten. Ebből egynéhány fő okot kell ezünkbe vennünk, mellyből meg-tudgyuk, hogy a' mi imádságinkat az Isten bizonyósan meg-hallgattya.

I.

A' könyörgésnek olyan tulajdonsága vagyon, hogy a' felid embert könnyen fel-indíttya; sőt olyan, hogy fokzor a' kemény embert-is meg-indíttya; mint az özvegyről és az hamis biróról meg-iratott. Az hol az özvegy az ö gyakor könyörgése által a' kemény birót fel-indította: *Sz. Luk. 18: R. 4. v.* Minthogy lélekből éármazik a' könyörgés, ereje a' léleknek, melly által fokaknak fokzor fizek el-foglaltatik és fel-indítatik. Minthogy pe-

dig az Isten nem kemény Isten, hanem a' leg-nagyobb féltés, leg-nyájasabb barátság, a' leg-felsőbb békeféltés, a' leg-nemesebb engedelmeség, a' leg-erősebb szeretet: és summa szeretet az Isten minden jóságos-tselekedet, a' leg-felsőbb gráditsban; azért ez nem hibázhat: és lehetetlen hogy a' szívbeli fármazott könyörgés által fel-ne induljon könyörületességre; mert ha az nem lenne, nem volna ö a' leg-nemesebb és leg-jobb, avagy leg-nemesebb kegyelmesség. Azért, a' melly igazán az Isten a' leg-felsőbb kegyelmesség és jóság, olly való, hogy leg-inkább a' szívbeli könyörgésre indul-fel. Taulerus ezt így bizonyította: Az Isten úgy szerénykedik és fíet utánnunk, 's úgy tézen, mintha az ö Istenféltése magában el-akarna fogyni vagy femmivé lenni, hogy nekünk meg-jelenti az ö Istenféltésének meg-mértékeltetlen, és az ö természetnek 's állattyanak tellyes vóltát. Ugy fíet, hogy minékünk ollyan sajtunk, mint sajtattya magának. És ísmét: Mi meg-mértékeltetlen, nagy,

és örökké-való dologra teremtetünk, hivattattunk, és hívogattatunk, 's az Istennek igen ellenére van, hogy mi a' kitsiny, femmire valókkal 's mulandókkal elégedünk-meg; mert ö kéz nekünk mindeneket adni, söt önnön magát-is. Ísmét: Az Isten a' hozzánk való igaz szeretet miatt, femmi kérésünket meg-nem vetheti, femmit tö-lünk meg-nem tarthat; söt meg-elözi a' mi imádságinkat, és előnkbe jön, kér bennünket, hogy baráti legyünk, és ezerfélekébb az adásra, mint mi a' vévésre; kézebb az adásra mint mi a' kérésre

II.

Az Isten drága ígérati és igazsága azt kívánja: *Híj segítségül, meg-fabáditlak tégedet: 50. Sölt. 15. v. Mert te URam jó vagy és kegyelmes, és sok irgalmaságú, azokhoz kik tégedet segítségül hívják: 86. Sölt. 5. v. Közel vagy az UR mindenekhez, kik ötet segítségül hívják: 145. Sölt. 18. v.* Az-az, az UR jó; ha az kevés, kegyelmes; ha az sem elég, nagy irgalmaságú. Kihez? mindenekhez kik segítségül hívják. És meg-tselekezi, a' mit az istenfélők ki-

vánnak, kiáltásokat meg-hallgattya, 's meg-fegiti őket: *Éfés. 65: R. 24. ψ.* Kérjetelek, és meg-ne fűnnyetetek; Kerelsé-tek, de félben ne hadgyátok; Zörgessé-tek: *Sz. Ján. 16: R. 23. ψ.* és *Sz. Már. 7: R. 7. ψ.* Mert a' ki valamit kér, el-véfi. *Valamit imádkozástokban kérendetek, bidgyétek hogy el-véfitetek, és meg-léfen néktek: Sz. Márk. 11: R. 24. ψ.* *Sz. Luk. 11: R. 9. ψ.* *18: R. 1. ψ.* Ez fogadását az Istennek meg kell tartani, mert kü-lömben nem volna az, a' ki magát meg-jelentette az ő szent Igéjében. Es hogy minket meg-hallgathasson, és az ő jó-vóltát velünk sok-képen közölhesse, meg-parantsolta, hogy gyakran, sokat, és zűntelen imádkozzunk.

III.

Ezt bizonyítja az Isten mindenk-felett leg-jobb édes Atyai Éive-is: *Ki-tsoda ti közzületek, ki Atya lévén, ha az ő fia kenyeret kér, követ adna nékie? Ha ti annakáért gonofok lévén, tudtok a' ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, men-nyivel inkább a' ti mennyei Atyátok ad Szent Lelket azoknak, a' kik ő töle kérén-dik: Sz. Luk. 11: R. 11. ψ.* *Mellyről mind a' menny-*

a' mennyben, mind a' földön való teljes tseléd neveztetik: Éfés. 3: 15. Sz. Pál ne-vezi az Istent: *Irgalmaság Atyjának, és minden vigasztalás Istenének, 2Kór. 1: 3.* Ha az ember könyörületes lehet, hát a' ki a' Éánakodó Éivet teremtette, hogy volna kegyetlő? ki az atyai Éivet terem-tette, hogy ne volna annak Atyai Éive? Miért adta volna Isten magának azt a' nevet, ha nem volna Atyai kegyelmes Éive? Azért avagy meg-kell neki min-ket hallgatni; vagy pedig nē Atya az ő neve. *Mert te mi Atyánk vagy, öröktül fogva vagy az ő te neved: Ésa. 63: 16.* *Mert az Izraelnek Atya léflek, és az Éfraim én-nékem első fűlöttem: Jer. 3 1: 9.* Az Anyai Éiv úgy teremtett, hogy könyörül az ő méhének gyümölsén; hogy ne volna néki ő magának könyörülő Éive, hogy ne könyörülne rajtunk, 's a' mi könyörgésünket hogy ne hallgatná-meg, midőn keservesen hívjuk és ki-álttyuk? Láttjátok, mikor a' gyermek beteg, az anyának Éive mint esik-meg azon; Éintén úgy és sokkal inkább az UR Istennek Éive, a' mint maga

mondgya: Az én belső részeim megindúlnak ő rajta, könyörülvén könyörülök rajta: *Jér. 31: R. 20. v.*

IV.

Bizonyította a' mi Urunk Jéfus Christusnak érettünk való esedezése-is: Miképen könyörgött az Ur e' világon él-tében az ő Anyakentegyházáért, és minden hívökért? mint ajánlotta őket az ő mennyei Ént Attyának! (1) *Atyám tarts-meg a' te neved által azokat, a' kiket adtál nékem, hogy edgyek legyenek mint mi.* (2) *Szenteld-meg őket a' te igazsággoddal, a' te befédid igazság.* (3) *Órizd-meg őket gonosz veszedelemtől.* (4) *Nem tsak ő érettek könyörgök pedig, hanem azokért-is, a' kik az ő befédék által biendök lésnek bennem.* (5) *Atyám, a' kiket nékem adtál, akarom hogy az hol én vagyok, azok-is én velem legyenek.* (6) *Hogy a' te ferelmed a' mellyel engemet ferettél, légyen ő bennem, és én-is ő bennem:* Sz. Ján. 17: R. 1. v. Nem tsak e' világon könyörgött pedig érettünk, hanem most-is az Istennek jobbján. *Mivel-hogy azért nagy Papi Fejedelmünk vagy, ki az egetek által hatotta, tud-*
willik

willik a' Jéfus az Istennek Fia; járúljunk azért bizodalommal a' kegyelem fékibe, hogy irgalmaságot nyerjünk, és kegyelmet találjunk, az alkalmas időben való segítségre: Róm 8: R. 34. v. Sid: 4: R. 14. 7: R. 26. v. és, 9 R. 11. v.

V.

Bizonyította a' Szent Lélek bizony-ság tétele-is: *Téfen bizonytságot a' mi lelkünkkel együtt, hogy mi Istennek fiaí vagyunk: Róm. 8: R. 16. v.* És lehetetlen, hogy a' Szent Lélek bizony-ság-tétele a' mi fíveinkben házontalanná, és semmivé légyen.

VI.

Mint-hogy Isten 's a' Christus ve-lünk vagy, és az hit által bennünk la-koznak, hogy ne tudná a' mi foház-kodásunkat? *Mikor még az én nyelvem alatt nintsen a' beféd, imé URam te azt mind jól tudod, távol látod az én gondola-timat: 139. Sölt. 4. 2.* Ne véld azt, hogy az Isten sok ezer mértföldnire légye' töléd 's nem hallgattya meg könyörgése-det: Mert te beűd vagy és te ő ben-ne. Az Isten él és vagy beűnk. *Tiel. 17: 28. és Ján. 17: 23.* Hogyhogy ne hal-

laná-meg a' te imádságodat? *URam te előtted vagyok minden én kívánságom, és az én nyögésem te előtted el-nē rejtetett.* 38 Sólt. 10. *Az én fámmak befédi, és az én fivemnek gondolati legyenek a' te kedved ferint valók:* 19. Sólt. 15. *ψ.*

VII.

Mivelhogy a' Sz. Lélek, ki igaz Isten, a' könyörgést mi bennünk munkálódgya: A' Sz. Lélek a' könyörületességnek lelke, *Zak. 12: 10.* foházkodik bennünk: *Róm. 8: 26.* Hogy ne hallaná, tudná's látná az Isten azt, a' mellyet maga tselekezik és munkálódik. Azért lehetlő, hogy csak egy fohajtásotska-is elvezzen, a' melly Sz. Lélektől éarmazik's Istenhez küldetik, Istentől jön's Istéhez mégyen, az Istenben el-nem vezhet. Az Isten ferint való jó tselekedet világofságra mégyen: *Sz. Ján. 3: R. 21. ψ.*

VIII.

Az Isten nem feledékeny Isten, mint az ember: Mindő jó-tselekedetet emlékezetben tart, mintegy petsét nyomó gyűrűr: és minden igazán hívő olyan ő előtte, mintegy emlékezetnek könyve: *Mal. 3: 16.* És így az imádságot sem felej-

felejtí-el, az Istē a' jót nem felejtí-el, hanem a' mi büneinket felejtí-el. Es az Istē irgalmassága olly nagy, ollyan felettéb való, hogy a' mi büneinket megnyomja és el-törli, és soha azokról meg nem emlékezik. De a' jót, melly töle éarmazik el-nem felejtíeri, különbé a' maga tselekedetét és önnön magát kellene el-felejtíenie. A' mi könyörgésünk a' Sz. Lélektől lévén, el-felejtíenē-é a' Sz. Lélek a' mi könyörgésünket és foházkodásinkat, mellyet bennünk maga munkálódott? Az lehetlő; mert a' maga tselekedet el-nem felejtí, mellyet bennünk maga munkálódott. Az Isten az ő éavát és fogadását el-nem felejtíeti. *Miólta éelőt-tā ő felőle meg-emlekezem ő róla:* *Jér. 3: 1: 20.* Azért mondja a' Sóltár: *A' mi könyv-híllatásinkat meg-éamlált ad:* 56. Sól. 9. Az ő éöverségének örökké-való megtartását parantsolta: *in Sól. 7, 9.* Mitsoda az ő éöversége? A' bünnek botsánattya, melly a' Christus halálával meg-erősítetett, 's a' Sz. Lélekkal meg-petsételtetett: *Éféf. 1: R. 13. ψ.*

Ha azt mondod: Ha ez igaz, miért

nem hallgat-meg hát engemet az Isten,
és miért nem adja-meg kerésemet? sok-
szor könyörgöttem, kiáltottam, fohász-
kodtam, 's még sem hallgattattam-meg.

Es ezt fokképē szemünk előtt láttyuk,
hogy némelly gyakrā,sok ideig könyör-
ög valamiért, de még sem nyeri-el, 's
a' mi vélekedésünk szerint nem hallgat-
tatik-meg: Hol maradnak hát a' bizo-
nyos meg-hallgatásnak fudamentomi?
Ez nagy kísérter,melley nem egy fegény
fívet bágyaszt és tántorít-meg. De vi-
gyázz imez fundamentomos feleletre:

1.

Az imádság mindenkor meg-hallgat-
tatik,és lehetetlen hogy megne hallgat-
tassék,a' megnevezett fő okokra nézvé,
melleyek igazak,bizonyosok,erősek. 1.
Olyan bizonyosok, melley bizonyos,
hogy az Isten jó Isten. 2. Olyan bizo-
nyosok, melley bizonyos,hogy Istē igaz
az ő ígertibē,és ő maga az örökké való
igafság. 3. Olyan bizonyosok,a' melley
bizonyos,hogy Isteñek mindenek felett
leg-könyörületesb Atyai fíve vagyon.
4. Olyā bizonyosok,a' melley bizonyos
hogy a' Christus a' mi Közbenjárónk.

5 Ol-

5. Olyan bizonyosok, a' melley bizonyos,
hogy az Istē's a Kristus mi bennünk laknak.
Ebben egy hívő fív fe kételkedgyék.

2.

Hogy pedig nem mindenkor adgya-meg,
a' miket kívánunk és kérünk (: melly miatt
úgy tetűzik nekünk, mintha nem hallgat na-
meg bennünket :) az onnan fārmazik. 1.
Hogy az Isten nem mindenkor a' mi akara-
tunk szerint,hanema' mi idvefűgűntke való
házon szerint hallgat-meg minket. 2.Hogy
azt az Isten magának hagyta, a' mit kérünk,
hogyha testűnknek avagy lelkűnknek adja-é
meg. mert mikoron idő szerint valókat ké-
rűnk tőle, és az Isten esmérí, hogy nekűnk
nem háznos 's nem idvefűges, tehát nem
adgya azt nekűnk testi jókban, hanem a' lel-
ki jókban. De még-is el-nyerjűk azt a' mit
kérűnk, lelkiképē, lelkűnkön, 's többet an-
nál a' mit kérűnk. Mert a' mennyivel a' lélek
nemesebb 's jobb a' testnél, és a' lelki jók a'
földi jóknál, annyival jobb nekűnk, ha az I-
sten a' miket külső 's testi képen kérűnk,lel-
kűnk javára lelkiképē fordítja. A' mi könyör-
gűsűnket bétölti az ő, a' min legűűkségelebb,
tudnil, a' lelkē. Hiűē nem test itt a' nagyobb
rész,elég,tsak a' lélek segítessék-meg. Ha testi
nyavallját ereűt az Istē reád, 's te azon kéred,
hogy meg-gyógyítsó,a' te könyörgűfed nē hi-
bázott,meg-hallgattatott;mert ha testi egűf-
sűget nē ad,lelki egűsűget ad,az pedig jobb.

Nem kíváné-éinkább egészséges lelket, mint egészséges testet? mit haznál néked az egészséges test, ha a' lélek beteg, az-az, hitetlő volna, 's az örökké-való halállal kellene meghalnia. De ha a' lélek egészséges, Dáviddal mondhattuk: *Küszoda volna nékem mennyben te náladnál több, és te náladnál egyébben nem gyönyörködöm e' földön, el-fogyatkozott az én testé.* 73. Sól. 25, 26. és a' beteg Jóbbal: *Jól tudom, hogy az én Megváltóm él.* Job. 19: 25. Igy meg-fogittetik a' lélek. Azért betsülte É. Dávid a' mennyi jókat felyebb, minden idő f'erint valóknál: *Jobb nékem a' te f'ádnak törvénye, sok ezer arany és ezüst pénznél.* 119. Sölt. 72. Ÿ.

Ha azt mondod: Mind a' kettőt kívánom én, úgymint egészséges testet és egészséges lelket. idő f'erint és örökké-való jót. Azt feleli az UR Isten: *Elég néked az én kegyelemem.* 2Kór. 12:9. Sz. Pál-is azt akarta volna, de ez lön a' válafa. Rövideden, mindé hitből f'ármazott könyörgés meg-hallgattatik, és bé-telleyfedik, ha nem a' testen-is, de a' lelken.

Azonban magának hagyta az Isten azt-is, hogy a' mi imádságinkat itt telleyesítse-é, vagy a' jövendő életben. Ha itt el-né éred, a' mit keresz, gondold-meg azt, hogy az néked itt nē volt hasznos, sem idvefséges. Az Isten meg-tartya azt f'ámodra a' jövendő életre; hiszem nem áll mindé e' világi életben.

A' mit

A' mit Isten itt nem ad, ott gazdagon ezertelerte adgya-meg: mert a' miképen lehetetlen, hogy az Isten el-felejtse a' mi imádságunkat; úgy lehetetlen hogy ingyen kegyelméből meg-ne jutalmaztassa. Ha e' világon nem-is, bizonyoson meg-léfen az örök életben. Melly sokféle a' könyörgés, annyi-féle ajándék az örök életben: mert ott meg-fűnés nélkül fogunk aratni: *Gal. 6:9.* Akkor f'ól minden igazán hívő léleknek. Imhol a' te imádságod, mellyet küldöttél volt hoz-zám, imé itt az-is a' miért könyörgöttél, a' te imádságodért ezer annyi ajándék! Ezt pedig békefséges türeffel kell várunk.

Eltelen f'ántó-vető ember volna az, ki most vetvén, akarná mindjárt terméset venni, 's el-menvén zúgolódnék, mondván: Oh vetettem, de abból az én f'emeim semmit nem látnak! Te bolond, nem várhatod-é az aratásnak idejét, a' mikor a' te el-vetett magodat 's annak bö terméset vedé-bé? Igy f'ól nem egy: Én fok ideig fokot imádkoztam; de semmit nem látok, hogy telnek belöle, az Isten nem akar meg-hallgatni. Eftelé, alig vetettél, 's már aratni akarz. Nem várhatodé-el az örök élet nagy aratásának idejét? A' mit itt vetünk, azt fogjuk ott aratni. Ha itt fok imádságot, könyhúllatást vetz, ez nemes magot; ott ezer annyit fogz aratni örömmel: 126: Sól. 5. Ennek bé kell telni.

telni; mert az Isten mondotta. Ha itt bé-
nem telik, az örök életb^e bé-kell tellyesed-
ni. Mint fokban, kiknek gyermekek, hites
társok, jó baráttyok meg-hólt, keservesen
fírnak. Oh édesatyámfia, nem tudod-é hogy
ez a vető idő! hízem elébb vetned 's plán-
tálnod kell a te kedvesidet sőt a te testedet-
is; a míg nem aratÉ, várjad az aratásnak ide-
jét, az hol a 'É. Angyalok aratók léznek, a'
te kévéidet egybe-gyűjtven az örökké-való
tsürbe gyűjtik 's vízik. Azaratás közel van,
és fíet hozzánk, akkor a' mi imádságink, fo-
házkodásfink, és könyvhúllatásfink (:mellye-
ket fok izben Isten eleibe küldöttünk): meg-
léznek, 's azokat gazdagon meg-talaljuk;
mert az Istenben mindenek meg-éleznek. va-
lamiket kívánhattunk, óhajthattunk és kér-
hattunk volna. És így az Istennek minden
fogadási 's ez hibánélkül való okok a' Chri-
stus Jébusban igazak 's örökké meg-maradan-
dók léznek, és minden igazán hívőnek az
ő örökké-való örömére 's boldogságára felet-
téb gazdagon bé-telyesednek, hogy azokért
az Istent örökké ditsérjük és felmagasztaljuk.

Imádság.

Irgalmas, kegyelmes, mennyei Szerelmes
Szent Atyám, te parantsoltad-meg né-
kem hogy könyörögjek (a), a' te Szerelmes
Fiad tanított-meg könyörögni (b), 's an-
nak meg-hallgatását erős hittel fogadta (c),

a' te
(a) 50. Solt. 15. (b) Mát. 6:9. (c) Luk. 11:9, 10.

a' te Szent Lelked ferkentgeti ottan-ottan
az én Éivemet a' könyörgésre (d); 's tu-
dom hogy minden jó ajándékoknak onnan
felyül a' világofságnak Attyától kell Éár-
mazni (e), 's tudom azt-is, hogy femmi
valóságos állandó jó, akar mennyei 's akar
e' földi, akar ideig 's altar örökké-való lé-
gyen-is az, könyörgés nélkül el nem nyer-
hetni. Tudom azt-is, hogy a' te tífetele-
det illeti, 's az én felettéb való nagy Éükfé-
gem kívánnya; tudom, melly kedves veled
való beÉellgetés légyen az imádság, és te a'
vigaÉtalás 'és Éent gondolatok által miké-
pen felelé-meg arra (f). És hogy femmi
segítséget, fem igaz vigaÉtalást nem nyer-
hetni, hanem tsak a' könyörgés által; annyi
fok példái vannak a' Éenteknek, és az én
Uram Jébus Christusomnak előttem (g).
De még-is rest és túnya vagyok a' könyör-
gésben. Inkább bizom magamat a' magam
munkájára és böltsefégre, mint fem a' te
segedelmedre és kegyelmedre. Oh botsáf-
fad-meg nékem az én vakmerőfégetem és
bolondságomat, 's a' te isteni Éent fogadá-
sídnak meg-verését! Oh fordítsad el rólam
a' kemény büntetést, mellyel fenyegeted
a' te kegyelmednek meg-vetőit, hogy vi-
Éontag te-is meg-veted őket (h). És azok-
nak a' kik mások után fíetnek, nagy Éivbé-

li ke-
(d) Róm. 8:26. (e) Jak. 1:12. (f) 138. Solt. 3.
(g) Fán. 11:41. (h) 1 Sam. 2:20.

li keferüfégek lézen. Add nékem a' kegye-
lemnek és az imádkozásnak lelkét (i), hogy
tudgyam meg-gondolni e' te vigasztaló igé-
retedet: *A' ki az URnak nevét segítségül
bírvja, idvezül (k): minck-elötte kiáltaná-
nak én meg-hallgatom, még mikor föláná-
nak én meg hallom (l). Közel vagyok az
UR mindenekhez, kik ötet segítségül bírvják
(m). Valamit kérendetek az Atyától az én
nevemben meg-adgya tinétek (n). Kísoda
az Atya ti közzületek, ki az ő gyermekének
midön kenyeret kér követ ad (o). Gyújtad-
fel az én Éivemet a' belső buzgó áhítatos-
sággal, és a' te kegyelmednek világofságával:
illatozzék előtted az én imádságom, mint
a' Noé áldoztatta (p). Emeld-fel te hoz-
zád kezeimet, mint Mósesnek (q). En-
gedd az én könyörgésemet te előttd zen-
geni, mint az Áron köntöfén való tsenget-
tyük, és a' Dávid hárfája (r). Gerjed én
bennem te hozzád való Éent Éomjúságot,
mint a' Éomjúsárvas kívánkozik a' folyó-
vizekre (s). Illedd és tisztítsd-meg az én aja-
kimat a' te mennyei tüzed által, mint Éfai-
ásnak (t). Enged, hogy előttd írhattak, mint
Jérémiás, és mödhallam: *Oh vajha az én Ée-
meim könyvek forrási volnának, és elég víz**

völ-
(i) Zakar. 12: 10. (k) Ap. ts. 1: 21. (l) Ésa. 65: 24. (m) 145: Sölt. 18. (n) Já. 16: 23. (o) Luk. 11: 11. (p) 1 Móf. 8: 21. (q) 2 Móf. 28: 35. (r) 1 Sáz. 16: 28. (s) 42 Söl. 1. (t) Ésa. 6: 6, 7.

völna Éemeimben (u). Láttasd-meg velem
a' te ditsöfégedet hit által lélekben, mint
Ézékiellel (v). Hallgásd-meg engemet, mint
Danielt (x). Nyírd-meg az én Éemeimet,
mint az Éliféus Éolgájának (y). Hadd ír-
jak kefervesen Péterrel és Mária Magdalé-
nával (z). Világosítsd-meg az én Éemei-
met, mint a' kereÉtfán függö latornak (a),
hogy hajtsá-meg Éivemnek térdeit előttd,
mint Manaffés (b). Nyírd-meg az én Éive-
met, mint Lidiának (c), hogy minden ideig
való háÉontalan dolgokat el-felejtsek az én
imádságomban. Oh URam minden Éivek-
nek vilgálója, ki a' Éiveket és veséket pró-
bálad (d), tudod melly állhatatlan az embe-
rek Éive és elméje! Sokkal ingadozóbb a'
Ééltöl hajtogattatott viznél. Oh erőÉsít-
meg az én áhítatofságomat, hogy annyi fok-
féle gondolatok által idestova ne fordítta-
Éék! Oh te tarthatod tsendÉségben az én
Éivemnek hajótskáját, meg-erőÉsitheted és
fokkal jobban igazgathatod nálamnál! Kelj-
fel URam és fedd-meg a' Éélvezéket, és az
én Éivemnek háborgó tengerét (e), hogy
tsendes légyen, benned nyugodgyék, té-
gedet nézzen akadály nélkül, s veled egye-
sülve maradjon. Vigy engemet a' lélek-
nek

(u) Éér. 39: 1. (v) Ézék. 1: (x) 2 Kir. 6: 17. (y) Luk. 22, 62. (z) Luk. 23: 42 (a) Manaff. 11. (b) Ap. ts. 16: 14. (c) 7. Sölt. 10. (d) Éér. 17: 9. 10. (e) Már. 8: 26.

nek puftájára (f), a' hol semmit e' világ felől ne halljak, és ne látsak; tsak tégedet eg'zédül, hogy tsak te egyedül beálljghel velem, hogy tégedet barátságosan tsokolgathassalak, és azt fenki ne lássa, s megne utáltsam (g). Ujtsad-meg az én szívemet, indulatimat és elmémet. Gyújtsad-meg én bennem a te világot, hogy világoskodgyék bennem, hogy az én szívem égjen és gyuladozzon a te szeretetben és a buzgóságban. Vedd-el a' kö szívet (h), hogy a' te lelkednek lángját, szeretmét, vigasztalását és bátoroságos feleletit tapasztalhassam. Oh vedd-el kegyelmed által mind azokat, a melyek az én buzgóságomat akadályoztatták, akar e' világ, akar az én testemnek indúlati legyenek azok: minéműek, bohéú-állás, türhetetlenség, hihetlenség, kevélység, meg-békélhetetlenség, meg-térhetetlenség. Foházkodgyék a te Szent Lelked az én szívemben, kiáltson, efedezzék, könyörögjön, ditsérjen, hálákat adgyon, bizonyítson, és az én lelkemnek tanúbizonyságot adgyon, az Isten fiává való fogadtatásomról (i). Gyújtsa-meg az én hideg szívemet az ő mennyei tüze által, azt melegítse-meg, és ki-mondhatatlan foházkodásokkal efedezzék én érettem Isté előtt. Lakozzék a' te Szent Lelked én bennem,

tégyen

(f) Hóf. 2:13. (g) Ének. 8:1. (h) Ézék. 36:26.

(i) Róm. 8:16, 26.

tégyen engemet Istennek szentségévé és templomává (k). Töltsön-bé engemet isteni szeretettel, világozással, buzgósággal, mennyei gondolatokkal, étellel, vigasztalással, erővel, örömmel és békefességgel. Tégye a te Szent Lelked az én szívemnek templomát, az istenes buzgóságnak mennyei temjénnyével illatozóvá és kedves szagúvá (l)! Oh édes Atyám edgyesíts bennünket Szent Lelked által a' mi Urunk Jézus Christussal (m), hogy mi ő benne, ő általa és ő vele együtt imádkozhassunk, mint mi fejjünkkel (n). Edgyesíts Szent Lelked által minket minden hívökkel-is, és mind az egéz Anyaszentegyházzal; hogy mi az egéz Anyaszentegyházzal, az egéz Anyaszentegyházért, és az Anyaszentegyházban, mint

a' te szentségedben imádkozzunk, és
az Ur Jézus Christus nevében
meg - hallgattassunk;

Á M E N.

(k) 1 Kór. 3:16. (l) Ján. Fel. 5:8. (m) Ján.
17: 21. (n) Ésfé. 4:15.

Mutató Táblája a' Rézeknek :

- I. Réz. Egynéhány lép Régulai a' kereftyéni
életnek. levél, 1.
- II. A' Békefséges türésről, melly által minden
kereftet meg-gyözünk, és a' meg-igért ditsö-
séget el-nyerjük. 20.
- III. Indító okai a' Békefséges-türesnek, és haf-
nai a' kereftnek. 36.
- IV. Bizonyoság, Peldái a' Békefséges türesnek,
és vigasztalás. 47.
- V. Az Istennek vigasztalása a' nyomorúságban,
munkalodik szívünkben Békefséges türest. 61.
- VI. A' kereft titkairól: és miképen vonatattunk
az által Istenhez. 74.
- VII. Miképen kell hordoznunk és a' Christus ál-
tal meg-gyözünk a' nyomorúságot, és a' vi-
lágiól való meg-utáltatást. 91.
- VIII. Nintsen olyan keserűség, mellyben az Ise-
ten nem rendelt volna vigasztalást, mint hogy
az Isten vigasztalása mindenkor nagyobb a'
mi nyomorúságunknál. 103.
- IX. Az Isten biza nélkül való igazsága és igé-
reti, melly meg-nem tralhat, munkalódgyek
a' mi szívünkben Békefséges türest. 119.
- X. Hogy a' kereft viselés alatt a' Christus nagy
Békefséges türesének példáját, és a' követke-
zendo nagy jót nézzük, melly által minden
kereft meg könnyebbítettik. 138.
- XI. Az hívő léleknek Istenmel, és az hitnek az
Isten igazságságával való beféllgetése. 146.
- XII. Fundamentoma és okai, hogy a' mi imád-
ságinkat az Isten bizonyosan's kegyelmesen
meg-hallgattya. 160.

Mutató Táblája a Rézeknek :

- I. Rév.** *Egynéhány Ép Régulai a' kerefeyeni életnek.* levél, 1.
- II.** *A' Bekefséges türestről, melly által minden kerefetet meg-győzünk, és a' meg-igértt ditsőseget el-nyerjük.* 20.
- III.** *Indító okai a' Bekefséges-türesnek, és hafnai a' kerefeknek.* 36.
- IV.** *Bizonyoság: Példái a' Bekefséges türesnek, és vigasztalás.* 47.
- V.** *Az Istennek vigasztalása a' nyomorúságban, munkálódik szívünkben Bekefséges türest.* 61.
- VI.** *A' kereft titkainól: és miképen vonattatunk az által Istenhez.* 74.
- VII.** *Miképen kell hordoznunk és a' Christus által meg-győzniünk a' nyomorúságot, és a' világtól való meg-utaltatást.* 91.
- VIII.** *Nintsen olyan keserűség, mellyben az Isten nem rendelt volna vigasztalást, mintbogy az Isten vigasztalása mindenkor nagyobb a' mi nyomorúságinknál.* 103.
- IX.** *Az Isten bibe nélkül való igazsága és igéreti, melly meg-nem tsalhat, munkálódgyék a' mi szívünkben Bekefséges türest.* 119.
- X.** *Hogy a' kereft viselés alatt a' Christus nagy Bekefséges türesének példáját, és a' következő nagy jót nézzük, melly által minden kereft meg könnyebbítetik.* 138.
- XI.** *Az hívő léleknek Istenmel, és az hitnek az Isten ingalmasságával való befellegtetése.* 146.
- XII.** *Éndamentoma és okai, bogy a' mi imádságinkat az Isten bizonyoson's kegyelmesen meg-hallgattya.* 160.

V É G E.

